

1221

1221

باکسک
یا حفظ

۵۶۵
اداره الفکر

الحمد لله العلي الكبير والصالح والسود
على النبي البشير النذير وآله الطيبين الطاهرين
الذين كلهم بالامامة جدير مجامع محامد و
وطوالع لوا مع عزت وكبريا لا يق و سرت
حضرت واجب الوجود فايز الجود راجل
جلاله وعم نواله وتعالى شأنه وتوهم

كه بنى آدم بالبشرف نطق ومنيت عقل و
علم برساير موجودات بر كنيد كما قال تعالى
وتقدس سر كبرياؤه ولقد كننا بنى آدم بصيرة
كه ريدك بصيرت عارفان رياض محبت از ادرا
حقايق جلال ومشاهد دقايق جمال او
قاصرت وخطوات اقدام عقول عقلاء
عالم از ارتفاع مدارج معارج اسرار الامور
كه وراء اسرار جبروتت فاست كرمي كه

دَلْهَائِ تَشْكُنَ يَادِيَهُ شَوْقُ رَا از حَشْمَةٍ
وَأَنْزَلْنَا مِنَ الْمَاءِ فَاَلْتَأْوِدِيَةً بِقَدَرِهَا
تَنَاكَ وَسِيرَابٍ سَاخَتْهُ. وَبِهَشْكَا نَعْرِضُهُ
حِجْرَتِ مَلَكٍ دُرِّيَّةٍ جِهَالَتِ كِفَارِ بُودِنْدِ
أَزْخَرَانَهُ وَعِلْمَانَهُ مِنْ لَدُنَّا عِلْمًا لِبَاسِ أَنْشِ
بُرْكَدِهِ وَتَبَاجِ بَعْرِ قَتِ بَهْرَهَادِهِ **نظم**
عَقْلَ أَزْكَرْمِ تَوَكُّلِ نَظَرِهَا **فیت** تَا أَزْ بَسِ وَبِشِ خُودِ **فیت**
مُقَدَّرِي وَعِلْمِي كِه آدَمِ رَا عَلَيْهِ لَمْ بَشَرِ فِ تَعْلِيمِ **علم**

أَسْمَاءِ فَرُشْتَكَا نِ اَرْضِ وَبِمَا جَلَوُ دَادَكِ
كَرِيمَةٍ وَعِلْمِ آدَمِ لَأَسْمَاءِ عُرْضُهُمْ عَلَى الْمَلَكَةِ
مُنْبِئِي أَزْ أَنْسَتْ. وَبُوشِيدَنِ نِسْتِ كِه چَرَاغِ **آن**
عِلْمِ دُرْسِينَهُ أَبَوِ الْبَشَرِ أَنْ تَرُودُ رُوحِ صَدَا **مَسْنَد**
رِسَالَتِ وَشَاهِ كِشُورِ هِدَايَتِ. مُقَدَّرِي كُنْتُ
نَبِيًّا وَآدَمِ بَيْنِ الْمَاءِ وَالْطَّيْنِ. صَاحِبِ لَوْ
وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ **اساس** مُتَمِّمِ وَكَمَلِ
بِغَيْرِي. مُتَعَلِّمِ بِكَلَامِ أَوَّلِ مَا خَلَقَ اللَّهُ نُورِي **نور**

مُحَمَّدٌ سَيِّدُ الْكَوْنَيْنِ وَالْثَّقَلَيْنِ وَالْفَرِيقَيْنِ مِنْ عَرَبٍ
 وَمِنْ عَجَمٍ رُوشَن كُشْتَه وَشَمْعُ جَانِ الْيَمَانِ
 اَمْدُ مَعْصُومِينَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ اَزْ قَتَادِيلِ نُوْدٍ
 سُورِ الْخَضِرَةِ اَفْرُخْتَه بَرِّ عَالَمٍ وَعَالِمِيَانِ اَزَانِ
 اَنْ تَادَا مِنْ اَخْرِ الْتَمَانِ بِلِ الْاَصْرَاطِ وَالْمِنَا
 نَابَا اَنْ بُوْدَه اَنْدُو خَوَابِنْدُوْدَ وَتَمَاحِي عِلْمِ اَعْلَا
 عَالَمِ قَطْرَه اَزْ دُرْ يَا اَمْتَنَامِي عِلْمِ اَيْنِ صَافِي
 رُوشَن ضَمِيرِ سِتْ وَلَا اِحْجَالَه حُورِ بِنَايِ دَرِ

وَيَقَايَ كَمَالِ اَهْلِ يَقِيْنِ بِرْ مَرَاتِبِ عِلْمِ وُدَا ^{نَشْ اَسْت}
 دِيَوَانِ مُتَبَرِّكَ حَضْرَتِ مِيرِ الْمُؤْمِنِيْنَ وَامَامِ ^{الْمُتَّقِيْنَ}
 السَّيِّدِ الْمُطَهَّرِ وَالْاِمَامِ الْمُظَفَّرِ قَاسِمِ طُوبَى
 وَسَقَرِ الْمُخَاطَبِ نَخَطَابِ نَفْسِكَ تَفْسِي وَحُكْمِ
 الْحُجِيِّ دَمَكِ دَمِي مِنْ سَيِّدِ الْبَشَرِ مُطْلُوبِ ^{كُلِّ طَالِبِ}
 وَغَالِبِ كُلِّ غَالِبٍ عَلَيَّ بِنِ اَبِي طَالِبٍ رَاكِهِ سَيِّدِ ^{تَقْصِي}
 عِلْمِ الْهُدَى بَرْتَرْتِيْبِ حُرُوفِ تَحْيِي جَمْعِ فَرْمُودِ وَجُجُوعِ
 رَا اَنْوَارِ الْعُقُولِ مِنْ كَلَامِ وَصِي الرَّسُولِ اَنَامِ

كَثُرَتْ فِي الْقَصُودِ
 تَوَقُّفُ عَلَى
 كَثُرَتْ فِي الْقَصُودِ
 تَوَقُّفُ عَلَى
 كَثُرَتْ فِي الْقَصُودِ
 تَوَقُّفُ عَلَى

النَّاسُ مِنْ جِهَةِ الْقِتَالِ كَفَاءُ
 آدمیان ازین جهت
 از طرف و طریقه جنگ
 اعتبار دارند
 ابومهم آدم و الافرجه
 کبر آدم و افرجه
 فان یکن لهم فی اصلهم شرف
 پس اگرستند در اصل خود
 یفاخرون به فالطین والما
 که بگویند بر خود
 که خاک و گِل است

مَا الْفَخْرُ إِلَّا لِأَهْلِ الْعِلْمِ انْتَهُ
 فخر و بجا بخت علم
 نیست مگر برای اهل علم
 و الله اعلم
 وقیمۃ المرء ما قد کان یحسبه
 و قدر و قیمت مرد
 آنست که او گمان میکند
 و الجاهلون لا هیل العلم احدا
 و جاهلان و نادانان
 هیچ تعلیم و علم را ندارند

مفاتیح العلوم

شده از معنی این کلام خیر انجام و لمعه
از انوار مفهوم این نظم باز نظام آنست که
آدمیان بحسب طینت اصلی و عنصر ^{جلیت}
خاکی اکفا و امثال و نحو دار یکدیگر ^{ند}
و پدید آمد همه اجزاست و اصل و ^{نسبت}
بدین دودرستی شود و هر یک از ایشان

که مفاخرت باصل و نسب میکنند
و بجای اعتبار علم و دانش خود را بزرگ میدانند
و تکبر و تعظم شعار و دثار خود سازند
خجفی نیست که آنچه بدان مفاخرت میکنند
در حقیقت آب و خاکست و نیست مفاخرت
و میاهات مگر ما اهل علم را که ایشان خود را
بهر راه راستند و طالبان هدایت را
راست بخنمایند و لب تشنگان بآب دین ^{طلب}

بِسْرِ حَشْمَةٍ تَوْجِيدِ وَيَمَانِ وَايْقَانِ مِيرَا
وَبِنُورِ عِلْمِ أَنْظُمَاتِ جَهْلٍ وَسِرِّ كَرَانِيَّةِ
غَفَلَتِي رَهَانْدَنَ تَاكِيمِهِ أَوْلِيكَ مُمُورِ
أَلْمُتَدُونِ بِرِيشَانِ صَادِقِ حَيَايَدِ
قِيَمَتِ مَرْدِ بَدَانِ بِقَدَارِ عِلْمِ اسْتِ كِهَ أَنْزَايِ
مِيَدَانْدُودِ رَهْمَةِ وَقْتِ بَاجَاهِدِ زَوَادِ
مَرِ أَهْلِ عِلْمِ رَا دُشْمَنِ بُوْدِهِ أَنْدُ وَبِنَشْأَوِ مَرِ
إِنْ دُشْمَنِي از جَسَدِ اسْتِ وَازَالِهِ آن از حَاجَا

بِسْمِ بَدَلِيلِ كَلَامِ بِإِحْتِرَامِ عَلِيٍّ مَرْصُومِ
كِهَ نَظْمِ كُلِّ الْعِدَاوَةِ قَدِيرِ حُجَايَا

إِلَّا الْعِدَاوَةَ مِنْ عَادَاكَ مِنْ جَسَدِ
يَعْنِي مَرِ عِدَاوَتِ وَدُشْمَنِي كِهَ
دَرْ عَالَمِ مَسْتَحْمَكِنِ كِهَ زَايِلِ شُوْدِ وَبِيَدِ
مُسِيْدِ لَكِرْدِ مَكْرِ عِدَاوَتِ وَدُشْمَنِي أَنْكِهَ
از جَسَدِ بَاشْدِ كِهَ از آلِهَ آن مُحْمَكِنِ وَبِنَشْأَوِ
نِيَسْتِ نَظْمِ تَوَانِمِ كِهَ نِيَا زَارِ مِ نَدِرُونِ كِسِي حَسُوْدِ رَاجِعِ نَمِ

و پیر و پیشوای جمیع جسود ان و متکلمان
شیطان است که کیمه قاوردمم
النار در شان ایشان و مقتدای ایشان
دانشای عربی اذ کان الغراب دلیل قوم
سیمه بهم دلیل اهل کیناه
یعنی سیاه بختی را از قوی که غم
دلیل و مادی او باشد رود باشد که او را
راه نماید تا آری که مگر از آن راه روی به

هلاکت ابدی و فلاکت سرمدی کشد
و اصل تحقیق فرموده اند که چون
جمل و تکبر با هم جمع شوند از ایشان ^{حسد} فرزند
و عداوت پدید آید و چون علم و تواضع
با هم جمع شود از ایشان فرزند محبت
و عمل با خلاص بوجود آید و مفهوم
فرقی فی الجنة و فرقی فی السعیر اینها
بظهور آید **ع** به بین تفاوت و ترکیب

چون در اول سخن آن شرف و فضیلت
علم پیوند آید شمع از ناخن از اجازت
و آیات و اخبار بنظر رسیده قلمی
شود تا اگر سخن دیگر ازین مقوله
پیوند آید باز با سر آن رفتن احتیاج
نیاشد و در جمیع ترجمه بدین طریق
خواهد بود و باین الله التوفیق
قال النبی علیه الصلوٰۃ و السلام

من یرد الله به خیرا یفقهه فی الدین
و یلمه رشده **مضمون** این جمیع
آنست که حضرت رسالت صلی الله
علیه و سلم میفرماید که هر بنده که بار
سبحانه و تعالی را در حق او ارادت
خیر باشد و یراد در دین فقیه گردد
و در راه فتن راه اسلام او را الهام دهد
و قال علیه الصلوٰۃ و السلام العِلْمُ

وَرَثَ الْأَنْبِيَاءُ **يَعْنِي** عُلَمَاءَ مِيرَاثِ بَرَانِ
يَغْمُرَانَهُ وَمَعْلُومٌ اسْتَكْبَحَ
شَرْفِي وَرَأَى شَرْفٍ وَرَأَتْ يَغْمُرِي
نَبَاشِدُ **وَقَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ**
يَسْتَغْفِرُ لِلْعَالِمِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ **يَعْنِي** أَمْرَ شَيْخٍ خَوَاهِدَ مَرَعَالِمِهَا
مَجْهَدُ رَأْسَانَهَا وَمَجْهَدُ زَمَانِهَا
وَكَلَامٌ مَنُصَّبٌ فَوْقَ أَيْنِ مَنُصَّبٍ بَاشِدُ

كَهْ كَسْتِي بِمَصَالِحِ خُودِ مَشْغُولٍ بِأَشْدُ
وَمَلَايِكَةُ آسْمَانِ وَزَمِينِ بِمَصَالِحِ وَ
اِسْتِغَا لِنَمَايَنْدُ **وَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ**
إِنَّ الْحِكْمَةَ تَزِيدُ لِلشَّرِيفِ شَرَفًا وَتَقْصُرُ
الْمَمْلُوكَ حَتَّى يَجْلِسَ فِي مَجَالِسِ الْمَلُوكِ
يَعْنِي عِلْمٌ وَحِكْمَتٌ شَرِيفٌ رَا نَزِيدُ شَرْفٍ
بِزَكَاةٍ جَسَدُ وَ مَمْلُوكٌ وَ يَنْدُ رَأْسُ
مُلُوكِ رَأْسَانْدُ وَ بِرَسْنِدِ شَامِي نَشَانْدُ

و این تنبیهی است بر ثمره علم که در دنیا
حاصل شود و معلوم است که آخرت
نیکو تر و پاینده تر **وَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ**

أَفْضَلُ النَّاسِ الْمُؤْمِنُ الْعَالِمُ الَّذِي إِنْ
اجْتَبَحَ إِلَيْهِ تَفَعَّ وَ إِنْ اسْتَعْفَى عَنْهُ
أَعْفَى نَفْسَهُ **يَعْنِي** بَهِتَرِينَ مُرْدَمَانِ
مُؤْمِنِ عَالَمِ اسْتِ که اگر بد و محتاج بآیند
مستغفرت رسانند و اگر خود را از وی

مستغفرت بخواهند و اگر از وی
مستغفرت بخواهند و اگر از وی
مستغفرت بخواهند و اگر از وی

تقائماً بالقسطِ درین آیه نظری شافی و فکری
و لایب باید داشت که چگونه بذات مقدس خود
ابتدا کرده و بعد از آنکه مثنی فرموده و با
علم مثلت گردانید و این شرف و جلالت
و فضل و نبالت و کرامت اهل علم پسند **است**
مستقیم میگوید چنانکه درین آیه علماء را در
سیم یاد فرموده در دو آیه دیگر در مرتبه
یاد کرده **أَسْتَ قَوْلُهُ تَعَالَى** قل كفى بالله

بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ

وَقَوْلُهُ تَعَالَى وَمَا يَعْلَمُ تَبَاوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ

وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ **وَرَبَّنَا آيَةً** أَنْ يَرْفَعُوا كُتُبِي

بُودِكُمْ بِرَفْظِ اللَّهِ وَقَدْ تَكُنْدُ **وَقَوْلُهُ تَعَالَى**

يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ يَشَاءُ وَالَّذِينَ أَوْتُوا الْعِلْمَ

ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ عَنْهُ يَكُونُ لَهُ عِلْمًا رَافِعًا وَمَا

وَعِبَادَانِ مَقْصِدُ رَجَاءِ اسْتِ كَيْفَ أَرَادَ رَجَاءَ

بِدَرَجَةٍ يَا نَصْدُ سَأَلَهُ رَأَيْتُ **قَوْلُهُ تَعَالَى**

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

وَقَوْلُهُ تَعَالَى إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ

الْعُلَمَاءُ **مُسْتَرْتَبِينَ** يَكُونُ لَهُ عِلْمًا رَافِعًا وَمَا

اِقْتِضَاكَ دَسِّسُ قِطْعَايَ آيَةٍ أَنْ يَأْشُدَّ

خَشِيتُ وَتَرْسُ جُزْءِ عِلْمَارِ تَأْشُدُ **وَقَوْلُهُ تَعَالَى**

قَالَ الَّذِينَ عِنْدَهُ عِلْمُ سِرِّ الْكِتَابِ

أَنَا آتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ

كَرْبِ آيَةٍ لَطِيفَةٍ رَقِيقًا اسْتِ كَيْفَ أَرَادَ رَجَاءَ

وَيَرِيبُ قَوَّتِ عِلْمُ بُوْد **قَوْلُهُ تَعَالَى** وَقَالَ
الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَيَلِكُمْ ثَوَابُ اللَّهِ خَيْرٌ
أَزِنَا يَعْلُومُ مِ شَوْ كِه عَظَمَتِ قُدْرَتِ حَقِّقِ
بِجِ چَرِخَانِ ظُورِ نَكْرَدِه كِه دَر صِفَتِ ^{علم ازین} لَمْ وَ
فَرُودِه قَدْرِ شَرَفِ آخِرَتِ وَ عِلَافَتِ دِینِ دُرِّ ^{ست}
بِعِلْمِ تَوَانِ دَانِسْتِ **قَوْلُهُ تَعَالَى** وَبَلَدِ ^{الاشا}
تَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ وَمَا يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالِمُونَ
یعنی ضَرْبِ بَشَلْهَا بَرای جُمْلَه مَرْدِ مَانِسْتِ ^{عموم} سَبِيلِ

وَقَمَّ مَقْصُودَ آرِینِ زَدَنِ مَثَلْهَا جُرْ عِلْمَا
نَبَاشْدِ بِطَرِیقِ حُصُوصِ **قَوْلُهُ تَعَالَى**
خَلَقَ الْإِنْسَانَ عَلَّمَهُ الْبَيَانَ تَعْلِيمَ بَيَانِ
مُعْضِ اِنْسَانِ يَادِ فَرُودِه **مُسْتَرْجِمِ** بِلَاوَه
كِه دَر بِنِ آيَه دَقِيقَه ايسْتِ وَ اَن اَنِسْتِ ^{كه}
تَعْلِيمِ بَيَانِ اَمْتَقَارِ خَلْقِ اِنْسَانِ كَرْدَانِسْتِ ^{عطف}
نَكْرَدِ زِيرَا كِه دَر عَطْفِ لَانِ اَسْتِ كِه مَعْطُوفِ
مُعَايِرِ مَعْطُوفِ عَلَيْهِ يَاشْدِ وَ تَعْلِيمِ بَيَانِ ^ف

بَدَكَ كَمَالِ انْشَانِ بَدَانَتْ **وَابْنِ عِبَّاسٍ**
سَلَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِمَا كَفَتْ سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ ^{میان}
 عِلْمُ وَهَلْكَ وَمَالُ خَيْرٍ كَرْدَانِندَ وَاوَعِلْمُ ^{اختیار} ^{که}
 مَالِ وَهَلْكَ تَمَّ بِنَافَتِ وَفَضْلِ وَشَرَفِي ^{که}
 آدَمِي رَامَتْ بَعْلَمُ اسْتِ وَخَاصِيتِي ^{که} بَدَا
 آدَمِي زَمَرْدَمِ مِمْتَرِي شُودِ عِلْمُ اسْتِ وَمَقَرَّتَا ^{ست}
 كِهَ اَزْ قُوَّتِ شَخْصِ نَسْتِ زِيرَا كِهَ شَرُّ قُوَّتِي
 اَزْ وُسْتِ وِبِيرِ نَزْ كِهْ جَبَّهَ زِيرَا كِهَ پِلْ نَزْدِ ^{کند}
 اَمْرِش

اَزْ وُسْتِ وِبِيلِ رِي نَسْتِ كِهَ شَرُّ دِلِ تَرَاوُ ^{ست}
 وَنَهَ بَرَايِ خُودِ دَنَ اسْتِ كِهَ كَاوِ پَرِ خَوَارِ تَرَاوُ ^{ست}
 وَنَهَ بَرَايِ حِجَامِعَتِ اسْتِ كِهَ خَسِيسْتَرِي ^{جانوران}
 كِهَ كُنْجَشَكِ اسْتِ دَرَانِ اَزْ وِي قُوَّتِي ^{ست}
 يَسُوْ تَحْقِيقِ بَيَايَدِ دَانَسْتِ كِهَ آدَمِي مَعَزَزِ
 مَكْرَمِ كَرْدَانِيْدَه نَشْدَه وَافَرِيْدَه نَكْسْتَه ^{مگر}
 بَرَايِ عِلْمِ **وَحِكْمِي** كَفَتْ كَا شَكِي بَدَانِي ^{که}
 اَنَلِ اَزْ عِلْمِ حَرْمُ شُدِ چِهَ چَرِ يَافَتِ ^{ند}

علم یافت از چه محروم ماند **و فتح موصی**
گفتن بیمار را چون از طعام و شراب و دارو
باز دارند بپرد گفتند بی گفتن بچنین
چون سه روز آب حکمت و علم ندانند و تحقیقت
راست گفته است که غذای دل علم و حکمت است و
حیوان او بداند است چنانکه غذای تن طعام
و هر که شربت علم نیاشد دل او بیمار شود و
او را نم آید ولیکن او را از آن شعوری شود

چه دوستی دنیا و مشغولی بدان و
حرص بر آن او را از دریافتن آن مانع
شود چنانکه علیک ترس دریافتن در
خستگی را در آن حال که خسته شود
باطل کند و چون مرگ مشغولیهائی دنیا
دور کند ملائک خود را در پاید و بشیمان
شود قاتلان در آن حال بشیمان او را شود
ندارد و قایم نداند چنانکه مستی ^{خسته} شود

وَبَسَبِّ مُسْتَحْيَانِ دَرْدِ رَا دَرِ نِيَا دِ لِيَكُنْ
جُونِ مَشْيَارِ شُودِ آن دَرْدِ رَا احْسَاسِ
کُنْدِ وَخُدَا پِنَا مِیمِ اَنَرَانِ رُو زِ پَرْدِ دَرْدِ
جَمِ دَمَانِ خَفْتِ اَنْدِ وَدِ خَوَابِ غَفْلَتِ
وَعُورِ غُرُودِ جُونِ مِیرِ نَدَا نِکَاهِ بیدَا
شُونْدِ چِتَانِکِ مُرْتَضَى عَلٰی عَلَیْهِ
فَرَمُودَ النَّاسُ نِيَا مَرَقَانِ اَمَا تَوَا
اَنِيْتَهُوَا وَاَيْنِ عِبَاسِ مَسَلَمَ عَلَیْهِمَا فَرَمُودَ

يَعْنِي جُصُورِ مَجْلِسِ عِلْمِ وَکُوشِ کَرْدَنِ مَسَلَمَ
اَزْ عِلْمِ دِينِ قَاضِلَتِ اَزْ مَرَارِ رِکْعَتِ نَمَازِ
کُنْ اَرْدَنِ وَاَزْ پُرْسِيدَنِ مَرَارِ پِنَا رَوَازِ
مَرَارِ جَنَانِ پَسْرِ اصْحَابِ کُفْتَنِ دِيَارِ سَوَالِ
اَللّٰهُ اَزْ خَوَانْدَنِ قُرْآنِ سَمِ قَاضِلَتِ رَسُولِ
عَلَيْهِ السَّلَامُ کُفْتِ وَهَلْ نَتِفَعُ الْقُرْآنَ اِلَّا بِاَلْ
يَعْنِي قُرْآنِ نَتِفَعَتْ نَکُنْدِ مَرِ بَعْلِمِ وَاَنْ
اَيْنِ عِبَاسِ عَلَیْهِمَا مَرُ وِیْسْتِ کِهْ ذَلَلْتِ وَظَلَمْتِ

فَعَزَزْتُ مَطْلُوبًا **يَعْنِي** مَذَلْتُ كَسَيْدَم
دَرِ اِنْ خَالِ كِه طَالِبِ عِلْمِ بُوْدَم وَعَزَزْتُ دِيْد
دَرِ اِنْ خَالِ كِه مَطْلُوبُ شُدَم **يَعْنِي** بَعْلَمِ دِيْنِ
خُود دَا نَا كَشْتَم وَاِنْجِه خُود بِيْدَان دَا نَا
مَرْدَانِ اِنْجُونِ دَرِ اَمَرِ دِيْنِ بِيْدَانِ مَهْم بُوْد
طَلِبِ مِيكَرْدَنْد وَاَعْلَمِ دِيْنِ خُود دَرِ اِنْجُونِ
وَاَنْزِيْرَايِ اَيْنِ اَبِي مَلِيكَ كُفْتُ مِثْلِ اَيْنِ
نَدِيْعِم كِه دَرِ جَالِ مَلَا قَاتِ رُوِيْشِ اَنْزِيْمَه

وَدَرِ وَقْتِ سَخْنِ زِيَا نَشْرَانِ مَهْم فَيَصِيْحُ تَرَا
وَدَرِ زَمَانِ فَتَوِيْ عِلْمِشِ اَنْزِيْمَه بِيْشْتَر
وَدَرِ اِنْجَا صَحِيْحِ اَمَدِ كِه جُونِ رَسُوْلِ ^{عَلَيْهِ السَّلَام}
مِيْعَاذِ اِيْمِيْنِ فَرَسْتَا دَكُفْتُ كُوِيْهِيْدِي ^{اَللّٰهُ}
يَا رَجُلَا وَاِنْجِه اَخِيْرُكَ مِرَالِدِ
وَمَا فَمَا **يَعْنِي** اِيْ مِيْعَاذِ اَكْرَحُوْ تَعَالِي
يَا مَرْدِ اَبُو اَسْطَه تُوِيْدَايْتِ نَحْشَدُ
تَكْرِبَا اَزَانِ كِه دُنْيَا وَاِنْجِه دَرِ اَنْتِ اَرَا ^{شُد}

وَمَعَ رَسُولٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ كُنْتُ أَنْ اللَّهَ لَا
يَنْزِعُ الْعِلْمَ مِنَ النَّاسِ بَعْدَ أَنْ يُؤْتِيَهُمْ
وَلَكِنْ يُدْمِغُ بِنَدَاهِ الْعُلَمَاءِ كَلِمًا ذَرْ
عَالِمٌ دَمِغٌ بِمَنْعَةٍ مِنَ الْعِلْمِ حَتَّى إِذَا لَمْ
رُفُوعًا جَهْلًا أَنْ سَلُّوا أَفْتُوا بغير علم
وَيُضِلُّونَ **يَسِي** خدای تعالی بعد از آن که
مردمان را علم دهد آنرا باز نستانند لیکن در آن
وَرَفِئَةٍ آن بدهای علما باشد که ایشان

بِأَخْرَجَتْ أَنْتَقَالَ كُنْتُ أَنْ عِلْمَ بِأَخْذِ بِيَدِ
وَجَمَاعَةٍ مِنْ خَيْرِ النَّاسِ وَبُرْكَانِ أَزْهَلُ دُنْيَا كِه
بِجَهْلٍ وَكَاهِلٍ وَغَافِلٍ خُودِ أَنْ عِلْمَ رَأْيَانِ
بِأَشْنَدُ وَتَحْصِيلِ أَنْ شُعُولِ نَكْشْتِه جَنَابِ
وَجَاهِلِ نَمَانْدُ وَاكْرَازِشَانِ چَرِ بِرَسِي
عِلْمِ جَوَابِ مَنَدَمِ خُودِ كُمَاهِ شَوْتِ وَ
مَرْدَمَانِ كُمَاهِ كَرْدَانْتِ **وَعَلَى عِلْمِ الْفُلَانِ**
أَزْ رَسُولِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَيْتُكَ كَرَكِ

اَلَا فِي الْاِثْنَيْنِ رَجُلٌ اَنَاهُ اللهُ الْحَكَمَةُ
 فَوُيَعْلَمُ بِهَا وَيُعْلَمُهَا النَّاسُ وَرَجُلٌ
 اَنَاهُ اللهُ مَا لَا فَوُيَنْفِقُ مِنْهُ سِرًا وَهَرَا
 يَعْنِي حَسَدٌ وَغِيْطَةٌ وَمُنَاقَشَةٌ نِيْسَتْ مَكْرَدُو
 نَعْمَتٌ يَكِي اَنَكِه مَرْدِي رَاعِلَمْ بَخْشَدُ وَاوْبَدَا
 عَمَلْ كَنْدَ وَدِيكَرْ اَنْدَكْ اَنْزَلِيْزْدَانِ اَمْوَزْدَ ^{مُسْتَعْمَل}
 مِيَكُوِيْدُ نَعْمَتْ دُو كُوْنَدَا سْتِ يَكِي نَعْمَتْ دُنْيَا
 يَكِي نَعْمَتْ اٰخِرَتْ وَهَرَكَا اَخْدَايِ تَعَالٰي عِلْمِ دَادِ ^{نَعْمَتِ دُنْيَا}

وَدَيْنِ اَوْ تَمَامِ شُدْ زِيْرَا كِه هَرَكِه اَزْوِي ^{مَسْئَلَه}
 اَمْوَحْتِ وَجَدِيْشِي قَايَتِي شِنُو تَاوَرْدَا ^{مَنْ}
 اٰخِرْتَمَانِ بَطْنًا بَعْدِ بَطْنِ مُسْلِمَانَانِ ^{نَفْع}
 اَز بِيْرَسَدُ وَبِمِيْشَه چَرَاعِ عِلْمِ اَوْرُوشَنِيَا ^{شَد}
 وَاِنِيْسَتْ بَعُوْ اِيْنَجِه كَدَشْتِ كِه جُوْنِ قَرْنَزِدِ ^{آدم}
 اَز عَالَمِ بَرُوْدِ عَمَلِ اَوْ اَز جَمِيْعِ مَانُوْسَاتِ وَا ^{لَوْ قَات}
 دُنْيَا مُنْقَطِعِ شُوْدِ مَكْرَا زَسَه چِيْرَاو ^ل
 قَرْنَزِدِي صَالِحِ كِه اَزْوِي بِيْمَانْدِ وَبِصَلَحِ ^و

عَفَافٌ دُونَكَ رَاكِدٌ بَرَكَاتِ نِيكُوِي وَ
صَدِّقٌ
صَدِّحٌ وَ بَرُّوحٌ يَدْرُومَادُ رُوسَدُ وَ دُومٌ
جَارِيهٌ كِهْ اَزُوِي مَانْدِشِلْ حَوْضِي وَ رِ بَاطِلِي وَ
وَمَدْرَسَه كِهْ تَا سَايَهْ اَن عِمَارَتِ بَرَزَمِينِ حَافِدَه
ثَوَابِ اَن رُوحِ سَاعِي وَ بَانِي اَن مِيرَسِدُومِ عَلِيست
كِهْ اَزُوِي مَانْدِجِهْ اَن كِهْ سَاكِرْدَانِ اَزُوِي اَدِكِرْدَنْد
بَدِيكَرَانِ مِي اَمُوزَنْد وَ جِهْ اَن كِهْ دُرُكِتَا
نُوشْتَهْ يَاشَد كِهْ اَز اَن نَفْعِ مِي كِرْدَنْد بِي طَرِيقِ تَا

عَالَمٌ يَاشَد اَشْرَعُ عِلْمِ اَو بَاقِي يَاشَد وَ تَمَمٌ اَن بَرُّوحِ
مِيرَسِدُومِ حَسْبِ نِيَا وَ دِينِ هِيَجْ خَيْرِ بَهْتَرَارِ
عِلْمِ وَ حِكْمَتِ نِيَا شَد وَ اِيْن عِيَّاسِ **عَلِي** **عَلِي** **عَلِي**
كُفْتُ يَعْزَمُ الْخَيْرُ لِيَسْتَغْفِرَ لَهْ كُلِّ شَيْءٍ
لِجَوْتِ فِي الْيَجْرِ **يَعْنِي** مَرَكِهْ تَعْلِيمِ نِيَكُوِي كُنْد
رَا مَدَهْ خَيْرِ اَمُوزَشْ خَوَاهَدُ مَرَوَرَا اَن كِهْ مَاهِيَا
دُرُيَا مِم وَ **بَعْضُ** **حِكْمَا** **كُفْتُ** اَن كِهْ عَالِمِ مِيَا
خَالِقِ وَ خَلْقِ وَ اَسْطَهْ مِي شُودِيسْ يَابِد كِهْ نِيَكُوِي

بنکرد که مدخل وی در آن چگونه است
و از آن بترسد که دست در مسند ضعیف
زند و قول قوی برای طمع حطام
بگذارد و نگوید یا الله من غضیب الله
و در اخبار صحیح آمده که اگر علمای نباشند مردمان
باستوران بر آبرو باشند و مراد ازین
که بتعلیم و تعلم از حنیض بهیمیت تر
میکنند و با وج انسانیت میسرند

یحیی معاذ گفت عالمان بر امت محمد
رحیم تر از آنند که مادران و پدران
بریشان مردمان از وی پُرسیدند که
معنی این سخن چگونه است گفت بسبب
آنکه مادران و پدران فرزندان را از
دنیا نگاه میدارند و عالمان امت محمد
از آتش آخرت **و رسول صلی الله علیه و آله**
فرموده تعلموا العلم فان تعلمه لله

وطلبه عبادته و مدارسته ^{و تسبیح} تسبیح
و البحت عنه جهاد و تعلیمه لمن لا یعلم
صدقته و بذله لا بماله و ربه و موالا ^{نسر}
فی الوحیده و الصاحب فی الغربة و المحبة
فی الخلوة و الدلیل علی السراء و الضراء
و الذین عند الاخلاء و القرین عند
الغریاء و السلاح علی الأعداء و المنار
سبیل الجنة یرفع الله به اقواما

بسیف باید که علم آموزید که اموختن آن
برای خدای تعالی چسنگ است و آن طلب
علم عبادت و خواندن تسبیح و بحث
مجاهد و علم در تنهایی مونس است و در
یار و در خلوت محبت و سخن کوی
و در غم و شادی راه بر و تر و دیکه و شای
آرایش و تر و دق ریان و خوششان و کفیه
و نشان راه بهشت است حق تعالی قوی

از آن رفعت بخشد و ایشانرا محبتش
و برک و همراه نماید تا بدیشان
افزاید و در آثار خیر و نیکی
متابعان ایشان نمایند و در افعال ایشان
نیکند مگر آنکه در دوستی ایشان رغبت
نمایند و پیروان خویش ایشانرا پس
و تر و خشک آفریدگان برای ایشان
آمزش خواهند تا مابینان دریا و بحر

و دران

و دران و و جوش صحرا و آسمان و شیا
جه علم حیات در لهاست در اینوی و آنها
و نور بصیرت در تاریکی و قوت آنها
سستی و ضعف قوی و بند و اسطه
آن بمنابر را بر او در جهای بلند
و تفکر و تدبیر در علم برابر شب و صیام
و خواندن آن موازی قیام شب در طاعت
و عبادت و توحید و اعمال صالحه

پرهیزکاری و صِلت رحم بد و مربوط ^{است}
و علم مقتدای و پیشواست نیکوختان
بد و ملهم شوند و بد بختان از و محرو
مانند **و حکما گفتند** اند چیزی که
مطلوب نفس و مرغوب عزیز و شریف ^{باشد}
از سه قسم بیرون بود شرف آن چیز لذائذ
باشد و یا برای غیر آن و یا هم از برای ذرات
و هم از برای غیر و مقرر است که آنچه بداند

مطلوب تر باشد مرا ایند عزیز تر و شرف ^{یافت}
خواهد بود از آنچه برای غیر مطلوب ^{شد} باشد
و آنچه برای غیر مطلوب نیست زرد و سیم ^{است}
چه آن دو سنده اند که در عین ایشا
منفعتی نیست و اگر نه آنستی که قضا
حاجات و مقاصد خلق ویرانند ^{است}
و مطالب خلق بقایان مربوط گردانیده ^{شد}
باست که ریزه بر آید بودندی و اما آنچه

تست
برای ذات مطلق است سعادت اخرا
ولدت دیدن یاری سبحانه و تعالی
و اما آنچه هم برای ذات مطلق است و هم برای
غیر چون سلامت ناست صحت پای
مشاهده از آن روی مطلق است که خلاص
است از درد و غم و هم از آن روی که
رقیق بدان غمش شود و یقیناً اسطوره
حصول مطالب نیک مقاصد میسر گردد

ویدین اعتبار چون در علم نظر کنی
آنرا در نفس خویش لذت بینی پس مطلق
لذات باشد و مع ذلك چون علم را در
و وسیله سعادت اخراست و سبب
قربت حضرت یاری سبحانه و تعالی
شریف تر از آن نباشد زیرا که وصول
حقیقی جز بدان حصول نپذیرد و هیچ
در حق آردی آن عظمت و مرتبه ندارد

که سعادت ابدی پس فاضلترین چیزی
آن باشد که بوسیلت آن بدان ثواب رسیده
و رسیدن بدان جزو علم و عمل میسر نشود
و عمل نتوان کرد تا علم بکیفیت عمل حاصل
نشود پس اصل سعادات در دنیا و دنیا
علم است پس علم افضل اعمال است و چگونه
افضل اعمال نباشد که فضیلت چیزی
بشرف شمر آن بتوان شناخت و دانسته

شد که شمر علم قرب حضرت حق سبحانه
و تعالی است و پیوستن بحوار و قرب ملک
و مقاربت و مقارنت ملا اعلی در آخر
بتوان شناخت و اما در دنیا سلاهی است
بر اعدای دین و همیشه نیست برای نفاذ حکم
و نشانی نیست برای جوارز امر بر ملوک و سلاطین
و لزوم تعظیم و احترام در طبایع از اهل علم
تا بچندی که طبع جاهلان ترک واجبه

عَرَبِ عَظِيمٍ وَتَوْقِيرِ پیمان ایشان
سَرِشته اند و بدانک این چه تقریر افاد
فَصِيلَتِ مُطْلَقِ عِلْمِ اسْتِوْرَاتِ عِلْمِ ^{متفاوتست}
أَمَّا آيَةُ مَا يَصْدُرُ عَنْكُمْ مُرَادُ عِلْمِ اسْتِوْرَاتِ عِلْمِ
بِدَانِ كَمَالِ يَابِدِ و عِلْمِ دَرِیْنِ عِلْمِ كِهْ اَنْ كِدَامِ ^{راست}
اِخْتِلَافِ كَرْدِهْ اَنْدُ **مَتَكَلَّمَانِ** كَفْتِهْ ^{اَنْدُ}
كِهْ وَاجِبِ عِلْمِ كَلَامِ اسْتِجَرِهْ دَانِسْتَنِ تَوْقِیرِ ^{حسد}
بِدَانِ مَنُوطِ اسْتِوْرَاتِ و مَعْرِفَةِ زَاتِ حَقِّ تَعَالَى

و دَانِسْتَنِ صِفَاتِ وِی بَدَانِ مَرْبُوطِ **فُقَرَا**
كَفْتِهْ اَنْدِ كِهْ عِلْمِ فُقَرِهْ اسْتِجَرِهْ شِنَا خَتَنِ عِبَادِ ^{نست}
و دَانِسْتَنِ جَلَالِ و حَرَامِ و آيَةُ اَنْ مَعَامِلِهْ ^{ست}
رَوَاسْتِ و آيَةُ نَارِ و اسْتِ بَدَانِ مُتَعَلِقِ ^{ست}
و بَدِیْنِ اَنْ اِحْكَامِ رَا خَاسْتِهْ اَنْدِ كِهْ مَعْمُورِ بَدَانِ ^ن
مُحْتَاجِ یَاشَنْدِ اَزْ اَوَامِرِ و نَوَایِ و طَرِیْقِ ^{ملا}
عِبَادَاتِ و خَيْرَاتِ **و مَفْسِرَانِ و مَحْدُثَانِ** ^ن
كَفْتِهْ اَنْدِ كِهْ مُرَادِ عِلْمِ كِتَابِ و سُنَّتِ اسْتِجَرِهْ ^ن

علوم و تنبیع کُلِّ بَعَارِفِ آنست **چون** ^{کلام}
 در شرف علم از کتب معتبره مثل ترجمه ^{العلوم} حیات
 و کتاب کیمیا سعاد و دوفد العلماء و غیره از ^{کتب}
 حدیث یا خراکد چند حکما از کتاب ریاض ^ب ^ت ^{القدر}
 در شرف و مرتبه علم نوشته شد ^و ^ب ^{اللهم} ^{ضوء}
حکایت صاحب نام مردی از جمله صنّاع ^{بَعْدًا} شهر
 بطلب علم مشغول گشت و یاندک و وقتی از امش
 و اقرآن خود ممتاز شد بعد از چند وقت که

بگذشت خلیفه وقت را مسئله از علم ^{مشکل}
 بود تمامی علما را جمع کرده از حل آن عاجز آمدند
 خلیفه پرسید که دیگر کسی هست که متصرف
 بصفت دانش باشد اهل مجلس گفتند ^{نام} صاحب
 مردی از اهل بازار بوده و در نیست که بطلب ^{علم}
 مشغول شده و حالا از سفر آمده خلیفه
 از عقیده و فرستاد صاحب گفت اگر ما برای ^{مسئله}
 از علم که بر ایشان مشکل شده می طلبند او ^ل

آن شکل را از من پرسند تا آنچه از جواهر
بر آن مرتب می شود بگویم چنانچه علما
پرسند و خلیفه را بشهتود خاطر نما
و بعد از آن بحیث خلیفه حاضر شوم چون
این سخن را عرض خلیفه رسانند تعجب
اشکال را نوشته پیش وی فرستادند جواهر
بصواب بر آن نوشت و پیش خلیفه فرستاد
تمامی علما مسلم داشتند و خلیفه تحسین فرمود

و بعد از این حال استنداء مجلس گردید چون صالح
بیامد خلیفه پیش وی برای خواست و بالش و جامه
خود بصالح بگذاشت صالح گفت صدق الحسن
صدق الحسن گفت حسن بصری مراست گفت خلیفه
که حسن چه گفت صالح گفت یا امیر خیر گفت که
العلم یزید للشریف شرفا و یبلغ المملوک مجالا
المملوک بعد از آن صالح گفتا گزیده شرف علم بود
صالح راجع را برآوردی که بر وساده امیر نشیند

۲۱
اُنكَ خَلِيفَهُ كُفْتُ يَا صَاحِبَ هَذِهِ مَرْتَبَةِ الدُّنْيَا
وَمَا أُعَدُّ لَهُ فِي الْآخِرَةِ اعْظَمُ وَأَعْلَى مِنْ هَذَا
قَالَ اللَّهُ تَعَالَى وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ زُجَّجُوا
حِكَايَتِ مَأْمُونٍ لِكُ رُؤُوسِ شَيْخَتِهِ بُدُو عُلَمَائِهِ
بَعْدَ دَرُودِ اَوْصِفَ زَدَهُ مَأْمُونٌ كُفْتُ تَحَارُّرُ
يَرْسَمُ بِرَأْسِ حَوَائِجِ دَهْدِهِمْ كُفْتُ لَأَمَلُ لَمْ يَمِزْ
مَا بَدَأَ لَكَ مَأْمُونٌ كُفْتُ دَرْ دُنْيَا جِهْلِيَّةِ سَخْتِ
مَحَبَّاتِ كُفْتُ مَأْمُونٌ رَأْسُ دُنْيَا مَسْكَةٍ

يَكُنِّي أَرْجُلَهُ نُدْمَايَ أَوْ عَالِمٌ لَوْ دُنَامُ أَوْ مَيَّا
كُفْتُ يَا أَمِيرَ سَخْتِ تَرِي يَا لَكَ أَنْتَ كِهْ عَالِمِي دَرْ
دَسْتِ جَاهِلِي كُفْتُ رَأْيِدُ وَجَاهِلِ بَرَانِ عَالِمِ
جُورِ كُنْدِ مَأْمُونٌ كُفْتُ يَا مَيَّا مَدِ اِيْنِ اَرْجَا
كُفْتُ كُفْتُ اَرْقُولِ رَسُولِ عَلَيْهِ السَّلَامُ كِهْ فَرُودِ
اَرْجُو اَنْتَا عَزِيزِ قَوْمِ دَلِ اَوْ غِنَا اَفْتَقَرِ
عَالِمَا يَلْعَبُ بِهِ الْحَقُّ وَالْجَهْلُ **يَعْنِي**
رَحْمَتِ كُنْدِ شَفَقَتِ نَفَائِدِ رَسْمِ كَسِي عَزِي رَأْيِ

بُزْرُكِ قَبِيلَهُ كِه خَوَارَشَوَد وَدُومِ تَوَانِگِ
كِه بَعْرَ غَنَائِمِ كُندَرَانِدَه بَاشَد وَبَدَنِ
فَقْرَ وَاجْتِیَاحِ كُفَرَارُشَد سِیمِ رَحْمِ كُنِندِ
عَالِمِ وَدَانَايِ كِه دَرْمِیَانِ جَاهِلَدَن وَاجْمَعَا
اَفْتَدَ وَقَدَرِ عِلْمِ اَوْنَدَانْتَدَ وَ عِلْمِ اَوْرَا یَارِ
شَمَارَنْدِ خَلِیْقَه رَا اِیْنِ سَخْنِ یَسْنَدِیْدَه اَمْدَ
بِرُحُسُنِ رَا یِ وَدَانِشِ وَ یِ اَفَرِیْنِ كُفْتِ
وَرْتَبَتِ یَافْتِ بَشَرَفِ عِلْمِ **كَايَتِ سَعِيدِ** جَبَرِ

كُویدِ دَر پِشِ عِبْدُ اللّهِ عِنَاسِ اُودَمِ جَمَاعَتِ
اَهْلِ تَفْسِیرِ رَا مَدَنُو بَرُو یِ تَفْسِیرُ قُرْآنِ خَوَانْدِ
بِرُقُتَدَ وَ جَمَاعَتِ دِیْگَرِ رَا مَدَنُو بَرُو
عِلْمِ فِقْهَ خَوَانْدَدَ وَ بِرُقُتَدَ وَ جَمَاعَتِ
وَبَرُو یِ عِلْمِ عَرُوضِ شِعْرِ خَوَانْدَدَ وَ بِرُقُتَدَ
كُرُومِیِ اَز اَهْلِ فَارسِ رَا مَدَنُو وَ اَز وَیِ اَجَا
رُسْتَمِ وَ اَسْفَنْدِ یَارِ یُرسِیدَندُو یِ اَز بَهْ اَشِیَا
اِیْنِ بَارِیْخِ بَكُفْتِ سَعِيدِ كُویدَنِ كُفْتَم

يَا اَيُّهَا رَسُوْلُ اللهِ جَمْعُ اللهِ فَيْدُ الْعُلُوْمِ
اَيُّ كُنْزٍ اَنْفَعُ مِنْ كُنُوْزِ الْعِلْمِ الَّذِي دُرِّفِي
صَدْرِكَ فَقَالَ يَا سَعِيْدُ اَوْهَا عِلْمُ
الْعِلْمِ شَجَرَةٌ اَصْلُهَا رَافِعٌ وَفَرْعُهَا نَافِعٌ
اَخَذَ بَعْضُ مَنْ اَغْصَانَهَا عَظُمَ قَدْرُهَا وَجَلَّ
اَمْرُهَا **يَعْنِي** سَعِيْدُ كُفْتُ مَرْعِيْدُ اللهِ بِنِ عِيَّاسٍ
كَه اَيُّ اَيُّ رَسُوْلٍ خُذَا خُذَا تَعَالَى تَرَا عِلْمُ
عَطَا فَرُوْدٌ هِيَ كُنْجِي نَافِعٌ تَرَا اَشْدَا رِيْنِ عِلْمِ

كِه خُدَايَ تَعَالَى دَرْ سِيْنْدَه تُو وَدِيْعَتِ نَهَاكُ ^{سِت}
بَسْ اَيْنُ عِيَّاسُ كُفْتُ دَرْ جَوَابِ دِي كِه نَدَا ^{نَسْتِي}
اَيُّ سَعِيْدُ كِه عِلْمُ دَرْ خِيْسْتِ كِه اَصْلُ اُوْدِ ^{فِيْع}
وَبَلَنْدُسْتِ وَمِيَوْمِ اَنْ نَافِعٌ وَسُوْدَمَسْدُ
مَرْ كِه شَاخِي اَز شَاخْهَيِ عِلْمِ يَكِيْرُ بَرْ كِه شُوْدُ
مَرْ تَبْدُو **وَأَوْرَدَ اَنْدَكُ** ^{مَسْدُ} دَرْ يَدِ كُوِي ^{سِت}
وَبَرَانِ كُو دَرْ خِي يَاشَدُ وَبَرَانِ دَرْ خِي مِيَوْمِ ^{يَاشَدُ}
كِه مَرْدِ يَدَا زِيْنْدَه كَرْدُو اَيْنِ خَبَرِ دَرْ زَمَانِ ^{كُسِي}

کسی را ازین خبر بحیا آمد یکی از خاصان خود را
که عالم ترویرک ترو بکمال علم و شرف آراشته
تر پیدا شدند فرستاد و گفت بروینکه
آن درخت چه باشد و چگونه است و آن میوه
رنگ دارد آن مرد بیامد و دریندوستی
یک سال مقام کرد و از هر کسی پرسید و
می بود هیچ کس را نیافت که ویرا از آن ^{خبر}
دهد و چون آن کار بغایت و نهایت ^{سید}

و هیچ کس و ویرا از آن درخت خبر نداد بنزد ^{بلک}
عالمی رفت از علمای ایشان و از وی این ^{سؤال}
کرد آن عالم بخندید و گفت حکمای ما
علم حکمت ما بر سبیل مثال و ایما و اشارت
باز نموده اند تا هر کس بکنج حکمت ایشان
نی برسد و جز دانا یا آن آنرا دریابند ^{نکته}
آن کوه مردی عالم باشد و آن درخت علم ^{و حق}
و آن میوه منفعت علم وی است و مرد جا ^{هیل}

همچون مرده باشد مرگه که منفعت علم
بوی رسد زنده گردد و آن مرد جوان
حال مشابهه گردد و این حدیث شنیده خوا
و بنزد یک کسری آمد و آن حال بشرح
کسری گفت کسری گفت صدق الحکیم
مَا بَيَّنَّتْ فِي الدُّنْيَا شَجَرَةً أَنْفَعُ مِنْ
شَجَرَةِ الْعِلْمِ يَعْنِي نَمُوذِرُ دُرْدُنِيَا
درختی سودمندتر از درخت علم

۲۵
حکایت محمد بن کعب القرطبی گوید
که از عبد الله بن عباس شنیدم که او
بیچ آیه از آیات قرآن نیست که در نیم
خواندم که مرا سبب نزول آن معلوم
الا که برخاستم و جامه در پوشیدم و
رسول علیه السلام آمد و احجاب بر
یک یکه از خواب بیدار میگردم و
پرسیدم که این آیه را نزول در شان

وَاكَارِيشَانِ نِيَا فْتَامِ بِشَرِّهِكَ اَرِهَمَا
وَاَنْصَارِدُقْتَامِ وَكُفْتِهَ وَبِرْسِيكَ
اُنْكَاهُ كِهْ تَحْقِيقُ مَرَا اَنْ عِلْمُ كَشْفِ نَشْدَه
دَسْتَارِ طَلَبِ اَنْ تَدَا شْتَمِ وَاَعْدَا
اِنْ عِيَا سَ كُفْتِ لَا تَطْلُقْ اَنْ شَيَّا تَوْجُلْ
فِي الدُّنْيَا اِحْلِي فِدَا قَا مِّنَ الْعَمَلِ
بَعْنِي كَا نِ مِرْ كِهْ دَر دُنْيَا خِرِي يَافْتِ شُدْ
كِهْ چَا شْتِي اَنْ شِرِينِ تَرَا زِ چَا شْتِي عِلْمِ بَا شُدْ

^{الغرض}
حِكَايَةِ اَوْرْدَه اَنْدِ كِهْ جُونِ عَمْرِى
نَحْلَه فْتِ بِنَشْتِ اَنْ مِ جَانِبِ مَرْدُومِ
بِنَزْدِيكِ اَوْحِي اَمْدُنْدِ وَتَنْبِيْهَتِ مِيكَدِ
تَا قَوْمِي اَنْ حِجَارِ بِنَزْدِيكِ اَوْ اَمْدُنْدِ كُوْدِ
دَر مِيَا نِ اِيْشَانِ بُوْدِمَه خَا مُوشِ بُوْدُنْدِ
كُوْدِ سَخْنِ اَنْ اَعَا زِ كُوْدِ عَمْرِى كُفْتِ اِي كُوْدِ
اَز تُوْبِرِ كُتْمَسْتَنْدُ تُو خَا مُوشِ بَا شْتِ اِيْشَانِ
سَخْنِ كُوْبِيْدِ كُوْدِ كُفْتِ اَكْرَبِرِ كِي وَكَأْ

بسیاری سال بودی در روزگار تو
تو بسال پس تو بر ترک ترستی بس بالستی
که آن پیران بخلاف از تو سراوار تر بودند
عمر را از سخن آن کودک عجیب مذو گفت
صدقت یا علام بیا تا چه خواهی گفت کودک
گفت یا امیر قد جنتا که منین لك لقد
من الله علينا بك وقد مناك رغبة لا
وقد امننا بعد لك عن جورك فحق كتمان

وقد الشكر لا وقد انك **يعني** ای
امیر بپرستی و راستی که خدای تعالی
منت نهاد بر ما که توفیق رفیق ما گردانید که
آدمیم و ترا تنیت گفتیم و شتافتن ما به تو
از طوع و دغبت بود نه یواسطه ترس و
خشیت و شکر خدا را که ما را اینیم ^{بسیب}
عدل تو از جور و ظلم تو پس ما شا کراییم ^{از تو}
نه متکران از تو عمر چون از کودک ^{این}

سخنان بشنید تعجب کرد و گفت ای کوه
مرا و عیظ کوی و پند ده کوه که گفت یا
کسانی باشند که چون خدای تعالی ایشان
بر خلق بزرگی و فرمان روائی دهد ایشان
محکم خدای که انا مژذ الناس بالبر و تقسوا
انفسکم مردمان را بنیکویی فرماید و خود
بدان کار نکنند و بشنای خلق فریفتند
یا ای میر تو از آن قوم میباش که چون حکم خدای

تراف و کندارد و شنای خلق ترا دریا
فریفته شوی و نهما القدر یکفیک
ان تعظت این بقدر از نصیحت ترا
اگر بدان کار کنی نگاه این آیه بخواند که
خدای تعالی میفرماید و لا تکتونا
قالوا سمعنا و هم لا یسمعون ای میرها از
کوه که خوش آمد از احوال کوه که تفحص
دوازده ساله بود بروی محمدت و شنای

بِجِدِّ وَانْدَانِ كُفْتُ وَخَلَعْتُ بِأَدْسَامًا
بِتَوَاحُتٍ **واین نظم در آن حال گفت**

تَعْلَمُ فَلَيْسَ الْمَرْءُ يُؤَلِّدُ عَالِمًا
وَلَيْسَ الْخَوْ عِلْمٌ كَمَنْ هُوَ جَاهِلٌ

یعنی علم و دانش را آموز و نکا سل و
تَعَاظِلْ شِعَارِ خُودِ مَسَارِ که هیچ کس عالم و
در عالم از مآد در مآد هر کس بر تقدار کس
و کوشش و جد و جهد خود علم می آموزد

و مُقَرَّرِ اسْتِ که بی مشقت و محنت هیچ علم
بر نتوان داشت و اگر بی کوشش بدست آید
کسی در عالم جاهل و نادان نبودی و عالم
جاهل بر آید نبودی و چون معلوم و محقق
که عالم و جاهل بر این نیستند یقین شد
آموزختن شرط است و بی تعلیم نقد علم بدست
حکایت کثیر بن قیس روایت میکند که در
در مشق با ابوالدرداء نشست و بودم و از

آثار و اخبار رسول علیه السلام استماع میکرد
مردی در آمد از در مسجد و سلام کرد و گفت
یا ابا الدرداء من از مدینه رسول علیه السلام
می آیم قاصد بنی دیکه تو و تو رسول را
الله علیه و سلم دیدم و از وی احادیث
روایت میکنم بود در گفت حاجتی آمد
بجاری گفت نه حاجتی و تجاری آمده
ما حیث الاطالب الا احادیث رسول الله

صلی الله علیه و سلم انگاه ابو درداء گفت
رسول صلی الله علیه و سلم فرمود من
طریقاً طلب فیہ علماء سلك الله به
طریقاً
الی الجنة و ترجمه این حدیث پیش گذشت
و دیگر گفت ای کثیرترین آفریده دنیا
و بهترین آدمیان پیغمبر اند و از
پیغمبران میراثی غیر علم نیافته اند و این
روایت کرد که العلماء و رثة الانبیاء

وَلَمْ يَرْتَوْا دَرَمًا وَلَا دِينَارًا يَغْنَى عَالِمًا
مِيراث بران پیغمبر اند و نه درمی و
دیناری از نشان میراث بر ند بلکه از
پیغمبران میراث علم دین و اسلام
حکایت آورده اند که عطا و کجول مردی
بزرگ و بزرگ مشام رفتند چون بزرگ و
شدند و در مسجد نشستند بود مردی
رفتند و سلام کردند مشام گفت که چرا

آمد اید گفتند آمد ایم تا مسئله از علم
پیاموزیم مشام گفت علمایی که پیش از ما
بودند چون علم بدانستند و کام جان
از لذت آن شیرین شد از خلق کران کردند
و چون خلق ایشان را طلب کردند و روی نمودند
تا علم خویش با عمل بسلامت با خیرت بردند
آن مرد و جوان این شنیدند گفتند علمنا
و عَظَمْنَا فَأَقْظَنَّا وَ هَذَا الْقَدَرُ مِنَ الْعِلْمِ

یَکْفِئُنَا یَعْنِیْ اِنْ سَخَّرَ لَکَ فَرْمُودِیْ وَ مَآ رَا یَا زَکَرِیَّا
وَ اِنْ قَطَعَ اَنْ خَلَقَ دَلَالَتِ کَرْدِیْ دَانِسْتِمْ کِه
صَلِیح دین یار دَانِسْتِمْ وَ عِلْمِ اَنْدَکَ کِه نَافِعِ سَوَدِ
بَاشَدِ وَ سَبَبِ اَمْرِشِ اَخِرِشِ کَرْدِ دِ بَهْتَرَارِ
عِلْمِ کِه وَ سَبَبِ کِه دُنْیَا وَ آدِشِ اَنْ شَدِ **چَنگ**
آوَرْدَه اَنْدَکَ اِبْرَهِیمُ بَنِ یُوسُفَ اَزْ مَجْلِسِ خُوشِ
بَرْ خَاسْتِ وَ خَاسْتِ کِه دَرْ خَلَوَتْ کَاهِ خُوشِ رُ
زَنِ یَا مَدِ ویشِ اَوِ یَا سِتَادِ اِبْرَهِیمُ کَفْتِ دُورِ

۲۴
کِه مَرَامَلَا اَمَدَا زَکُفْتَا رَوِ کُشْتَه شُدَه اَم
وَ حَاقِ کُشْتَه اَم اِکْرَسُو اِلِی دَارِی زُود اَزْ
پُرسِ اَنْ زَنِ کَفْتِ مَرَاهِجِ حَاجَتِ نِیْسْتِ هِجِ
نِیْسْتِ اِبْرَهِیمُ کَفْتِ چَرَا مَدِی وَ دَرِشِ مَنِ
وَرَاهِ مَنِ کَرَفْتِ وَ نَحِیْ کُرَارِیْ یَا بَرِ وَرَنِ کَفْتِ
اَزْ شَمَاشِ نِدَه اَم کِه کَفْتِه اَیْدِ اَلْبَطَرِ اِلِی وَ
اَلْعَالِ عِبَادَه اَمَدَه اَم تَا خُودِ مَرَا عِبَادَتِی حَا
کُنَم اِبْرَهِیمُ کَرِ نِیْسْتِ وَ کَفْتِ رَاسْتِ کَفْتِ اِی

پرسنار خدای آن علماء که در روی ایشان نظر
کردن عباد رست من نیستم بلکه علمای ماضی بودند
که از خلق گوشه گرفتند و علم خود را صرف دین ساختند
و بر خار و تیوی و حیت جاه و مال سرمایه علم
در دنیا ختند **حکایت** مردی که در پیش پیش معروف
گذاخته آمد و گفت یا شیخ مردی در پیشم از خدا
در خواه تامرأتوانکر کرد اند که من طاقت
در پیشی نمی آرم معروف گفت ای درویش از

چیزی یاد داری گفت دارم معروف گفت
چه یاد داری گفت سوره فاتحه الکتاب خوان
اخلاص یاد دارم معروف گفت بخوان چون
معروف گفت ثواب این را بفرار دارم من می
درویش گفت یا الله که نفروشم معروف گفت بدو هزار
گفت نفروشم همچنین عاف و دتا بدو هزار در
درویش گفت که نفروشم معروف گفت ای درویش
این چنین کنی که خدای تعالی در سینه تو دعت

نهاد ویک نوبت که خواند ثواب آن بده
منار ددم می از درویشی کله می کنی ^ش
از پیش معروف باز گشت و بطرف خانه میرفت ^{جول}
او برکت معروف دست برداشت و گفت الهی ^{گفت}
فاتحه الکتاب و سوره قل هو الله احد که
این درویش خواند و قد شرف و عزت ^{بدانست}
و با وجود فقر و احتیاج ثواب آنرا نفرو ^{او را}
توانگر کرد آن در حال آبری برآمد و باران ^{شد}

درویش از باران بگنجت و در دین
سرای رفت سواری دید که مرکب مثل ^ل
سواری ندیده بود درویش او را سلام کرد
سوار او را جواب داد و گفت توان مرد ^{بنستی}
که معروف کرخی ثواب فاتحه الکتاب و ^{سوره}
ما خلاص از توبه منار ددم می خرید و نفرو ^{خبر}
گفت مستان سوار دست در آستین کرد
و یقینت ده منار ددم جوهری بیرون آورد

وید و داد و گفت اگر تو در خواندن زیادت
گفتی مادر آخر تو زیادت کنیم و قال هذا
جزاء من قرأ فاتحة الكتاب مع ^{الآخرة}
سرع فممن زاد عليه زاد الله لغمة
في الدنيا ورحمة في الآخرة يعني من
یا فتی جزای آنست که یکبار فاتحه با ^ص
خواند پس هر که در علم خود زیادت
کوشد و در خواندن بیشتر سعی نماید

در دنیا نعمت او زیاده گرداند و در آخرت
نعمت حق نصیب شود **حکایت** حسین
فاقدی گوید که چون بومسلم را بگشتند
بار دل گفتم که کاشکی او را در خواب دیدم
تا خود خدای تعالی با وی چه معامله کرد
درین اندیشه می بودم تا یک شب او را ^ص
دیدم بر مرکبی از مرکب جنت نشسته و
سوار می آمد و بچه های بهشت را سواره

وَجَاهِهَايُ نُورَانِي يُوشِيْدَه بَاوِي كُفْتَم
كَه خُدَايَ تَعَالَى بَا تُو جِه كَرْدُ كُفْتَم اِيْنَ كَه مَنِي ^{بيني}
وَمَنْ سَاعَتِ شَرْفِ وَكَرَامَتِي زِيَادَتِي شُ
كُفْتَم كَارِا بُوِي رِيْدِ الْفُخْوِي دَرْمَانِ عَالَمِ حَقِ ^{نست}
بُوِي سَلَمِ كُفْتَم دَر جِه اَوَا زِ دَر جِه مَن زِيَادِ ^{نسبت}
بِي سِيَارِي كُفْتَم سَبَبِ جِيست وُ شَمَا مَرْدُو
عَالَمِ بُوِي دِيْدِ و مَرْتَبَه شَمَا دَر عِلْمِ بَرَابَر بُوِي كُفْتَم
اَوَا شَرْفِ عِلْمِ قُرْآنِ بِي سِيَارِ خَوَانَدِي ^{شست}

پیش از خواب کردن صد بار فاتحه لکجا
نَخَوَانَدِي **حکایت** کِسَايِي رَا دَر خَوَابِ دِيْدِ
يَعْدَا نَزَانِ كِه اَز دُنْيَا رُفْتَه بُوِي كُفْتَم ^{حال تو}
حُونِ كُذُشْتِ دَر مَنَزِلِ اَوَّلِ كِه قَبْرِ اسْتِ كُفْتَم
حُونِ دَر خَاكِمِ نَهَادُنْدِ دَر قَبْرِ مَنِ دَرِي
بِهشْتِ كُشَادُنْدُو حُورَانِ بِهشْتِ بِيَا مَدُنْدُو
مُؤَانَسَتِ مِي كَرْدُنْدُو مَنِي سَاعَتِ دَر خُونِ مَنِ
اِكْرَامِي وَ اِنْعَامِي زِيَادَتِ مِي كَرْدُنْدُو ^{طبقه}

نورِ شارِ من می ساختند و لحظه لحظه
مرا می نواختند و ندای کردند مرا که هذا
جزء من یقرء القرآن لاجلی و بعجل
لاجل **یعنی** از فرشتگان می گفتند که
این جزای کسی است که قرآن یاد گرفت برای
و خواند برای من **چند حدیث از کتاب**
سوارق و کتاب مصباح بنظره
ترجمه کرده می شود و یا بکافیه

عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ قَالَ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ هُوَ مَا

لَا يَشْبَعَانِ مِنْهُ هُوَ الْعِلْمُ وَهُوَ الْمَالُ

فَأَمَّا مَنْ هُوَ الْعِلْمُ فَيُرَادُ رِضَى الرَّحْمَنِ

وَأَمَّا مَنْ هُوَ الْمَالُ فَيُرَادُ رِضَى الطَّعْنِ

ثُمَّ قَرَأَ قَوْلَهُ تَعَالَى إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ

الْعُلَمَاءُ وَقَرَأَ كَلِمَةَ إِنَّ الْإِنْسَانَ

لِرِطَافٍ أَنْ يَرَاهُ اسْتَغْنَى بِمَقْرَأَتِهِ

دو گشته اند که بر خوان اینعام و اکرام حضرت
الله تعالی نشستند و هر چند از آن
خوان تمتع می گیرند سیر نمی شوند و گشتگی
ایشان زیادت می شود یکی از آن محمود و
دیگری مذموم اما آنکه محمود داشت طای
عالم است که چون بهمت قدم بر نهوا و آرد
دنیا نهاد و در طلب در دل و جان او را
هر چند جام مالا مال معلومات دینی می کشد

گشتگی و گشتگی وی زیادت می شود
و لحظه از آن باز نمی ایستد تا آخر اش
طلب بدریای مَوَاج علم در آید و در آن
دریایالت که اندازد و بدست ملامت فکر
یاد بیاورد بستی بر کشد و از گشتی وجود
بلجه فنا و نیستی اندازد و در شجر
یقین که که مقصود و مراد از علم و
آنست چنانکه او در و هر چند مقصود

مَطْلُوبِ نَزْدِ يَكْتَرِي شُودِ شَوْقِ وَدَوِ
وِي دَرِ طَلَبِ بَيْشْتَرِي شُودِ پَسِ ^{لَقَمَد} اِنْ دَوِ
كِه مِتَّصِفِ بَدِ بِنِ صِفَتِ شُودِ مَرِ جِدِ ^{طَلَبِ} دَرِ
مِي اَفْرَايْدِ خُشْتُو دِي خُدَايِ تَعَالِي زِيَادِ
مِي شُودِ پَسِ خُضْرَتِ اللَّهِ تَعَالِي دَرِ صِفَتِ اِنْ
عَالَمِ بَرَزِيَانِ كَوْنِ بَارِدِ رُشَارِ حَبِيبِ خُودِ
اِنْ كَلَامِ جَارِي كَرْدَايِنْدِ كِه اِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ
مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ يَعْنِي صِفَتِ خَوْفِ

خَشْيَتِ مِي جَكْسِ رَا ثَابِتِ وَلا زِمِ نَيْسِتِ
وَغَيْرِ اِيْشَانِ كَسِي اَزْ خُدَايِ تَعَالِي نَحِي ^{سِد} تَرِ
يَدِ بِنِ دَلِيلِ مَرِ عَالَمِي كِه اَزْ خُدَايِ تَعَالِي نَتِ ^{سِد}
وَتَقْوِي پِيْشَه نِي كَرْدِ دَرِ حَقِيقَتِ اَوْ عَالَمِ ^{نَفْسَتِ}
وَ اِنْ خَوْفِ وَ تَرَسِ مَقَامِي بَلَنْدِ اسْتَوَايِمَا ^{نَرَا}
كَمَالِ يَدِ بِنِ دَوِ صِفَتِ يَكِي خَوْفِ وَ دِي كَرِي
رَجَا وَ مَرِ جِ صِفَتِ رَجَا كِه اَمِيدُوَارِي ^{حَمَتِ}
خُداستِ مَهْ كَسِ رَا مَسْتِ فَا مَتَا صِفَتِ ^{خَشْيَتِ}

و ترس نایب نیست مگر آن عالمی آنرا که
خدای تعالی عمل بصدیق ایشان کرده و سر
خود را که کسی غیر از خدای تعالی بر آن مطلق
نیست یا که و صاف ساخته اند و هر چه
همه خدا را گفته و این آن مقام است که
و المخلصون علی خیر عظیم **اما آنکه**
که مذکور است حرص بر دنیا است و طلب آن
که هر چند حرص دنیا مال زیاد جمع می
کند

حرص و طلب از زیاده می شود و چون
از مراتب جوانی بگذرد و بعالمر شیب پیری
رسد و قوتی از قوای وی که کم می گردد
در حرص وی می افزاید و هر چند پیری
شود طلب و حرص وی زیاده می گردد
هم بدلیل حدیث رسول صلی الله علیه و سلم
که یسبب از آدم و نسیب فيه خلقتا
الحرص و طول الامل یعنی فرزند آدم

وَضَعِيفٌ يَشُودُ وَدُوخَصَلَتْ اَرْوِي
جَوَانِ پَسِ كَرْدِي كِي حِرْصِ وَدِي كِي دَرِاز
اَيُنْدِي زِنْدِ كَانِي دُنْيَا پَسِ اِيْن شَخْصِ رَا نَه
اَز عَقْلِ بَرَوَنَه اَز نَقْلِ مَرَوَ وَاحْتِرَاو
اجْتِنَابِ اَز صَحِيْبَتِ اِيْن نَوْعِ مَرْدَمِ وَاجِب
وَكَارَمِ اسْتِكْمَالِ اَز فِعْلِ بَدِ وَاَلَش
حِرْصِ شُومِ وَي شُعْلَه دُرُوِي كِي دَوَخَرِ مَن
طَاعَتِ وَي اَز شَامَتِ اَنِي دَوْلَتِ لُسُو

۵۱
پَسِ اِيْن شَخْصِ مَمِ دُرْدُنْيَا دَر عَذَابِ سَت
وَمِ دَر عَقْبِي دَر عِتَابِ ذَلِكِ مُوَلِّحُشَانِ
المُبِينِ پَسِ رَسُوْلِ عَلَيْهِ السَّلَامِ دَر حَقِ اِيْن طَائِفَه
خَوَانَدِ كِه اِنِ الْاِنْسَا اَز لِيْطَغِي اَنِ رَا هُ
اَسْتَفْتِي لَعْنِي اَدَمِيَا نِ طَاعِي وِيَا غِي
جُوْزِ تُوَا نَكْرِي كَرْدَنْدِ وَاَز تَفْسِيْرِ حَدِيْثِ
اَخْبَارِ صَحِيْحِ بَعْلُوْمِ كَشْتِه كِه بِيْشْتَرِي اَنِي
كِه دَر خُدَا عَا صِي شَدْنْدِ بِيْشْتَرِي اَنَانِ بُوْدْنْدِ

كَصَاحِبٍ أَلَوْ مَكُنْتُ وَخَدَمَ وَجِشْمَ يُودَنْدُ

وَدَوَى سَعِيدُ بْنُ الْمُسَيَّبِ عَزَّابِي سَعِيدِ

الْحَدِيثِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ عَلَى ظَهَرِ الْأَرْضِ

ثَلَاثَةٌ طَلِبُ الْعِلْمِ وَالْجِهَادُ وَالْكَسْبُ لِأَنَّ

الْعِلْمَ حَيِّبٌ لِلَّهِ وَالْعَزَازَةُ لِلَّهِ وَالْكَسْبُ

صَدِيقُ اللَّهِ **مِيقَاتُ يَدِكَ** فَافْضَلُ ثَلَاثٍ عَلَيْهَا

رَدَوِي زَيْنِ سَنَاسْتَاوَلِ طَلِبُ عِلْمٍ دُفْعَ حِمَاةٍ

رَحْمَتُهُ لَهْمَتْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ أَنْ يُضْلُوكَ

قَوْلُهُ وَلَوْ أَفْضَلَ اللَّهُ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ بَعْضُ

لَوْ أَفْضَلَ بِأَنْ حَفِظَكَ وَمَنْ يَعْكَ

مِنْ الْمُؤْمِنِينَ بِكَرَمٍ وَمِنْهُ وَأَدْرَكَكَ لَهْمَتْ

طَائِفَةٌ مِنَ الْكُفَّارِ يُضْلُوكَ يَعْنِي يُعْرِضُوا

طَرِيقَ الْإِضْلَاحِ لَكِنْ لَكِنَّ اللَّهَ تَعَالَى حَفِظَكَ

وَمَنْ مَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَكَرَمَكَ

وَأَيَّامُكُمْ بِالْإِيمَانِ بِهِ وَالتَّصَدِيقِ لَهُ

و اوضح این کلام آنست که حضرت حق جل
طوله خطاب میکند بر سبیل لطف و
شفقت با حبیب خود که اگر نه آن بودی
که بفضل و رحمت خود ما که خداوندیم
نگاه میداشتیم ترا و مؤمنان را هر ^{قصده} این
میکردند طایفه و گروهی از کفار که ^{عرض}
کنند بر تو راه ضلالت و بگرداشتند را
مؤمنان را از طریق هدایت لیکن خدای تعالی

۵۳
بجای بی غایت که پیش از آفرینش عالم
و آدم یا تو داشته ازین جماعت اشرار و
کفار نابکار ترا و مؤمنان را نگاه میدارد و
نابکاران و بددینان را گمراه نگردانند از ^{طریق}
حق مگر متابعت موی نفسهای پلید ایشان
و دوستی ایشان بدینای غدار مکان نابکار
و اشتغال برینت دنیا و هرگز این باطلا
نمی توانند برسانند بتو و بکسانی که

یا تواند از مؤمنان و قصد واصل^ن الی
بی دینان هم در عاقبت بدیشان باز میگردد
و تراجه غم ای محمد و حال آنکه خدای تعالی
فر فرستاد بر تو کتابی مملو از علم و حکمت
و ظاهر و نهوی یاد درو علم شریعت از احکام
جلال و حرام و منجیه در امر دین مسلمانان
بدان احتیاج است و در آموختن ترا ای محمد
آنچه تو میگردی بخود نتوانستی آموختن^{علم}

دین و شرایع و هدایت و راه نمودنی کرد ترا بر
راست و ممت فضل و رحمت خدای تعالی
بر تو عظیم و بزرگ که در آموختن علم و حکمت
و روزی شدید و لب تابعت تو امت را^{ایمان}
و اسلام و نکته دهرین است که خدای تعالی
منت نهاد بر حبیب خود صلی الله علیه و^{سالم}
اینجا که گفت و علمک ما لم یکن تعلم^{علم}
یعنی تجات دادم و برهانیدم ترا بشرف

پس اگر نه علم و فضل اشرف اشیا بودی
خدای تعالی بدان منت نهادی بر بعضی
و همچنین خدای تعالی منت نهاد بر بعضی خود
با ایمان و اسلام اینجا که گفت که شرح لک
صدر کای لدا فتح قلبک بقبول اسلام
و شریعه یعنی ای محمد ما که خداوندیم شرح
نکردیم و نگشادیم دل ترا بقبول اسلام و شریع
و احکام باین معنی که ما فتح کردیم دل ترا و مخزن

ایمان و اسلام و مجمع علم و حکمت کردا^{ند}
و بعضی از مفسران و محققان بعضی را
گفته اند و من شرف العیلم ان الله تعالی
اعطی محمد علیه السلام کل شیء و کم
یا مومنین بطلب النیاده و اعطاه العلم
فامره بطلب النیاده فقال جل و علا
رب زدنی علما یعنی از شرف علم و فضیلت
آن عین کفایتست که خدای تعالی عطا داد

يَغْمِرُهَا رَاجِعٌ مَرَاتِبُ دُنْيَا وَآخِرَتِهِ
 أَمْ تَكُنْ دُونَكَ وَتَقَرُّ مَوْدٍ وَيَا بَطْلِبَ زِيَادَتِي مَكْرًا
 عِلْمُكَ رَاكِبُ خُدَايَ تَعَالَى كَمَا مَسَّتْ وَفَرَمُودُ
 بَطْلِبَ زِيَادَتِي نَجَا كَقَوْلِكَ قُلْ رَبِّ زِدْنِي ^{عِلْمًا}
 يَعْنِي بَكْوَى اِي مُحَمَّدٍ وَايْ مُؤَيَّدٍ بَدَوْلَتِ مُوَيْدِ
 كِه اِي يَرْفُودِ كَارِ مَوْ زِيَادَه كَرْدَانِ عِلْمِ مَا يَسْ ^{تَعْلَمُ}
 وَ مُحَقَّقِ كَسْتِ كِه شَرِيفَتَرُ عَزِيزَتَرِ اَزْ عِلْمِ
 نَيْسَتْ وَ اِيْن قَدْرُ شَرَفِ جَزْ اَهْلِ عِلْمِ نَدَانَسْد

موسو

۵۶
 مَقْصُودُ زَايِرَادِ آيَاتِ بَيِّنَاتِ وَ أَحَادِيثِ ^{وَ اخْبَارِ}
 وَ اضْحَاتِ دِينِ مَقَامِ تَفْصِيلِ حَضْرَةِ الْمَوْجِدِ ^{عَلَيْهِ السَّلَامُ}
 عَلَيْهِ السَّلَامُ جَمِيعِ أَهْلِ عَالَمٍ وَ حَدِيثِ اَنَا بَدِينِ الْعِلْمِ
 وَ عَلِيٍّ يَا بَهَا مَرَا بَ كَمَالِ عِلْمِ اِنْجِزْتِ كَافِي ^{اَسْت}
 وَ اَكْرَسِي مِدِينِ تَحْقِيقِ نَظَرِ كَنْدِ بَدَانْدِ كِه جَمِيعِ ^{عِلْمِ}
 مَسْتَقْبَلِ بَا نَجْضَرْتِ مِي شُودِ وَ هَر كَسِ بَقَدْرِ حَالِ
 وَ اَسْتَعْدَادِ كِه جَامِي يَأْجُرْ عِبَرِ وَ فَايِضْ شُدِه ^{عَمَلِ}
 اَزْ مَحْرُوعِ بِلَا نِهَايَاتِ عِلْمِ بِي حِدْ وَ غَايَتِ اِيْشَا ^{نَبُوّه}

تَغَيَّرَتِ الْمَوَدَّةُ وَالْأَخَاءُ
همانکه بود دوستی و برادران

وَقَلَّ الصِّدْقُ وَانْقَطَعَ الرَّجَاءُ
و کم گشت راستی و دوستان و قطع شد امید

وَاسْلَمَ الْإِنْسَانُ إِلَى صَدِيقٍ
و ایستاد انسان به دوستی

كَثِيرَ الْغَدْرِ لَنَبِيلٍ زَعَا
بسیار گدازند به نیکوایان

أَخْلَاءُ إِذَا اسْتَعْنَيْتَ عَنْهُمْ
دوستانند اگر چه از تو بخواهند

وَاعْدَاءُ إِذَا نَزَلَ بِكَ الْبَلَاءُ
و دشمنانند چون بر تو آید بلا

وَرَبِّ أَخٍ وَفِيكَ لَهُ وَفِي
و در پادشاه و در تو است او و در تو

بهمین که او بهر چه
آن زمان که کسی خند
آن دوستی بودم دوستی

يَدِيمُونَ الْمَوَدَّةَ سَادًا وَكُنِي

وَيَبْقَى الْوَدَّ سَابِقِي اللَّفَاءِ

فَإِنْ عُنَيْتُ عَنْ أَحَدٍ قَلْبِي

وَعَاقِبَتِي بِمَا فِيهِ اِكْتِفَاءُ

بهمین که او بهر چه
دشمنی که او را دوست
و دوستی که او را دوست

بهمین که او بهر چه
آن کسی که کسی که او را دوست
آن دوستی که او را دوست

سُيُغْنِيَنِی الَّذِي اغْنَاهُ عَنِّي

فَلَا فُقْرٌ يَدُومُ وَلَا شَدَاءُ

وَكُلُّ مَوَدَّةٍ لِلَّهِ يَصِفُو

وَلَا يَصْنَعُونَ عَنِ الْفِسْقِ الْاِخَاءَ

بهمین که او بهر چه
آن کسی که کسی که او را دوست
آن دوستی که او را دوست

وَكُلُّ جَرَاخَةٍ فَلَهُمَا دَوَاءٌ
در هر جراحتی که هست برای او دواست

وَخُلِقُ السُّوءُ لَكِنَّ لَهُ دَوَاءٌ
و خلق شد بدی ولی برای او دواست

وَلَكِنَّ بَدَائِمَ أَسْبَابِ نَعِيمٍ
ولی همیشه در راه است سبب نعمت

كَذَلِكَ الْبُؤْسُ لَكِنَّ لَهُ بَقَاءٌ
همین چنین بدی ولی برای او بقا است

إِذَا أَكْرَمْتُ عَمْدًا مِنْ حِمِيمٍ
اگر کسی را که از خویشی است بزرگواری کنی

فَقَدْ نَفَسْتَ الثَّكْرَ وَالْحَيَاءُ
پس تنفس کردی کبر و حیا

إِذَا مَارَسَ أَهْلُ الْبَيْتِ وَلِيَّ
اگر کسی را که از خویشی است بزرگواری کنی

بَدَأَ لَهُ مِنَ النَّاسِ الْمُجَنَّبُ
پس از او از مردم دوری را شروع کرد

دَعُ ذِكْرَهُنَّ فَانْهَنِّ وَفَاءُ
دع از یاد کردن آنرا بپوشان
زمانی که نیست برین
زمانه او فایده

رِيحُ الصَّبَا وَغَمُّهُنَّ سَوَاءُ
باد صبا و غم آنرا یکسان
باده صبا و غم آنرا یکسان
باده صبا و غم آنرا یکسان

يَكْنِزُكَ قَلْبُكَ ثُمَّ لَوْ حَبِيبُهُ
پنهان کند تو را دل تو
پس اگر دوست تو
پس اگر دوست تو

وَقُلُوبُهُنَّ عَنِ الْوَفَاءِ خِلَاءُ
و دلها را از وفای آنرا دور
و دلها را از وفای آنرا دور
و دلها را از وفای آنرا دور

وَكَمْ سَاحِلٍ لَيْتَ لِي كَمَيْسَلُهُ
و چقدر ساحل ایست که میسر
ایست که میسر
ایست که میسر

وَأَخْرُجُ أَتَى بِحَقِّ الشَّدَاءِ
و خارج شدم به حق آزار
و خارج شدم به حق آزار
و خارج شدم به حق آزار

وَسَاحِلُ يَجْمَعُ الْأَنْوَالَ جَمْعًا
و ساحل جمع می کند اموال را
و ساحل جمع می کند اموال را
و ساحل جمع می کند اموال را

لِيُؤْتِيَهَا أَغَارِيهَ شِقَاءِ
تا بدهد آنرا آزار و غم
تا بدهد آنرا آزار و غم
تا بدهد آنرا آزار و غم

وَمَا سِيَّانُهُ وَجَبْرٌ بَصِيرٌ

وَمَا سِيَّانُهُ وَجَبْرٌ بَصِيرٌ
دو کس است در دنیا که بگویند خداوند را ندانم و ندانم که او را می دانم
وَأَخْرَجَاهُ إِلَى سَوَاءٍ
و دیگر کسی را به جایی رساند که در آن هیچ تفاوتی نیست
وَنَرَسِيَّتَيْهِمَا كُتْلَانِ يَوْمًا

وَنَرَسِيَّتَيْهِمَا كُتْلَانِ يَوْمًا
و هر دو که گویند که در دنیا تفاوتی نیست و در روز قیامت تفاوتی پیدا می کند

يَكُنْ ذَاكَ الْعِتَابُ لَهُ عِيَاءٌ
باشد آن کتابی که در آن کلماتی است که در دنیا به کار نمی آید و در روز قیامت به کار می آید

وَيُرْدِي الْفَنَاءَ الْأَعْدَامُ حَتَّى

وَيُرْدِي الْفَنَاءَ الْأَعْدَامُ حَتَّى
و هر دو کس را به فنا می رساند و هیچ تفاوتی نیست
تَقِصُّ بِالْمَقَالِ بَقِيَّةَ سَاءٍ
که هر کدام که بگویند که در دنیا تفاوتی نیست و در روز قیامت تفاوتی پیدا می کند

هِيَ حَالَانِ شِدَّةٍ وَدَحْنَاءُ

هِيَ حَالَانِ شِدَّةٍ وَدَحْنَاءُ
این دو حالت است که در دنیا تفاوتی نیست و در روز قیامت تفاوتی پیدا می کند
وَسَيُجَالِ الْغَيْمَةُ وَبَلَاءُ
و در روز قیامت کلماتی که در دنیا به کار نمی آید و در روز قیامت به کار می آید

وَأَلْفَتْكَ الْحَاذِرُ الْكَرِيمُ إِذَا مَا
و چون از درون فرسوز منمندی یاد یس چون

خَانَهُ اللَّهُ لَمْ يَحْنُ عَزَاءُ
و چنانست که یا اوروز کار

إِنْ أَلَمْتُ سَلَمَةً بِي فَإِنِّي
اگر درود بیک سلامه از خود درود کار

فَالْمُسْلِمَاتِ صَحْحَةً
و مسلمات صحه

عَالِمٌ بِالْبَلَاءِ عَلِمًا بَابُ

لَيْسَ يَدُومُ النَّعِيمُ وَاللَّاءُ
و نیکو که دایم ماند در نعمت و نیست

لَيْسَ لَكَ لَيْسَ أَنْتَ سَلَامٌ
و نیکو که نیست تو سلام

فَارْحَمْ عَسِيئًا إِلَيْكَ سَلَامٌ
و مهربان باش که به تو سلام

يَا ذَا الْعَالِي عَلَيْكَ مُعْتَمَدِي

ای خداوند عز و جل که بر من استعانت میجویم

طُوًى لِرَبِّكَ كُنْتَ أَنْتَ مَوْلَا هـ

ای خوشایند که تو را میپرستم و تو را دوست دارم

طُوًى لِرَبِّكَ أَنْ نَادِمًا أَوْ قَتَا

ای خوشایند که من را نادم یا کشته نشود

تَشْكُو إِلَيَّ ذَا الْحَبَلِ بِلُغَاهُ

و باز میگویم به تو آنکه در زبان خود

بگویم که ای خداوند عز و جل

چنانکه تو را دوست دارم

چنانکه تو را دوست دارم

سَأَلْتُ عَبْدِي وَأَنْتَ فِي كَفْنِي

سوال کردم از بنده خود و تو در گنجینه خود

وَكُلُّنَا قُلْتُ قَدْ سَمِعْنَا هـ

و همه میگویم که ما شنیده ایم

فَتَذُنُّكَ الْآنَ قَدْ عَفَوْنَا

پس اکنون که ما را بخشید

ای خداوند عز و جل

بگویم که ای خداوند عز و جل

بگویم که ای خداوند عز و جل

و تو را بخشید

و تو را بخشید

فَجَبَّةٌ اُتْخِلَتْ سَامَتْهَا
 در بشت طوبی نیست به کدو آنرا

طُوبَاهُ طُوبَاهُ ثُمَّ طُوبَاهُ

ای خوش آن بشت وای خوش آن وای خوش آن

سَلَفِي لَا حِشْمَةَ وَلَا رَهَبِ

وَلَا تَخَفْ اِنَّ اَنْتَ اَللَّهُ

وَمَنْ كَانَ اَنْتَ اَللَّهُ فَمَنْ كَانَ اَنْتَ اَللَّهُ

وَلَا تَصْبَحَا اَخَا اَجْمِلُ وَلِيَاكَ وَاَيَاہ

فَلَمْ يَنْجُ اَجْمِلُ اَرَدَ حَكِيمًا حَيْثُ اَخَا

يُقَاسِرُ الْمَرْءُ بِالْمَرْءِ اِذَا مَا هُوَ سَاشَا

وَلِلْقَلْبِ مِنَ الْقَلْبِ دَلِيلٌ اَخَا

وَلِلْقَلْبِ مِنَ الْقَلْبِ دَلِيلٌ اَخَا

وَلِلْقَلْبِ مِنَ الْقَلْبِ دَلِيلٌ اَخَا

بِذَاكَ عَدِيْلًا حَيِّنًا سِرِّيًّا

وكان لنا كالحصن من دون أهل

لَا يَعْزِلُ حَرْزُ حَرْزٍ مِنَ الْعَدَى

انزل بعد تكفيل النبي ودفنه

بِاتِّبَاعِهِ أَيْ عَلَى هَالِكِ ثَوَى

وَكُنَّا بِرُؤْيَا نَرَى الْكُوْدُ وَالْهَدَى

بچه بودیم که دیدیم کوه و دریا

بودیم ما که دیدیم راه دور را
راست از میان
و اسلام

صَبَاحَ سَاءٍ رَاحَ فِينَا أَوَاغِتْدَى

صبح شد که شدیم در غم

در صبح و شب که شام می کرد در میان ما
یاد او می کرد

لَقَدْ عَشِيتُمْ أَظْلَمَ بَعْدَ مَوْتِ

بعد از مرگ

بعد از مرگ که تاریکی پس از مرگ شد
سایه و غم

نَمَارًا فَتَنَادَتْ عَلَى ظُلْمِهِ الدُّجَى

درد و غم که بر تاریکی او فریاد کرد

درد و غم پس از مرگ آن ظلمت برگی

فِي آخِرٍ مِنْ جُنْمِ الْجَوَانِحِ وَالْحَشَا

در آخر از جرم و گناه

در آخر از جرم و گناه که در دنیا
و مشکها و...

فِي آخِرِ نَيْتِ خَمَةِ الثُّبِّ وَالْثَرَى

در آخر از غم و غم

در آخر از غم و غم که در دنیا
و مشکها و...

كَانَ مَوْءِدَ النَّاسِ بَعْدَكَ صُمْتُ

بعد از مرگ

که بعد از مرگ که در دنیا
و مشکها و...

سَفِينَةَ بَحْرِ حَيْثُ فِي الْبَحْرِ قَدِ سَمَا

در کشتی که در کشتی

در کشتی که در کشتی که در دنیا
و مشکها و...

وَضَاقَ قَضَاءُ الْأَرْضِ بِرُحْبِهِ

همین قدر که زمین بزرگویش تنگ شد
بلاست آن
از خوف رسول خدا صلی الله علیه و سلم
تا رسول خدا رفت و این دار فانی

لَفَقَدَ رَسُولُ اللَّهِ إِذْ قِيلَ قَدْ خَفِيَ

از رفتن رسول خدا صلی الله علیه و سلم
در گذشتن

فَقَدَرْتُكَ بِالْمُسْلِمِينَ مُصِيبَةً

بهر استی که خود را بدید بجهان
از واقعه حضرت که عمر
در آنجا رفتند و توان وصال کردند
فی الصفا

كَمَدَعَ الصَّفا لَشُعْبٍ لِلصَّدِيعِ

بهری که از آن بر فضا نیست چنان
مکن نیست که از آن
پروان در دینانیه از کو بخت راه پروان بردن مکن نیست

فَكَرَسَتْ قَتْلَ النَّاسِ نَلَكَ مُصِيبَةً

پس گم نمی نمزد آدمیان آن غم و الم و آن مصیبت را

وَلَكِنْ نُجْبِرُ الْعَظَمَ الَّذِي نُنْهَمُ وَهِي

دسته ایستند از استخوانی که بسته شد از آن
مصیبت

وَفِي كُلِّ وَقْتٍ لِلصَّلَاةِ رَهِيْبُهُ

و در هر وقتی از آن است غار آواز بر می کشید

لِلْأَلْوَيْدِ عُوا بِاسْمِهِ كُلِّ دَعَا

بلال و می خواندند نام را ایام حضرت را هرگاه که
می خواندند

چون بلال از نامی در صلق آورد دعا

وَيُطْلِكُ أَقْوَامَ سَوَارِثَ هَالِكٍ
وطلب کند اقوامی را که سواران هلاک شده اند
وینا سواران نبوت و الهادی
در میان پادشاهان و پیران
و راه را مستقیم

أَحْسَنُ لِي وَاعْظُ وَوَدِّبَ
ای پسر من بدین که من را نصیحت کند
فانفك فاز العاقل المتأدب
پس بر تو یاد عقل و ادب
عقل و ادب را از پندار که بدین که من را نصیحت کند

وَاحْفَظْ وَصِيَّةَ وَالِدٍ مُسْتَحْتَرَبٍ
و نگاه دار وصیت پدری را که شایسته احترام است
یعنك بالآداب كيلا تعطب
که تو را به آداب آموخت تا آفت نرسد
بشد غای روح بر این عالم

أَبْنَى إِنَّ الرِّزْقَ مَكْفُولٌ لِي
ای پسر من بدین که رزق را حقان شایسته است
فعليك بالاجمال فيما تطلب
پس بر تو یاد اجمال در آنچه طلب کنی
تو را که طلب کنی و در عالم

لَا تَجْعَلَنَّ الْمَالَ كَسْبَكَ مُفْرَدًا

مگر بدان ای حسین تمامی اوقات خود را مشغول کسب مال

وَتَقَى الْهَلَكَ فَاجْعَلْ مَالَكَ

در ایمنی بماند و از هلاکت بپرهیزد پس مال خود را در راه خدا بپاشد و خود را از هلاکت بدارد

كَفَالِ آلِهِ بِرِزْقِكَ لِبَرَّةٍ

بویستار و وفادار شده و برای نجات آل خود از فقر و نیاز روزی بدهد

وَالْمَالُ غَارِبَةٌ تَجِي وَتَذْهَبُ

و مال غریبه است که در دست می آید و می رود

وَالرِّزْقُ أَمْرٌ مِنْ تَكَلَّفٍ نَاطِلٍ

و روزی شتایان نیست از جسم و زحمات و زور و کوشش

سَكَبًا إِلَى الْإِنْسَانِ حِينَ يُسَيِّبُ

در گشتن و پاشیدن به انسان آن وقت که بسیار است درین

وَمِنَ السُّيُولِ إِلَى مَقَرِّهَا

و از راه سیل و رودخانه به مقارن آن

وَالطَّيْرُ لِلْأَوَّكَارِ حِينَ يُصَيِّبُ

و پست و پستایان از آنکه مرغ و پرنده را در دست می آید و می رود

ابْنِ اَنَا الذِّكْرُ فِيهِ سَوَاعِظُ

پایه هر بیان من
بستی که قرآن درو
مست
مست
مست

فَمِنْ اَلَّذِي يَغْطِيهِ تِيَادِبُ

س که در غایت است
آن کار که در دست
س که در غایت است
س که در غایت است

وَاقْرَأْ كِتَابَ اللّٰهِ حَمْدُكَ وَاتْلُ

خوان کتاب خدا را
تلاوت کن آنرا
تلاوت کن آنرا
تلاوت کن آنرا

فَمِنْ يَقُومُ بِهِ هُنَاكَ وَنُصِبُ

در میان آن ایست
که ایستادگی کند
که ایستادگی کند
که ایستادگی کند

تَتَفَكَّرُ وَتَحْشَعُ وَتَقَرَّبُ

تفکر کن و اندیشه کن
و نزدیک شو
و نزدیک شو
و نزدیک شو

اِنَّ الْمَقَرَّبَ عِنْدَ الْمُتَقَرَّبِ

آنکه در نزدیکی است
از آنکه در نزدیکی است
از آنکه در نزدیکی است
از آنکه در نزدیکی است

وَاعْبُدِ الْهَيْكَلِ ذَا الْمَعَارِجِ خَلَصًا

و پرست خدای خود را
که خداوند رفعت و بلند است
که خداوند رفعت و بلند است
که خداوند رفعت و بلند است

وَاضَتْ اِلَى الْاَمْثَالِ فَيَا تَضَرُّ

و روشن شد
به سوی امثال که همه
به سوی امثال که همه
به سوی امثال که همه

وَإِذَا مَرَدَّتْ بَايَةٌ مَخْشِيَةً
هائی چو برسی بایتی که موصوفی خجسته و ترس باشد
تَصِفُ الْعَذَابَ فَقِفْ وَدَعُوكَ
در آن آیه صفت عذاب و مکالمه است و اگر ترس باشد از عذاب و ترس
باین تعبیر می باشد

بَايُنُ عَذَابٍ مِّنْ شَيْءٍ يُعْلَلُ
و بگوئی که ای آن عذاب را که می خواهد بعد از خود
لَا تَجْعَلْنِي فِي الدِّنِّ تَعَذِّبُ
مگر در آن دین که در آن عذاب و مکالمه است

إِنِّي أَبُوءُ بِعَشْرَتِي وَخَطِيئَتِي
از آن نهی که من بید میگردم و گناهان خود
كُفْرًا وَهَلْ إِلَّا إِلَيْكَ الْمَرْجِعُ
و بگویم که من در هر حال به سوی تو میگردم و هیچ کس جز تو نیست

وَإِذَا مَرَدَّتْ بَايَةٌ فِي ذِكْرِهَا
و چون برسی بایتی که در آن ذکر کرده باشد
وَصِفُ الْوَسِيلَةَ وَالنَّعِيمَ الْمُجِيبُ
و صفت که در آن است و وسیله ای برای رسیدن به نعمت است

فَسَأَلَ إِلَهَكَ بِالْإِنَابَةِ مُخْلَصًا

سوال کرد و طلب از تو را با توبه و بازگشت
و در حق تو است
از خود و از خدا که مثل تو
دارم الخلود سوال من بقیه است
در کمال

وَأَجْمِدْ لِعَمَلِكَ أَنْ تَحُلَّ بَارِئِنَا

و بزرگوار گردانم که تو را از ما جدا کنی
و بزرگوار گردانم که تو را از ما جدا کنی
و بزرگوار گردانم که تو را از ما جدا کنی
و بزرگوار گردانم که تو را از ما جدا کنی

وَسَأَلَ دُوحَ سَائِرِ لَيْلٍ تَحْتَبِ

و سوال کرد دوح سائر لیل که تو را از ما جدا کنی
و سوال کرد دوح سائر لیل که تو را از ما جدا کنی
و سوال کرد دوح سائر لیل که تو را از ما جدا کنی
و سوال کرد دوح سائر لیل که تو را از ما جدا کنی

وَسَأَلَ عَيْشًا لَا تَقْطَعُ لَوْ قَتَلَهُ

و سوال کرد عیش را که تو را از ما جدا کنی
و سوال کرد عیش را که تو را از ما جدا کنی
و سوال کرد عیش را که تو را از ما جدا کنی
و سوال کرد عیش را که تو را از ما جدا کنی

وَسَأَلَ مُلْكَ كَرَامَةٍ لَا تَسْلُبُ

و سوال کرد ملک کرامت را که تو را از ما جدا کنی
و سوال کرد ملک کرامت را که تو را از ما جدا کنی
و سوال کرد ملک کرامت را که تو را از ما جدا کنی
و سوال کرد ملک کرامت را که تو را از ما جدا کنی

بَادِرْ هَوَاكَ إِذَا مَكَتَ صَبَاحُ

بادر هوا را که تو را از ما جدا کنی
بادر هوا را که تو را از ما جدا کنی
بادر هوا را که تو را از ما جدا کنی
بادر هوا را که تو را از ما جدا کنی

وَتَجَنَّبِ الْأَمْرَ الَّذِي يَتَجَنَّبُ

و تو را از امری که تو را از ما جدا کنی
و تو را از امری که تو را از ما جدا کنی
و تو را از امری که تو را از ما جدا کنی
و تو را از امری که تو را از ما جدا کنی

وَ اخْفِضْ جَنَاحَكَ لِلصَّدِيقِ وَ كُنْ لَهُ

و فرود آید بر دوست و بر او
مهری و در کار او
کمک و دوستی نماید

كَأَبٍ عَلَى أَوْلَادِهِ وَ يَتَخَذُ لَهُ

مهری و بر او مهری
گیرد و فرزندان خود
مهریان و مستحق

وَالضَّيْفَ أَكْرَمَ مَا اسْتَطَعَتْ جَلَدُ

و مهمان را از آن که
نیکی کنی تا می توانی
بسیار از آن که دارد

حَتَّى يَكُونَ لَكَ وَارِثًا يَنْسِبُ

تا آن که برایت
وارث گردد و از آن
نسبت کند

وَ اجْعَلْ صَدِيقَكَ مِنْ إِذَا اخْتَبَرُ

و بگردان دوست خود
انگس را که چون
برادر می یاری

حَفِظَ الْأَخَاءَ وَ كَانَ دُونَكَ يَضِيبُ

نگاه دارد حق برادر
انگس را که حق
را نگاه می دارند

وَ أَطْلَبَهُمْ طَلَبَ الْمُرِيضِ شَفَاءُهُ

و طلب کند از آن
که بیمار است طلب
شفای خود را

وَ دَعِ الْكَذِبَ فَلَيْسَ مِنْ رَجَبٍ

و بگذارد دروغ را
که آن دروغ گو
نیست

وَلَحُظْ صَدِيقِكَ فِي الْمَوَاطِنِ كُلِّهَا
 وَعَلَيْكَ بِالْبُرِّ الَّذِي لَا يَكْذِبُ
 يُعْطِيكَ مَا فَوْقَ الْمَنِيِّ بِلِسَانِهِ
 وَيَرْفَعُ عَنْكَ كَمَا يَرْفَعُ الشَّعْبَ

*در رعایت کن و نگاه دار
 دوست و یار خود را در هر جا
 در برستی که با او
 در دوستی که با او
 در برستی که با او
 در برستی که با او*

*عطا میدهند در دهان خود
 زبان خود را ببالا میزنند
 و آنرا برافشانند
 و آنرا برافشانند*

وَلَحُظْ

وَلَحُظْ دَوِيَّ الْمَلِكِ اللَّيَامِ فَإِنَّهُ
 فِي النَّاتِبَاتِ عَلَيْكَ مِمَّنْ يَحْطُبُ
 لَيَسْعُونَ حَوْلَ الْمَرْءِ مَا طَمَعُوا بِهِ
 وَإِذَا تَبَادَلْتُمْ حَفَوا وَتَعَنَّى

*در برستی که با او
 در برستی که با او
 در برستی که با او
 در برستی که با او*

*تا آمدن آنی که طمع دارد
 در برستی که با او
 در برستی که با او
 در برستی که با او*

*و چون از یکدیگر جدا شوید
 در برستی که با او
 در برستی که با او
 در برستی که با او*

وَلَقَدْ نَصَحْنَاكَ إِنْ قِيلَتْ يُضِيقُنِي
وَالصَّخْرُ أَزْخَصُ مَا يُبَاعُ وَيُكْتَبُ

بدرستی که بفرموده من
ای خرس اگر قبول کنی
از آن زمان که ترا
بفرموده من
از آن زمان که ترا
بفرموده من

اللَّهُ تَحْتَهُ أَحْيَانًا وَلَدَتْهُ

عَلَيْكَ لَا تَضْطَرُّ فِيمَا وَلَا تَبْثُ
وَتُورَانِ حَالِ صَطَارِ مَكْرٍ وَبِأَيِّ ثَبَاتٍ جَارِ مَكْرٍ

حَبِ

حَتَّى تَفْرَجَهَا فِي حَالِ مُدَّتْهَا
فَقَدْ نَبَذَ لِحْشًا قَاكُلَ يَضْطَرُّ

تا آنکه غم و الم را بشوی
مستدل گردد
چون وقت آن
فقد نبد لختا قاکل اضطرب
که بدرستی که روزگار را بدو می رود کردن
آنکه اضطراب

سَلِيمُ الْعَرْصِ مِنْ حَذَرِ الْجَوَابِ
وَمَنْ دَارَ الْعَجَابِ فَقَدْ أَصَابَا

سلامت ماند عرض و مال
آنکه صذر کند از عداوت
و دشمنی
و من دار العجاب
و هر که مدار او می یابد
بمردان بدرستی که می یابد

وَهُاتِ الْإِحْصَالَ تَقْبَلُوهُ

مردمان را و در آن روز که دارند
هم که بزرگ داده مردان را
و آنکه خوار کرده مردان را

وَمَنْ يَمِزْ الْإِحْصَالَ فَلْيَمِزْ

و هر که خوار داده مردان را مردان را

إِذَا اكْمَلَ الرَّحْمَنُ لَكَ عَقْلَهُ

چون کامل شود عقل او
مهرش حق تعالی مردان را
عقل او

فَقَدْ كَمَلَتْ أَخْلَاقَهُ وَمَنَازِلَهُ

و هر گاه که کامل شود اخلاق او و جایگاه او

يَعِيشُ الْفَتَى فِي النَّاسِ بِالْعَقْلِ

آدمیان را عقل و درستی که
زندگانی میکند مردان را
عقل او

عَلَى الْعَقْلِ يَجْرِي عِلْمُهُ وَبِحَارِبِهِ

بر عقل و درستی علم او و بجای او

وَأَفْضَلُ قِسْمٍ لِلَّهِ عَقْلُهُ

و از کبریا و قسیمی که او را
آدمیان را عقل و درستی که
زندگانی میکند مردان را

فَلَيْسَ مِنَ الْخِيَرَاتِ شَيْءٌ تَقَارِبُهُ

چیزی نیست از نیکیها که با او

يَزِينُ الْفَتَى فِي النَّاسِ صِحَّةَ عَقْلِهِ

بافتمت میدانه مرد در میان مردمان صحت و سلامت عقل او
آرایش میدهد و تزیین میکند
وَأَنْ تَحْذَرُوا عَلَيْهِ سَكَابَهُ
و اگر چه کرد کار او از آن قبیل باشد که پندیده نباشد

يَشِينُ الْفَتَى فِي النَّاسِ قِلَّةَ عَقْلِهِ

در میان مردم کم عقلی و عقل خود را
در میان مردم کم عقلی و عقل خود را
وَأَنْ كَرِهَتْ إِعْرَاقَهُ وَمُنَاسِبُهُ
و اگر چه بزرگ باشد اهل او و مناسب او

لَا تَطْلُبُ بِنَعِيشَةٍ مِثْلَهُ

طلب کنی که از نیش کلانتر
عذرت و عذری
وَأَنْ تَرْفَعَ بِنَفْسِكَ عَنْ دَنِي الْمَطْلَبِ

و بلند کنی خود را از دینا و از طلب
خوب نباشد طلب آن شخص

وَإِذَا افْتَقَرْتَ فَمَا وَفَقَكَ بِالْغِنَى

و چون محتاج شوی پس عیادت کن خود را بخت و توانمندی
و چون محتاج شوی پس عیادت کن خود را بخت و توانمندی

عَنْ كُلِّ ذِي دَنْسٍ كَجِلْدِ الْكُتُبِ

از هر چه کثیفی و دیناست و پاک کنی که پوست کثیف
باشد و نفس خود را از طلب دور نگه داری

فَلْيُجْعَلْ لَكَ نَزْلُكَ كُلُّهُ
لَوْ كَانَ آيَةً مِنْ مَجْدِ الْكَفْرِ
بسی تو روزی تو
تا می آید دور
پس باز که دایند شود
اگر چه باشد آن روزی دور تر از محبت و ایمان

يَزِيدُ سَفَاهَةً وَأَنْهَى حِلْمًا
كَمْ زَادَ فِي الْأَخْرَاقِ طَبِيًّا
زیاد می کند آن
در دنیا را
کمی زیاده می کشد
چون در دنیا را
کمی زیاده می کشد
چون در دنیا را

وَذِي سَفَهٍ يُؤَا جُفَى يَحِلُّ
وَإِذَا زَكَرْتَ أَنْ تَكُونَ لَهُ مَجِيًّا
بسی از تو که او را
بسی از تو که او را
بسی از تو که او را
بسی از تو که او را

إِذَا جَادَتْ الدُّنْيَا عَلَيْكَ فُجْءَهَا
عَلَى النَّاسِ طُرْدًا أَنْهَا تَقْلِبُ
اگر چه که دنیا
اگر چه که دنیا
اگر چه که دنیا
اگر چه که دنیا

فَلَا الْجُودُ يُغْنِيهَا إِذَا هِيَ أَقْبَلَتْ
وَلَا الْبَخْلُ يُبْقِيهَا إِذَا هِيَ تَدْبَرَتْ

*و نه بخشش زیاده را که در دنیا را
آوردن آن را که در دنیا را
چون روی آورد
و نه بخل باقی میگذارد آن دنیا را
چون روی برد*

*و نه بخل باقی میگذارد آن دنیا را
چون روی برد*

فَلَوْ كَانَتِ الدُّنْيَا تَأَلُّفُطَةً
وَفَضْلٌ وَعَقْلٌ نِلْتُ أَعْلَى الْمَرَاتِبِ

*و اگر این دنیا از آن
مستند بودی بود
و اگر این دنیا از آن
مستند بودی بود*

*و علم و فضل و عقل و قدرت میسر شد
و علم و فضل و عقل و قدرت میسر شد*

وَلَكِنَّا الْأَرْضَ وَحُطَّ وَقِيمَتُهُ
بِفَضْلِ مَلِكٍ لَا سِحْلَةَ تَطْلُبُ

*و نه زمین را که در دنیا را
آوردن آن را که در دنیا را
چون روی آورد
و نه بخل باقی میگذارد آن دنیا را
چون روی برد*

*و نه بخل باقی میگذارد آن دنیا را
چون روی برد*

وَمَا الدَّهْرُ وَالْأَيَّامُ إِلَّا كَمَا تَرَى
بِزِينَةِ سَالٍ أَفْرَاقِ حَكِيمٍ

*و نه سال را که در دنیا را
آوردن آن را که در دنیا را
چون روی آورد
و نه بخل باقی میگذارد آن دنیا را
چون روی برد*

*و نه بخل باقی میگذارد آن دنیا را
چون روی برد*

وَإِنْ أَسْرَأْ قَدْ جَبَّ اللَّهُ لَهُمْ خَفَافٌ

باز هم در این روزگار

و اگر کسی که مردی که بخیر است حالات روزگار در این روزگار

تَقَلُّ حَالِيهِ لَعْنَةُ لَيْبِ

از کردش حالاتش لعنتی است بر او و نادان

إِنْ أَبَدَ نَفْسُهُ وَإِنْ قَتَلُ

باز هم در این روزگار

این درویش را که کشته شود و اگر کشته نشود

فَتَجَّ وَجْهُهُ عَزْ صَاحِبِ

و در بار روی او از صاحب باران و دوستان

عَجِبْتُ بِجَارِعِ بَالِ صَابِ

باز هم در این روزگار

عجب دارم از آن کسی که در مصیبت

بَاهِلٌ أَحْمَدُ ذِي كِتَابِ

فرزدان یا خوشان و دوستان نزد

غَالِبَتْ كُلَّ شَدِيدَةٍ فَغَالِبَتْهَا

باز هم در این روزگار

غالب آمد بر هر شدیدی و غلبه کرد

وَالْفَقْرُ غَالِبٌ فِي فَاصِحِ غَالِي

و فقره درویشی بر غلبه کرد و غلبه کرد بر

شقیق احمید داعی الولید جهلاً
مشتی کرد که بیا ترا
و فریاد و او را
میترند بنیاد
مشتی کرد که بیا ترا
و فریاد و او را
میترند بنیاد
مشتی کرد که بیا ترا
و فریاد و او را
میترند بنیاد

و سَوَّیَ اللهُ فِیهِ الْخَلْقَ حَقّاً
و سَوَّیَ اللهُ فِیهِ الْخَلْقَ حَقّاً
و سَوَّیَ اللهُ فِیهِ الْخَلْقَ حَقّاً
و سَوَّیَ اللهُ فِیهِ الْخَلْقَ حَقّاً
و سَوَّیَ اللهُ فِیهِ الْخَلْقَ حَقّاً
و سَوَّیَ اللهُ فِیهِ الْخَلْقَ حَقّاً
و سَوَّیَ اللهُ فِیهِ الْخَلْقَ حَقّاً
و سَوَّیَ اللهُ فِیهِ الْخَلْقَ حَقّاً

لَهُ مَلَكٌ يُنَادِيهِ كُلَّ يَوْمٍ
لَهُ مَلَكٌ يُنَادِيهِ كُلَّ يَوْمٍ
لَهُ مَلَكٌ يُنَادِيهِ كُلَّ يَوْمٍ
لَهُ مَلَكٌ يُنَادِيهِ كُلَّ يَوْمٍ
لَهُ مَلَكٌ يُنَادِيهِ كُلَّ يَوْمٍ
لَهُ مَلَكٌ يُنَادِيهِ كُلَّ يَوْمٍ
لَهُ مَلَكٌ يُنَادِيهِ كُلَّ يَوْمٍ
لَهُ مَلَكٌ يُنَادِيهِ كُلَّ يَوْمٍ

حِينَ اشْتَدَّ الشَّوْقُ عَلَيْهِ كَانَ يَأْتِي الْقُبُورَ
كُلَّ لَيْلَةٍ يَاحَيِّتَاهُ فَلَا يُجِيبُهُ أَحَدٌ فَلَمَّا
كَانَ بَعْدَ سَنَةٍ اشْتَدَّ شَوْقُهُ جِدًّا فَبَكَى وَجَعَلَهُ

در زمانی که فاطمه را سلام الله علیها و فاطمه
رسیده کمرش بر تکیه بر سر قبر وی می
و می گفت یا حبیباه جوانی شنید که شوق
حضرت علی علیه السلام از این بیات در فراق فاطمه انشا
فرمود

ما لی وقفت علی القبر مسلماً

چون حضرت بر تکیه علی این بیات انشا فرمود
در فراق فاطمه در حال هاتقی آواز دار از
پیرون قبر و این بیات یا سرکات در جواب
انشا کرد و آن بیات حضرت تفسیر علی

قبر الحبيب فلم ير جواب

از قبر حبيب و در جواب خود جواب سلام من

الحبيب مالك كم تر رجوانا
چون که در زمان حیات من تو را که جواب سلام من
انما لتبعدي خلة الحباب
ایا مولای من بعد از من در خلد از هم دوری

فاجابه هاتقی میقت من خارج القبر فبقوا

چون حضرت بر تکیه علی این بیات انشا فرمود

در فراق فاطمه در حال هاتقی آواز دار از

پیرون قبر و این بیات یا سرکات در جواب

انشا کرد و آن بیات حضرت تفسیر علی

قَالَ لِحَبِيبٍ وَكَيْفَ لِي بِجَوَابِكَ

گفت حبیبی بهی فاطمه و چگونه جواب دهم ترا ای مدنی علی
لین پس ندانم در میان کلام از بد یا خیار خود پس بدی که گشته ام میزد فاکر مدنی

عَمَّا فَقَدْ انْسَيْتُ هُنَّ ثَرَابِ

اکل الکرباب محاسنی فَنَسِيتُكُمْ
تغییر و تبدل کرد است که بگویم ای مدنی فاکر مدنی که در دهم غار
زبان خویش را از او داده اند و هم غار

وَحَجَبْتُ عَنْ أَهْلِي وَعَنْ أَثَرِ ابْنِ

و محجبت شدم از اهل خود و از عثران و غم ازان خود

فَعَلَيْكُمْ نَعَى السَّلامِ تَقَطَّعَتْ

پس علیا بر شما از من سلام و کلام منقطع و برید شد
پسین ما و غار یاری جابر

عَنِّي وَعَنْكُمْ خُلَّةُ الْأَحْبَابِ

و عهد دوستی و محبت از من و شما باقیات افشال

فَرَضَ عَلَى النَّاسِ أَنْ يَتَقَابَلُوا

فرض کرد بر الناس که بخدا یا از کردند و تو نکردند
لکنت ترک الذنوب أَوْجِبَ
و لیس ترک کنی مان فریضه ترست

وَالَّذِي فِي صُفْرِ عَجَبٍ

بهر کس که در صوفی عجب

روزگار در کدش خود عجب و غریب است

لَكِنَّ قُوَّةَ الثَّوَابِ أَصْعَبُ

فقط از آن بزرگ

لیکن قوت شدن ثواب صعب تر و نادر از

وَعَفْلَةُ النَّاسِ فِيهِ عَجَبٌ

بهر کس که در عفت

و عفت آدمیان درین روزگار عجب و غریب است

وَالصَّبْرُ فِي النَّائِبَاتِ صَعْبٌ

و صبر سکون در حوادث روزگار نادر است
لیکن قوت ثواب از آن صعب

وَكُلُّ مَا يُرْتَجَى قَرِيبٌ

بهر کس که در رجاء

همه چه که آید از بعد از آن نزد ملک است

وَالْمَوْتُ مِنْ كُلِّ ذَاكَ أَقْرَبُ

از این از آن بزرگ

و مرگ از هر یک از اینها نزدیکتر است

حَسْبُكَ إِذَا كُنْتَ فِي بَلَدٍ

بهر کس که در بقاء

در خیس چون باشی در شهری از بلاد است جدا

غَرِيبًا فَعِشْ بِأَهْلِيهِ

چون غریبی باشی در مملکتی از بلاد است جدا

و غریب پس در مملکتی از بلاد است جدا

وَلَا تَفْخَرْ فِيهِمْ بِالنَّهْيِ
وَفَتْ و بیهوشی کن در
بسیار آن که نه دمان
بعقل و خود
فَكَذَّبُوا بِالْكَافِرِ
که هر کوی که است
بعقل و خود
مهور است
فَقِيلَ لَهُمُ لَا تَنْسِرُ كَيْ تَسْتَبِجَ
و قیاس کن ایام
تا راحت است
فَلَا تَتَّبِعْنِي سَعْيَ رَغَائِبِهَا
و چون کسی در پی
شش در آن

كَانِي نَفْسِي وَأَعْقَابِهَا
ای خستنی که بیا که
بدانست خود و فرزندان
و فرزند زاده های
و بالکربلاء و محرابها
این زمان خود داد
که بلامی نسیم و در آن
فَتُخَضَّبُ بِمَوَالِدِي
و خضاب و رنگ کرد
می شود
از ما مویهای
و مویهای
خضاب العروس ما بغائبها
بچه که رنگ می کنند
دست و پاهای آن در

ارَاهَا وَلَمْ يَكْ رَأَى الْعِيَا

این چه می بینم و چگونه می بینم و اگر چه حلال نیست
و او تیت مفتاح ابوابها
در افراد از یک کلیدی در تالی پسته در

مَصَابٍ تَأْتِيكَ مِنْ أَنْ تَرَدَّ

باز کرد اتی آنرا
فَاعْلَدْهَا قَبْلَ مَسَابِهَا
که باز نکرد اگر خواهی که
و آمد شوم آن مصیبت را پس از خود

سَقَى اللَّهُ قَائِمَتًا صَاحِبًا

ساقی کرد اندوختن ای صاحب
قائم آل محمد را که
قیامته و الناس في دأبها
زمان قیامت است و در کار خود باشند

هُوَ الْمَدْرِكُ الشَّارِبُ يَحْسِين

آن قیام آل محمد باز خواهند
خون منست یکبار خواهند
بِرَّكَ فَا صَبْرًا تَعَابِهَا
پس ای حسین در آن حال میر کن بر رنج

لِكُلِّ دَمٍ أَلْفٌ مِثْقَالٌ
 مَرَمِ كَسِ خُونِ كِه اَز شَاد خِيَرِ اَنَدِ
 مَرَمِ كَسِ خُونِ كِه اَز شَاد خِيَرِ اَنَدِ
 يَقْصُرُ فِي قَتْلِ أَخْرَابِهَا
 وَتَقْصُرُ كَسِ خُونِ كِه اَز شَاد خِيَرِ اَنَدِ
 هُنَالِكَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ
 وَفَا مَرَمِ كَسِ خُونِ كِه اَز شَاد خِيَرِ اَنَدِ
 قَوْلَ بَعْدٍ وَأَعْنَابِهَا
 مَرَمِ كَسِ خُونِ كِه اَز شَاد خِيَرِ اَنَدِ

بگویند که هر دمی هزار مثقال آن صمدی

بگویند که هر دمی هزار مثقال آن صمدی

بگویند که هر دمی هزار مثقال آن صمدی

بگویند که هر دمی هزار مثقال آن صمدی

حُسَيْنُ لَا تَحْبِرَنَّ لِلْفَرَاقِ
 اِي حَيْسِ بَسِ اَنَدِ مَلِكِ مَبِاسِ
 فَدُنْيَاكَ أَصْحَتْ لِتَحْرَابِهَا
 كِه اِي دِي نَامُو جُودِ دَارِ بَرِي خَرَابِهَا
 سَلِّ الدُّدَّ نَحْبِرُ وَأَصْحِهَا
 سَلِّ اَلَكِ بَوِ پَسِ اَز خَانِهَا
 بَانَ لَا يَبْقَاءُ لِأَرْبَابِهَا
 كِه سَبِ بَقَاوِشِ اِيَسْتِ اِيَسْلِ دِيَا

بگویند که هر دمی هزار مثقال آن صمدی

بگویند که هر دمی هزار مثقال آن صمدی

بگویند که هر دمی هزار مثقال آن صمدی

بگویند که هر دمی هزار مثقال آن صمدی

أَنَا الدِّينُ لَا شَكَّ لِلْمُؤْمِنِينَ

بِآيَاتِ وَحْيٍ وَإِنْ يَأْتِ بِآيَاتٍ يَأْتِ بِكَلَامٍ
مَنْ يَرِدُ مِنْكُمْ وَشَيْءٌ مِنْكُمْ مَوْثِقًا

لَنَاسِئَةِ الْفَجْرِ فِي حُكْمِهَا

فَصَلَّ عَلَى نَبِيِّ الْأَعْرَابِ
فَصَلَّ عَلَى حَبِشَةِ الْأَعْرَابِ

فَصَلَّ عَلَى حَبِشَةِ الْأَعْرَابِ

وَسَلِّمْ عَلَيْهِ لَطِيفًا
وَمَعْلُومًا

فَرَجَّ الْقَلْبَ مِنْ وَجَعِ الذُّنُوبِ

بَخِيلَ الْجِسْمِ يَشْهَقُ بِالْجَنَابِ
نَزَارَتْ بِهِمْ

أَضْرَجِ جِسْمِي سَهْلًا لِيَا لِي

منشترت در پادشاهت جسم او پنداری

فَضَارَ الْجِسْمُ مِنْهُ كَالْقَصِيدِ

وگشته است جسم او از آن شب پنداری

وغيرَ لَفْنِهِ خَوْفٌ شَدِيدٌ

وغيره داد است در خوار و در افسوس

لِيَا لِقَاءَ مَنْ جُولَا الْكَرْبِ

از این دیدار است و از بسیاری

يُنَادِي بِالْبُضْعِ يَا أَلْهَى

یونادی با بضع یا الهی

و نیاز مندی که ای

أَقْلَفُ عَشْقِي وَاسْتَرْعِيوْبِ

خوار و در افسوس

فَرَحْتُ بِالْخَلَائِقِ سَتَعِينِيَا

فرحتی با خلایق

و تو مرا یاری کن

فَلَمْ أَرَفِ الْخَلَائِقِ مِنْ حَبِيبِ

پس ندانم و خلایق را از یار

وَأَنْتَ حَيِّبٌ مَنْ يَدْعُوكَ رَجُلٌ
وَتَكْشِفُ خُرْعَتَكَ يَا حَبِيبِي

بگو ای پسر من که تو را میخواند
و تو را از خروار خود باز میگردانی
ای خدای من و دور کار
بگو ای پسر من که تو را میخواند
و تو را از خروار خود باز میگردانی
ای خدای من و دور کار

وَدَايَ بَاطِنٍ وَلَكِنَّكَ طِبُّ
وَمَنْ يَشِاطُطُ بِكَ يَا طَبِيبَ

و در دامن باطن و لکن تو طبیب
و کسی که با تو بازی میکند ای طبیب

وَمَنْ يَشِاطُطُ بِكَ يَا طَبِيبَ
وَمَنْ يَشِاطُطُ بِكَ يَا طَبِيبَ

و در دامن باطن و لکن تو طبیب
و کسی که با تو بازی میکند ای طبیب

تَرَدَّدَاءُ الصَّبْرِ عِنْدَ النَّوَابِ
تَلْ مُرَجِبٍ الصَّبْرِ حُسْنُ الْعَوَا

تو در دامن صبر و نواب
تو در دامن صبر و نواب

تَلْ مُرَجِبٍ الصَّبْرِ حُسْنُ الْعَوَا
تَلْ مُرَجِبٍ الصَّبْرِ حُسْنُ الْعَوَا

تو در دامن صبر و نواب
تو در دامن صبر و نواب

وَكُنْ صَاحِبًا لِلْحِلْمِ فِي كُلِّ شَهَدٍ
وَكُنْ صَاحِبًا لِلْحِلْمِ فِي كُلِّ شَهَدٍ

و تو صاحب حلم و در هر شاهد
و تو صاحب حلم و در هر شاهد

فَمَا أَحْلَمُ إِلَّا خَيْرٌ خَذِرٌ وَصَاحِبُ
فَمَا أَحْلَمُ إِلَّا خَيْرٌ خَذِرٌ وَصَاحِبُ

پس ای صاحب حلم و در هر شاهد
پس ای صاحب حلم و در هر شاهد

دیشگاه دوازده و
عبدالودود و
حاج حاجیت
کشته و آن

تَذَقُّزُكَ مَالِ الْخَفِظِ صَفْوُ الْمَنَارِ

تاریخ از کمال کمال
است عهدستان
و ملوک صفای
است مشربها
است

وَكُنْشَاكَرًا لِلَّهِ فِي كُلِّ نِعْمَةٍ

(Faint handwritten notes at the bottom)

يُثَبِّتْكَ عَلَى النَّعْمِ الْجَزِيلِ الْمَوَاسِبِ

نیا و ادب ترا - لغت معانی - معانی و لغت - ۱۶۰

وَمَا الْمَرْءُ إِلَّا حَشٌّ يَجْعَلُ نَفْسَهُ

در آن می دارد و قرار دهد

فكن طالباً في الناس على المرأ

[illegible]

فَكَرَّطَالِبُ الرِّزْقِ مِنْ بَابِ حَلِّهِ

کتاب طریقه کسبه در نقار از آن که در کتب طریقه کسبه

يُضَاعَفُ عَلَيْكَ الرِّزْقُ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ

باز منم که نشود در روزی از من کسی را از من جان

وَصُنُّنِكَ مَاءَ الْوَحْدِ لَا تَبْدَلُهُ
وَلَا تَسْئَلِ الْإِنْدَالَ الرَّغَائِبِ

وہ وقت طبرستان کی تاجی زندگی سے بے خبر ہو

وَكُنْ نَوْحِيًّا حَقًّا لِحَبِيبِي إِذَا أَتَى

مجلس ششمین در دست روز بیاید

الَيْكَ يَتِ صَادِقِينَ فَاجِبًا

و فی کوی کر صدق و افلاس که آن روز است

مجلس ششمین در دست روز بیاید

فیہ کوئی کر۔ صدقہ و اقدس کہ از او

وَكُنْ حَافِظًا لِلْوَالِدَيْنِ وَنَاصِرًا
بِجَارِدِنَا فِي التَّقْوَى وَاهْلِ الْاِفْكَارِ
وَبِأَسْمَاءِ كَلْبِهَا دَانِدَنده

کامدارند حق اهل تقوی و پرستش را و خوشن

اَنَا عَلِيٌّ وَأَنَا عَبْدُ الْمَطْلِبِ

بیا که در این کتاب اصلی و مناسبت و باطن و ظاهر

قَرْنٌ إِذَا لَقِيتُ قُرْنًا لَمْ أَهْبَبْ
مهر و دانه که در معاشرت حکم می آید و گویند و فریاد می کنند
مهر و دانه که در معاشرت حکم می آید و گویند و فریاد می کنند
مهر و دانه که در معاشرت حکم می آید و گویند و فریاد می کنند
مهر و دانه که در معاشرت حکم می آید و گویند و فریاد می کنند

يَا أَيُّهَا الْعَبْدُ الْكَلِيمُ الْمُنْتَقِبُ
ای مرد دانا که در معاشرت حکم می آید و گویند و فریاد می کنند
ای مرد دانا که در معاشرت حکم می آید و گویند و فریاد می کنند
ای مرد دانا که در معاشرت حکم می آید و گویند و فریاد می کنند
ای مرد دانا که در معاشرت حکم می آید و گویند و فریاد می کنند

أَنَا الْغُلَامُ الْعَرِيضُ الْمُنْتَقِبُ
منم نیمه ای در قیاس و در اصل و نسبت بزرگ
منم نیمه ای در قیاس و در اصل و نسبت بزرگ
منم نیمه ای در قیاس و در اصل و نسبت بزرگ
منم نیمه ای در قیاس و در اصل و نسبت بزرگ

أَنَا عَلِيٌّ وَأَعْلَى النَّاسِ فِي النَّسَبِ
منم علی و بزرگترین مردم در نسب
منم علی و بزرگترین مردم در نسب
منم علی و بزرگترین مردم در نسب
منم علی و بزرگترین مردم در نسب

بَعْدَ النَّبِيِّ الْهَاشِمِيِّ الْمُصْطَفَى الْعَرِيِّ
بعد از پیغمبر هاشمی که برگزیده است از قبیله
بعد از پیغمبر هاشمی که برگزیده است از قبیله
بعد از پیغمبر هاشمی که برگزیده است از قبیله
بعد از پیغمبر هاشمی که برگزیده است از قبیله

بَعْدَ النَّبِيِّ الْهَاشِمِيِّ الْمُصْطَفَى الْعَرِيِّ
بعد از پیغمبر هاشمی که برگزیده است از قبیله
بعد از پیغمبر هاشمی که برگزیده است از قبیله
بعد از پیغمبر هاشمی که برگزیده است از قبیله
بعد از پیغمبر هاشمی که برگزیده است از قبیله

قُلْ لِلَّهِ غَرْهٌ عَنِّي مَلَأَفَةٌ

بنا بر چه که در این جمله
مملکت و دولت
مملکتی را که مملکت
کرد و پادشاه را از من
مملکتی را که مملکت
مملکتی را که مملکت
مملکتی را که مملکت

مَنْ ذَا شَخْصٍ أَوْ ذَا قَائِمٍ لَكَ

کسیست آنکه خالص
یا کسی که خالص
کسیست آنکه خالص
یا کسی که خالص

هَبَّتْ عَلَيْكَ رِيَّاحُ الْمَوْتِ سَافِيَةٌ

بنا بر چه که در این جمله
مملکت و دولت
مملکتی را که مملکت
کرد و پادشاه را از من
مملکتی را که مملکت
مملکتی را که مملکت

فَأَسْتَبِقُوا بَعْدَهَا بِالْوَيْلِ وَالْحَرْبِ

بنا بر چه که در این جمله
مملکت و دولت
مملکتی را که مملکت
کرد و پادشاه را از من
مملکتی را که مملکت
مملکتی را که مملکت

كُنْ مِنْ مَنَشْتٍ وَ اكْتَسِبْ أَدَبًا

بنا بر چه که در این جمله
مملکت و دولت
مملکتی را که مملکت
کرد و پادشاه را از من
مملکتی را که مملکت
مملکتی را که مملکت

يُعْنِيكَ مَحْمُودُهُ عَنِ النَّسَبِ

بنا بر چه که در این جمله
مملکت و دولت
مملکتی را که مملکت
کرد و پادشاه را از من
مملکتی را که مملکت
مملکتی را که مملکت

فَلَيْسَ يُعْنِيكَ أَحْسَبُ نَسَبَةٍ

بنا بر چه که در این جمله
مملکت و دولت
مملکتی را که مملکت
کرد و پادشاه را از من
مملکتی را که مملکت
مملکتی را که مملکت

بِلسَانٍ لَهُ وَلَا أَدَبٍ

بنا بر چه که در این جمله
مملکت و دولت
مملکتی را که مملکت
کرد و پادشاه را از من
مملکتی را که مملکت
مملکتی را که مملکت

اِنَّ الْفَقْرَ سُبُقُوا هَا اَنَا
 بدستی که جوایز پس گوید این همه دارم
 لَيْسَ الْفَقْرُ مَنْ يَقُولُ كَانَ
 نیست جوایز آنکه میگوید که بدین و این
 بدستی که جوایز پس گوید این همه دارم

قَدْ رَأَيْتَ الْقُرُونَ كَيْفَ تَنَاقَرَتْ
 بدستی که می بیند که چگونه فاسق و نیکو شده اند
 تَمَّ هَوْنُهَا عَلَى فُتَاهَانَتْ
 درستی که می بیند که چگونه فاسق و نیکو شده اند
 قَدْ رَأَيْتَ الْقُرُونَ كَيْفَ تَنَاقَرَتْ

هُوَ دُنْيَا كَيْفِيَّةٍ تَنَفَّتِ السَّمُ
 این دنیا به نحوی که افشاید زهر را
 وَارِثَاتُ الْحَبْسَةِ لَانَتْ
 واکبر مرست پس جوهر مرسل است نرم و

كَمَا مَوَدَّكَ تَشَكَّلَتْ فِيهَا
 یکسان که مودت تو در آن
 تَمَّ هَوْنُهَا عَلَى فُتَاهَانَتْ
 درستی که می بیند که چگونه فاسق و نیکو شده اند
 كَمَا مَوَدَّكَ تَشَكَّلَتْ فِيهَا

اِنَّا الْقَلِيلُ نَزَلَ الْكَلَامُ بِأَهْلِهِ
 بدستی که سخن از آن نهم شود
 حَسَنٌ وَأَزْكِيهِ مَمْقُوتٌ
 بگوشت و بدستی که بسیار می خورد
 مَا زِلْ ذُو صَمْتٍ وَلَا نَزْمٍ كَثِيرٍ
 مگر گفتم و در سخن و مگر گفتم که بسیار می
 أَكَاثِلُ وَنَائِيَابُ صَمُوتٍ
 نهاده و دور می خورم و نهاده و دور می خورم

۹۷
 اِنْ كَانَ يُنْطِقُ نَاطِقٌ مِنْ فَضَّةٍ
 که از نسی او در نهم شود
 فَالْصَّمْتُ زَانَهُ الْبَاقِيَتِ
 پس خاموشی گوشت که نیست و از آن
 رُويَ الْأَخْطَبُ بِأَسْنَادِهِ فِي الْمُنَاقِبِ بَشَرِيْنِ
 حَارِثٌ قَالَ كَرَأَيْتُ أَسِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ
 فِي الْمَنَامِ فَقُلْتُ لَهُ يَقُولُ شَيْئًا يَنْفَعُنِي
 رَوَيْتُكَ وَأَنْتَ بَشَرٌ بِالْحَارِثِ كَقُلْتُ

که حضرت امیرالمؤمنین را بخواهد دیدم گفتند یا امیر
در آن روز ما چیزی نمی بینیم در دنیا و آخرت
ما نفعی از آن حضرت و آیات او نداریم

انما الدنيا فناء ليس للدنيا ثبوت
و اینست که دنیا فانیست و ثبوت ندارد

انما الدنيا كَيْتٌ نَسَجَتْهُ الْعَنْكَبُوتُ
و اینست که دنیا همچون عنکبوتی است که بافته شده است

و لقد يكفيك منها ايما العاقلون
و اینست که برای هر عاقلی از آن کفایت می آید

مست در وی کافی ای عاقل تر از مقدار قوت

و لعمري عن قليل كل من فيها يموت
و بگویم هرگز از آن که در دنیا است هر کس در دنیا خواهد بود

نفسه على زفاتها محبوسه
و اینست که هر نفس در زلفه خود محبوس است

يا ليتها خرجت مع الزفات
ای کاش که با زلفه ها بیرون می رفت

يا ليتها خرجت مع الزفات
و اینست که اگر بیرون می رفتند از دنیا می گشتند

يا جامع المال ساعاته

ای جمع کننده مال بسیار کسی که ساعات عمرش را در سود و زیان بگذراند

ودنت سينته له وفاته

و در روز مرگش روز وفات او

فارجع فاني عند مختلف القنا

پس بازگرد که در روز مرگ من در میان مختلف القنا

لث لث

لكن كنت محتاجا الى الحلم اني

اما به محتاج به و در آن زمان که من به احتیاج داشتم

الى ان يحلم في بعض الاحايين احوج

و من آن وقت که من به احتیاج داشتم

فان كنت ايقظ فاني ايقظ

و من آن وقت که من به احتیاج داشتم

فان كنت ايقظ فاني ايقظ

فَبَايَعُوا لَآ اَرْضٍ وَلَا هَوسٍ

فوقه زمین و آبی نیست و آن ناداست خوی و عادت من نیست

وَلَكِنْ خِرَافَتِي فِي حِينِ اُخْرَجَ

ولیکن من خردم منم آن ناداست

فَإِنْ قَابَ بَعْضُ النَّاسِ فِيهِ سَمًا

پس اگر کویند بعضی از مردم آن کور و ناخوشی واقع است

فَقَدْ صَدَقَ وَاللَّهُ يَخْبُرُ

پس راست میگوید و خداوند میگوید و خداوند میگوید

الْأَرْضِ بِمَا ضَاوَقَ الْقَضَاءُ بِأَهْلِهِ

آن زمین را به خاطر آنکه با اهل آن در آمیخته است

وَأَنْتَ نَائِبٌ لِّاِسْتِئْذَانِ

و تو نماینده آنرا که از تو میگویند

وَمَنْ

و آنکه

قَالَ عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا ابْنَ آدَمَ أَتَايَكَ ثَلَاثَةٌ

فرمود سلام بر تو ای پسر آدم آیا به تو سه چیز

يَوْمَ أَنْتَ فِيهِ فَاعْمَلْ لِنَفْسِكَ وَاجْهَدْ لَهَا

در روزی که تو در آن هستی پس عمل کن برای خودت و بجهاد کن برای خودت

إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَلَوْ أَمْسَكَ بَخْسُهُ سَعَهُ

لَا تَذَرِي أَتْلَعَهُ أَمْ لَا تَهْمُ أَنْشَأُ يَقُولُ

مَوْاسِدُ الْمَخِ شَيْءٍ مَعْدٍ

که شست می روز و آن
بسی که که گشت گواهی
شست می

وَأَصْبَحْتُ فِي يَوْمٍ عَلَيْكَ شَيْدٌ

در آمدی فصیح و روزی که آن روزی

فَازِ كُنْتَ بِالْأَسْرِ اقْتَرَفْتَ آسَاءَةً ۚ

بسم الله الرحمن الرحيم

فَتَرَبَّأَ بِالْحُسْنِ وَأَنْتَ حَمِيدٌ

کامیابی در دین و دنیا را میسر می کند و حال آنکه تو مستور

وَلَا تُخْضِطِ الْحَبْرُ نَوِيًّا إِلَى عُنْدِ

لَعَلَّ غَدًا يَأْتِي وَانْتَ فَقِيدُ

سید فردا ایسا دید و سال اندو بیاری

هَذَا عَلَى الْهَدْيِ يَقُودُهُ

بسم الله الرحمن الرحيم

مِنْ خَيْرِ فُرْسَانٍ قُرَيْشٍ عَوْدُهُ

بسم الله الرحمن الرحيم

يا شاهدا لله على فاشهد
 ای که شاهد و گواهی در حدیث
 ان علی دین النبی احمد
 که من بر دین پیغمبر که آن پیغمبر حضرت
 من شک فی الدین فانی مهتدی
 ای که من شک داشتم در دین و پیوسته آوردم و پیوسته ای که من را یافتم
 یا رب فاجعل فی الجنان سودی
 ای پروردگار من یکه در آن در دینت آرزو من

جنی تجاف عن العساد
 ای که من از تو بترسم از جایگاه
 خواف من الموت والمعاد
 از ترس من که از ترس دوز
 من خاف منسکرة المنايا
 ای که من از ترس کشته شدن جان کن
 لم یکنها لذة الوقت
 در غمی یابید که چیست یا شنی خواب

قد بلغ الذرع شتاه
 لا يدللن زرع من حصاد
 وپاره نیت مرگشت را از درون

از الدین بنفاق طال بناوهم
 واسمتمتعوا بالاهل والاوالاد
 ویرم کفشتن خویش و قرابت و زن و

جرت الرياح على محل ديارهم
 فكانهم كانوا على سعاد
 وپاره نیت مرگشت را از درون

وآرى النعيم وكل ما لى به
 يوماً يصير الى وفق
 وپاره نیت مرگشت را از درون

صَدِيقُ عَدُوِّي دَخَلَ فِي عِدَائِي

دوست دشمن من داخل است در دشمنی من
دشمن من داخل است در دشمنی من
دشمن من داخل است در دشمنی من

وَالَّذِي لَمْ يَدَا الصَّدِيقَ وَدَّ

و دوستی که من را دوست دارد و دوست دارد

فَلَا تَقْنَبْنِي وَأَنْتَ صَدِيقِي

و نه نزدیک شو به من و تو دوستی من
و نه نزدیک شو به من و تو دوستی من
و نه نزدیک شو به من و تو دوستی من

فَإِنَّ الَّذِي بَيْنَ الْقُلُوبِ بَعِيدٌ

چونکه دوستی که میان دلها و اسطه است
چونکه دوستی که میان دلها و اسطه است
چونکه دوستی که میان دلها و اسطه است

مَا وَدَّ لِي أَحَدٌ إِلَّا بَدَّلَتْ لَهُ

دوستی که دوستی من را دوست دارد و دوست دارد
دوستی که دوستی من را دوست دارد و دوست دارد
دوستی که دوستی من را دوست دارد و دوست دارد

صَفَوُ الْمَوَدَّةِ بَيْنِي آخِرُ الْأَبَدِ

صفای محبت و دوستی از نزد خودی قیامت
صفای محبت و دوستی از نزد خودی قیامت
صفای محبت و دوستی از نزد خودی قیامت

وَلَا قَلْبِي وَارِثُكَ إِنْ الْمُسْتَوْنَا

و نه دوستی که دوستی من را دوست دارد و دوست دارد
و نه دوستی که دوستی من را دوست دارد و دوست دارد
و نه دوستی که دوستی من را دوست دارد و دوست دارد

إِلَّا دَعَوْتُ لَهُ الرَّحْمَنَ بِالْبَشَدِ

مگر آنکه می خوانم او را از هدای تو را
مگر آنکه می خوانم او را از هدای تو را
مگر آنکه می خوانم او را از هدای تو را

وَلَا اتَّخَذْتُ عَلَىٰ سِتْرٍ فَبَحْتُ بِهِ
وَلَا مَدَدْتُ إِلَىٰ غَيْرِ الْجَمِيلِ يَكِي
وَلَا أَقُولُ نَعْمَ يَوْمًا فَاتَّبَعُهُ

وَلَا أَقُولُ نَعْمَ يَوْمًا فَاتَّبَعُهُ
مُحَلًّا وَلَوْ ذَهَبْتُ بِالْمَالِ وَالْوَلَدِ

وَلَا اتَّخَذْتُ عَلَىٰ سِتْرٍ فَبَحْتُ بِهِ
وَلَا مَدَدْتُ إِلَىٰ غَيْرِ الْجَمِيلِ يَكِي
هَذَا السَّبِيلُ إِلَىٰ أَنْ تَرَ حَاحَدًا

كَانَ النَّبِيُّ وَلَمْ يَخْلُدْ لِحُتَّتِهِ
لَوْ خَلَدَ اللَّهُ خَلْقًا قَبْلَهُ خَلَكًا

لِلْعَتِ فِيْهَا سِهَامٌ غَيْرَ خَاطِئَةٍ
مَمَك راد رانند از مایه سر که از کف غلظت
سَفَاتِهِ الْيَوْمِ سَهْمٌ لَمْ يَفِئْهُ غَدًا
از وفود م که فوت شود از وفود متری از وفود نخواهد شد

يَمْلِكُ بَيْنَ الْعَالِدَيْنِ كِلَيْهِمَا
بوقی و بوقی کردن بوقی و بوقی کردن
وَبَدَى الْقُرْبَى وَبَرَّ الْبَاعِلَ
و بوقی و بوقی کردن و بوقی و بوقی کردن

فَلَا تَصْحَبَنَّ إِلَّا تَقِيًّا مُدَبِّبًا
و بوقی و بوقی کردن و بوقی و بوقی کردن
عَفِيفًا زَكِيًّا مُنْجِرًا لِلْعَوَاعِدِ
و بوقی و بوقی کردن و بوقی و بوقی کردن

وَقَارِنْ إِنْ قَارَنْتَ حُرًّا مُوَدَّبًا
و بوقی و بوقی کردن و بوقی و بوقی کردن
فَتَمِّنْ بَيْنَ الْأَحْيَارِ رِزْقُ الشَّاهِدِ
و بوقی و بوقی کردن و بوقی و بوقی کردن

وَكُنْ أَلَا زِيَّ وَاحْفَظْ لِسَانَكَ قَاتِرًا

و در کمال از خود بخار و کلام در زبان خود را و شمس نگوئی
این قدری از خود بخار و کلام در زبان خود را و شمس نگوئی

فَدَرْيُكَ فِي وَدَّ الْحَلِيلِ الْمُسَاعِدِ

که در تو دوستی یار و دوست است اگر یار تو دوست

وَنَافِسٍ بِذَلِكَ الْمَالِ فِي طَلَبِ الْعُلَى

و در طلب مال که در طلب است از دنیا و آخرت

بِهَيْئَةِ عَمُودِ الْخَلَائِقِ مَا جَدِ

و بهیئت است که پست بر خلق است و زیاده

وَكُنْ وَاقِفًا بِاللهِ فِي كُلِّ حَادِثٍ

و باش ایستاده کن در هر حادثه و ایستاده کن

يَصْنَعُ مَدَى الْأَيَّامِ مِنْ عَيْنِ حَاسِدٍ

تا نکند در روزگار از چشم حاسد

وَاللهِ فَانْتَصِمْ وَلَا تَدْعُ غَيْرَهُ

و خدا را استعانت کن و نخوان غیر خدا را

وَلَا تَكُ فِي الْبِنَاءِ عَنْهُ بِحَاجِدٍ

و باش در بنیاد استعانت از او

وَعُصْرٍ عَنِ الْمَكْرُوهِ طَرَفُكَ وَاجْتَنِبْ
 و فرود بوش از مکر و ناپائیدار شمس خود را بکوش
 اذی الحار و استمسک بحبل الحکم
 از درختان محسوس و حیل در زدن بر یمنان کارهای

وَلَا تَبْزِلْ لِلدُّنْيَا آيَةً مُّوَيْلٍ
 و دنیا را در دین و فتنه نیایی چون کسی که از دنیا بگریزد
 خُلُودًا فَنَاحِي عَلَيْهَا نَجَالِدُ
 و بطوریکه خواهند بود که تیرت میخ بیاورند و دنیا

وَكُلَّ صَدِيقٍ لَّيْسَ فِي اللَّهِ وَدَّ
 و هر دوستی که نیست دوستی او در راه و بعضی ندانند
 فَتَادِ عَلَيْهِ هَلْ لَّنْ مَرَاتٍ
 پس خبر ده و او را بگوئی و مرا بگوئی که آیا برای من مرگ است

ذَهَبَ الدِّينُ عَلَيْهِمْ وَجَدِي
 و دین از ایشان دور شد و من را دوستی
 وَبَقِيْتُ بَعْدَ فِرَاقِهِمْ وَجَدِي
 و باقی ماندم پس از مفارقت ایشان تنها

مَنْ كَانَ يُبْنِيكَ فِي التُّرَابِ وَيَكْنِيكَ
مَنْ كُنِيَ بِشَيْءٍ مِنْ تَوَاتُرِ
مَنْ كُنِيَ بِشَيْءٍ مِنْ تَوَاتُرِ
مَنْ كُنِيَ بِشَيْءٍ مِنْ تَوَاتُرِ
مَنْ كُنِيَ بِشَيْءٍ مِنْ تَوَاتُرِ

لَوْ كَشَفْتَ لِلْخَلْقِ أَطْبَاقَ النَّارِ
الْمُكِبِّ يَنْدُمُ عَلَى رَأْيِهِ
الْمُكِبِّ يَنْدُمُ عَلَى رَأْيِهِ
الْمُكِبِّ يَنْدُمُ عَلَى رَأْيِهِ
الْمُكِبِّ يَنْدُمُ عَلَى رَأْيِهِ

مَنْ كَانَ لَا يَطَاءُ التُّرَابَ بِجِلْدِهِ
مَنْ كُنِيَ بِشَيْءٍ مِنْ تَوَاتُرِ
مَنْ كُنِيَ بِشَيْءٍ مِنْ تَوَاتُرِ
مَنْ كُنِيَ بِشَيْءٍ مِنْ تَوَاتُرِ
مَنْ كُنِيَ بِشَيْءٍ مِنْ تَوَاتُرِ

إِذَا مَا الْمَرْءُ لَمْ يَحْفَظْ ثَلَاثًا
مَنْ كُنِيَ بِشَيْءٍ مِنْ تَوَاتُرِ
مَنْ كُنِيَ بِشَيْءٍ مِنْ تَوَاتُرِ
مَنْ كُنِيَ بِشَيْءٍ مِنْ تَوَاتُرِ
مَنْ كُنِيَ بِشَيْءٍ مِنْ تَوَاتُرِ

وَفَاءٌ لِلصَّدِيقِ وَبَذْلٌ لِلْمَا
 دِی که در روزگار دوست و بزرگوار
 و کتمان السَّرائِرِ فِي الْفَوَا
 دِی که در روزگار پنهان کردن رازها

يَكْبِتُ عَلَى شَبَابٍ فَكَتُوبُ
 که در روزگار جوانی پنهان کردن رازها
 فَالَيْتَ الشَّبَابَ لَنَا يَمُودُ
 که در روزگار جوانی پنهان کردن رازها

فَلَوْ كَانَ الشَّبَابُ يُبَاعُ بَيْعًا
 پس اگر جوانی را می توانست بیخود و بی ارزش
 لَأَعْطَيْتِ الْمُبَايِعَ مَا يُرِيدُ
 پس اگر جوانی را می توانست بیخود و بی ارزش

وَلَكِنَّ الشَّبَابَ إِذَا تَوَلَّى
 و لیکن جوانی چون روی بگرداند
 عَلَى شَرَفٍ فَتَطْلُبُ الْعَبِيدُ
 در روزگار شرف طلبند برده ها

هَمُّوْ رِجَالٍ فِيْ اُمُوْرٍ كَثِيْرَةٍ
 وَاَمْرًاى شَارِعَةً
 عَمَلًاى مَدَانٍ دَر كَارَمَاى
 وَهَمُّ نَزْلِ الدُّنْيَا صَدِيقُ تَسْلَاٍ
 اَمْرًاى دَارِ
 دَعْمُ اَلْمَنْ اَزْ كَارَمَاى سِيَّارَةً دَر عَمَلِ
 يَكُوْنُ رُوْحٌ بَيْنَ جِسْمَيْنِ قَسِيْمَتِ
 دُوْنِ
 كَمَاى اَشْدَ اَنْ يَارِ عَجُوْنِ
 فَجَسْمَاهُمَا جِسْمَانِ وَالرُّوْحُ وَحْدَانِ
 اَمْرًاى حَلَمِ
 اَمْرًاى اَشْدَ اَنْ يَارِ عَجُوْنِ
 اَمْرًاى اَشْدَ اَنْ يَارِ عَجُوْنِ

مَنْ لَمْ يَرِدْكَ فَجَعَلَهُ لِمَا رَدَّ
 اَمْرًاى اَشْدَ اَنْ يَارِ عَجُوْنِ
 اَمْرًاى اَشْدَ اَنْ يَارِ عَجُوْنِ
 لَا تَحْرَنْ لِحُجْرَةٍ وَبِعَادَةٍ
 اَمْرًاى اَشْدَ اَنْ يَارِ عَجُوْنِ
 تَعَرَّبُ عَنْ اَلْاَوْطَانِ فِيْ طَلَبِ اَلْعَلَى
 اَمْرًاى اَشْدَ اَنْ يَارِ عَجُوْنِ
 وَسَافِرٌ فِيْ اَلْاَسْفَارِ خَيْرٌ فَوَائِدِ
 اَمْرًاى اَشْدَ اَنْ يَارِ عَجُوْنِ

تَفَحَّجْ كَرَبَ وَالْمَأْمُوعِيشَةِ

وَحُجَّتْ طَلَبِ كَرَبِ وَنَدَا
وَلَدِ دُرْدَنِ نَدَا
وَعِلْمِ وَآذَابِ وَصَحْبَةِ مُسَاجِدِ
وَكِبَرِ عِلْمِ وَدَلِشِ دُرْدَنِ حُجَّتْ دَلِشِ
وَعِلْمِ وَآذَابِ وَصَحْبَةِ مُسَاجِدِ

فَازِقِيلَ فِي الْأَسْفَارِ ذُلُّ وَغُرْبَةٍ

فَازِقِيلَ كَرَبِ وَنَدَا
فَازِقِيلَ كَرَبِ وَنَدَا
وَقَطْعُ الْقِيَامِ وَأَزْكَابُ الشُّكَا
وَقَطْعُ كَرَبِ وَنَدَا

نِثَاقِي مَسَاقِدِ مَجِيدِ

فَنُوتُ الْفَتْخِ خُرْدُكَ مِنْ مَقَامِ

وَنُوتُ الْفَتْخِ خُرْدُكَ مِنْ مَقَامِ
وَنُوتُ الْفَتْخِ خُرْدُكَ مِنْ مَقَامِ
بِدَارِ هَوَانِ بَيْنِ وَاشِ وَحَلَا
بِدَارِ هَوَانِ بَيْنِ وَاشِ وَحَلَا

ذَكَرَ الْإِمَامَ عَلِيَّ بْنَ أَحْمَدَ الْوَاحِدِي وَهُوَ

ذَكَرَ الْإِمَامَ عَلِيَّ بْنَ أَحْمَدَ الْوَاحِدِي وَهُوَ
ذَكَرَ الْإِمَامَ عَلِيَّ بْنَ أَحْمَدَ الْوَاحِدِي وَهُوَ
إِمَامُ أَصْحَابِ الشَّافِعِيِّ خِرَاسَانِ عَنْ مَدَا
إِمَامُ أَصْحَابِ الشَّافِعِيِّ خِرَاسَانِ عَنْ مَدَا
عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ كَعْبٍ بَنَاتِ
عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ كَعْبٍ بَنَاتِ

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ سَمِعْتُ عَلِيًّا
 عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ وَدَسَّ اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْمَعُ فَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ
 عَدُوٌّ لِي سَمِعْتُ عَلِيًّا يَقُولُ إِنَّ أَيْتَانَ رَأَى قَوْمًا

أَنَا أَخِي الْمُصْطَفَى لَا شَكَّ فِي نِسْبَةِ
 نَحْمُوهُ فِي حَقِّهِ مُصْطَفَى
 مَعَهُ رُبِّيْتُ وَسَبَّطَاهُمَا وَلَدَيَّ
 (در ملازمت و خدمت که فرزند زادهای آنحضرت بودند و فرزندان من)

حَدَّثَنِي وَحَدَّثَ رَسُولُ اللَّهِ مُنْفَرِدًا
 وَفَاطِمَةُ زَوْجَتِي لَا قَوْلَ لِي فِي قَوْلِهِ
 (حضرت فاطمه زهرا منزهه و آنحضرت منزهه)

صَدَّقْتَهُ وَجَمِيعُ النَّاسِ فِي ظِلِّهِ
 مِنَ الضَّلَالَةِ وَالْأَشْرَاقِ وَالنَّكَالَةِ
 (در طاعت و عبادت که در سایه او است و از گمراهی و اشتباه و نیکوکاری)

فَاِحْمِلْهُ شُكْرًا لَا شَرِيكَ لَهُ
اَلْبَدُّ بِالْعَبْدِ وَالْبَاقِي بِالْاَمَدِ
وَكَانَ عَلَيْهِ كَثِيرًا مَا يَمْثَلُ بَعْدَنَا
اَلْبَيْتِ اِذَا نَا عَا بِنَ الْجَمْعِ

شکر و انابت و توبه
بسیار است که در این حدیث مذکور است
از خداوند که توبه را بپذیرد و او را
بسیار است که در این حدیث مذکور است

و حضرت زهرا
بسیار است که در این حدیث مذکور است
بیت

اُرِيدُ حَيَاتَهُ وَيُرِيدُ قَتْلَهُ
عَذِيْرُكَ مِنْ خَلِيْلِكَ مِنْ مَرَادٍ

من می خواهم او را بکشم و می خواهم او را بکشم
عذرت تو از خلیلت تو از مراد
از تمام عذبت خطای که از آن اتفاق گویند

تَتَغَيَّرُ جَالُ اَهْوَتْ وَاَنْتَ
فَذَلِكَ سَبِيلُ السَّيِّئِ فِي مَا بَاوُحَلْ

و اگر من که علی ام
مردمان که میروم
چون من که با شما میروم
فذلک سبیل السیئ فی ما باو حله

وَلَيْسَ الَّذِي يَبْغِي خَلَا فِي بَيْضِهِ

وینستان کے پاس سے جو خلیج فارس میں

وَلَا مَوْتَ مَرَاتٍ قَبْلِي مُجْلَدِي

بسم الله الرحمن الرحيم

وَأَنِّي وَمِنْ مَاتَ قَبْلِي كَالَّذِي

دوستی کا حسن و کرم کا پیرائہ ہے۔

بِرُوحِ عِشَاءٍ اَوْ بِرُوحِ وَغْتَدِي

دستم و دیر از حقش - یا غیبی دگر کرد

وَإِنِّي قَدْ حَلَلْتُ بِدَارِ قَوْمِي

مجلسی کا نسخہ

هَمْ لَاعْدَاءُ وَالْأَكْبَارُ سُودُ

ایمان و شکر مایه و طبع و صوری و

هَذَا أَنْ يُظْفَرُوا بِقَتْلِهِ

ایمان عثمان که خط می نویسد بر من کشند میراثی

وَإِنْ قُلْتُمْ أَفَلَيْسَ لَهُمْ خُلُودٌ

کتابخانه

بَايْتُ اللَّهُمَّ مُخْتَلِفًا يَدُورُ
وَلَا حَرْنَ يَدُومُ وَلَا سُدُورُ
وَقَدَيْتُ الْمُلُوكُ بِهَا قُصُورًا
وَلَمْ يَقُ الْمُلُوكُ وَلَا الْقُصُورُ

*مختلف الاحوال که هر روز در روز نو
در ستم روز که در روز
در ستم روز که در روز
در ستم روز که در روز*

*در ستم روز که در روز
در ستم روز که در روز
در ستم روز که در روز
در ستم روز که در روز*

قَدَيْتُ لِمَنْ نَاسَ أَنْ خَيْرُ هُمْ نَسَبًا
وَمَنْ أَحَقُّ هُمْ نَسَبًا إِذَا فَخَرُوا
رَهْطُ النَّبِيِّ وَهُمْ سَأَوْى كَرَامَتِهِ
وَنَاصِرُ الدِّينِ وَالْمَنْصُورُ مِنْ بَضْرًا

*که هر روز در روز
که هر روز در روز
که هر روز در روز
که هر روز در روز*

*که هر روز در روز
که هر روز در روز
که هر روز در روز
که هر روز در روز*

وَالْأَرْضُ تَعْلَمُ أَنَا خَيْرٌ مِنْ أَكْفَا
 كِتَابِهِ يَشْهَدُ الْبَطْخُ وَالْمَكْدَرُ
 وَالْبَيْتُ ذُو الشِّمْلَةِ لَوْ شَاءُوا اجْتَدَ لَهُمْ
 نَادِي بِذَلِكَ رُكْنُ الْبَيْتِ وَالْجَبْرِ

و زمین میداند که من بهتر از آنکه که کتاب است
 کتابی که در میان بطن و کمر است
 و بیت ذوالشمل که اگر بخواهند می توانند
 برای آن یک رکن در آن بیابند و جبر

ابْنِ آزَمَنِ الرِّجَالِ بِهَيْمَةٍ
 فِي صُورَةِ الْجَلِّ السَّمِيعِ الْمَجْمُورِ
 فَطِنَ لِكُلِّ نَذِيَةٍ فِي مَالِهِ
 وَإِذَا أَصِيبَ بِدِينِهِ لَمْ يَشْعُرْ

این آزمون از مردان به هیمت
 در صورتی که شنیدنی و مجبور
 و در هر یک از اینها که در مال او
 و اگر در دین او ضربه بخورد حس نمی کند

رُبَّ فِتْنٍ دُنْيَا هُ سَوْفُورَةٌ

بسیار فتنه دنیایا سوخته است

وَلَكِنَّ لَهُ مِنْ بَعْدِهَا آخِرَةٌ
و اما قوتی

نیست مگر در آخرت

وَاخِرُ دُنْيَاهُ مَذْمُومَةٌ

و آخر دنیایا مذموم است

يَتَّبِعُهَا آخِرَةٌ وَآخِرَةٌ
فاما از پس آن آخرت و عاقبت یگو

وَاخِرُ قَدْ جازَ كَلِمَتُهُمَا

و آخری از مردمان

قَدْ جَمَعَ الدُّنْيَا بِلَا آخِرَةٍ
و جمع دنیایا را

و جمع دنیایا را

وَاخِرُ حَرَّمَ كَلِمَتُهُمَا

و آخری حرام است

لَكِنَّ لَهُ دُنْيَا وَلَا آخِرَةٌ
و اما از آن دنیا و آخرت

و اما از آن دنیا و آخرت

هِيَ الْكُنُوزُ الَّتِي تَخْتُمُونَ بِهَا

فضل و منزه با کلمه است که هر چه بدست می آید و در کتب و کلمات و غیره است

وَلَا يَخَافُ عَلَيْهَا حَدَثُ الْغَدِ

و محل از ترس نیست بر آن از ترس غدا و حادثه که بر آن

إِذَا لَدَيْكَ إِذَا ذَلَّتْ بِهٍ قَتَمَ

بدستی که منزه است که بگویند تا کجا قسم او

هَيَّوْءٍ عَلَى فُرْشِ الدِّيَارِ

جایگاه بر فرشهای نرم از دیاری افتد

النَّاسُ أَشْيَاءَ دُونَ عِلْمٍ وَتَسْتَجِ

و دیگر می گویند و شنوند

وَأَعْوَجَ سَائِرُهُمْ كَالْأَعْوَجِ الْعَمَرِ

در کوشش که در میان است و در کوشش که در میان است

أَيُّهَا لَيْسَ لِي مِنْكَ الْحُجْرُ

از تو که در میان است و در کوشش که در میان است

بِعَفْوِكَ مِنْ عَذَابِكَ مُسْتَجِيرُ

معتود آمرزشی تو از عذاب و عذاب است

اَنَا الْعَبْدُ الْمُقْتِرُ كُلِّ ذَنْبٍ

من نیست و قرار گرفته هر گز که در کار و بیگانه نشد

وَأَنْتَ الرَّاحِمُ الصَّامِدُ الْغَفُورُ

و تو ای دهم گشته و پندارنده آن و اگر در کار و بیگانه نشد

فَإِنْ عَذَّبْتَنِي فَتَبَسُّوْا فَعَلِيَ

ای بار خدا اگر عذاب کنی من را من عذاب را می بینم که در کار و بیگانه نشد

وَأَنْ تَعْفُو فَإِنَّتَ بِهِ جَدِيرٌ

و اگر عفو کنی از کارهای من پس تو با آن سزاوار و ای خدا او ند کریم و عفو و کرم تو بر سر است

كَثِيرُ الْمَالِ لَيْسَ لَهُ عَوَارُ

بسیار مال نیست و در بار عاریت خواست

وَلَا فِي كُلِّ مَا يَأْتِيهِ عَارُ

و نیست در همه پیش می آید و در بار عاریت خواست

لَاَنَّ الْمَالَ لَا يَتْرُكُ كُلَّ عَيْبٍ

از بهر آنکه مالی باشد همه عیب را در بار

وَفِي الْفَقْرِ الْمُدَّةُ وَالصِّغَارُ

در فقر مدت و در جفا و در لاشی خواری و مدت و در جفا

كَذَلِكَ الْفَقْرُ بِالْإِحْمَارِ يُؤْذِي
 كَمَا أَزْدَتْ بِتَارِيهَا الْعَقَا
*چون غم از آن که در آن روزگار می آید
 و آن روزگار که در آن روزگار می آید
 و آن روزگار که در آن روزگار می آید*

يَوْمَ مَا قَدَرَ لَمْ أَخْشَ الرَّدَى
 وَإِذَا قَدَرَ لَمْ يُغْزِ لِحَذَرِ
*روزگار که در آن روزگار می آید
 و آن روزگار که در آن روزگار می آید
 و آن روزگار که در آن روزگار می آید*

أَيَّ يَوْمٍ مِنَ الْمَوْتِ أَضَى
 يَوْمَ مَا قَدَرَ أَوْ يَوْمَ قُدِرَ
*روزگار که در آن روزگار می آید
 و آن روزگار که در آن روزگار می آید
 و آن روزگار که در آن روزگار می آید*

كُنَّا السَّوَادَ لِلنَّاطِرِ
 فَكَيْ عَلَيْكَ النَّاطِرُ
*روزگار که در آن روزگار می آید
 و آن روزگار که در آن روزگار می آید
 و آن روزگار که در آن روزگار می آید*

مَنْ شَاءَ بَعْدَكَ فَلْيَمْتَ
مَنْ كَسِ كَمِي تَوَاهِدِ بَسْ اَزْ تَوَهْدِ عَمِيرِ عَسِي اَزْ تَوَهْدِ
بَاكَ وَ غَمِّ تَدَارَمِ
فَعَلَيْكَ كُنْثَا حَاذِرُ
بِسْ بَرْتُو بُو دَمِ مَن تَرِ بَسْ اَزْ تَوَهْدِ شَدَن

أَغْمَضُ عَيْنِي عَنْ أُمُورِ كَثِيرَةٍ
اَزْ كَارَنَا بَسْ اَزْ مَقْدَارِ تَوَاهِدِ
فَوَافِي بُو دَمِ حَمِي تَوَاهِدِ
وَاِنِّي عَلَى تَرْكِ النُّمُورِ قَدِيرُ
بِرَاسْتِي كَمِي بَرْتُو كَمِي حَمِي تَوَاهِدِ تَوَاهِدِ

وَأَسْكُتُ عَلَى أَشْأِ الْوَشْيِثِ قُلْتُهَا
اَزْ خَمُوشِ مِي بَاشَمِ اَزْ خَمُوشِ مِي بَاشَمِ
وَلَكِنَّ عَلَيْنَا فِي الْمَقَالِ اسِيرُ
وَرِشْتِ بَر مَادَرِ كُفْتِ وَاَزْ بَر مَادَرِ كُفْتِ

أَصْبَرُ نَفْسِي بِاجْتِهَادٍ قَطَرٍ
نَفْسِ دَرِ اَيَرِ تَكِيدُ كُشْتِ تَقَطَرِ
وَاِنِّي بِاخْلَاقِ الْجَمِيعِ خَبِيرُ
بِرَاسْتِي كَمِي بَرْتُو كَمِي حَمِي تَوَاهِدِ تَوَاهِدِ

الْعِلْمُ زَيْنٌ فَكُنْ لِلْعِلْمِ مَكْتَبًا
 وَكُنْ طَالِبًا لِحَشْتِ مُقْتَبَسًا
 وَارْكَزْ إِلَيْهِ وَتَوَقَّ بِاللهِ وَاعْنُ بِهِ
 وَكُنْ حَلِيمًا رَصِيدًا الْعَقْلِ حَسْبًا

علم زین فکن للعلم مکتباً
 وکن طالباً لِحَشْتِ مُقْتَبَساً
 وازکن الیه و توقی بالله و اعن به
 و کن حلیم رصیداً العقل حسباً

علم زین فکن للعلم مکتباً
 وکن طالباً لِحَشْتِ مُقْتَبَساً
 وازکن الیه و توقی بالله و اعن به
 و کن حلیم رصیداً العقل حسباً

لَا تَسَامَرْ فَإِنَّكَ تَكُنْ مِنْهَا
 فِي الْعِلْمِ يَوْمًا فَإِنَّكَ تَكُنْ مِنْهَا
 وَكُنْ فِتْنَةً نَاسِكًا مُحْضًا لِلتَّقْوَى وَرِعًا
 لِلدِّينِ يُغْتَنَمُ الْعِلْمُ بِغَتَدٍ

لا تسامر فإنک کن منها
 فی العلم یوماً فإنک کن منها
 وکن فتنه ناسکاً محضاً للتقوی و رعاً
 للدين یغتئم العلم بغتد

لا تسامر فإنک کن منها
 فی العلم یوماً فإنک کن منها
 وکن فتنه ناسکاً محضاً للتقوی و رعاً
 للدين یغتئم العلم بغتد

فَمَنْ تَحَلَّقَ بِالْأَدَابِ ظَلَّهَا
 هر کس متحلف شود بخلق نیکو و آداب نیکو کرد و بیا
 و نیکو بود و نیکو بود و نیکو بود
 وَنَيْسَ فَعِمَ إِذَا مَا قَارَنَ الرُّو
 بهتر و بهتر فعم و نیکو و نیکو و نیکو
 وَاعْلَمْ هُدًى فَإِنَّ الْعِلْمَ خَيْرٌ صَفًى
 و علم آموز تا راه یافته و نیکو که علم بهترین
 أَضْحَى لَطَالِبُ الْبِدْعِ مِنْ ضَلَالَةٍ سَلَسًا
 و بیکره اند آن علم در طالع خود در اندازل خود و بیکره اند

السُّفُوفُ وَالْخَجَرُ رِيحَانَا
 باغستان و خجری گل و در یحان است
 أَوْ عَلَى الرَّخِيسِ وَالْأَكْسَبِ
 و یا بر رخس و خجری گل و در یحان است
 شَرَّ ابْنِ بَدَمٍ أَعْدَايُنَا
 شرترین و آبرو از خون دشمنان است
 وَكَاسُنَا جُحْمَةَ النَّاسِ
 و جام کلهای سپرد دشمنان است

لَا تَأْسِ الْمَوْتَ فِي طَرَفٍ وَلَا نَفْسِي
 اعمی مژگانم که در هیچ طرف و نه در هیچ نفسی
 وَلَوْ تَمَنَّعَتْ بِالسَّجَابِ وَالْجَحْرِ
 و اگر چه منع کنی و در میان و یا میان
 مَا أَبَالَ دِينِكَ تَرَخُّا أَنْ تَكُنْ
 هست حال این دنیا که خستونی که در دین تو
 وَتَقْبُ نَفْسَكَ مَغْشُولَةً مِنَ الدَّيْ
 و جان من تو شسته شد است از دنیا

تَرْجُوا النِّجَاءَ تَوَلَّيْتُكَ سَالِكًا
 امید میداری که تو را نجات دهی و من راه تو را
 إِنَّ السَّفِينَةَ لَا تَجْرِي عَلَى الْيَمِّ
 کشتی که گشتی نمی رود مگر بر زین شکر

سَلَامٌ عَلَى أَهْلِ الْقُبُورِ بِالْمَقَارِسِ
 سلام کن بر اهل کورستان که در قبرها پوشیده شده اند
 كَانَتْ لَمْ يَجْلِسُوا فِي الْمَجَالِسِ
 که گویا ایشان نشسته اند در مجلس

وَلَمْ يَسْتَوْفُوا مِنْ بَارِدِ الْمَاءِ شَرِبَةً
وَلَمْ يَأْكُلُوا مِنْ كُلِّ حَبِطٍ وَ
وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ مِنْ بَارِدِ الْمَاءِ شَرِبَةً
وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ مِنْ كُلِّ حَبِطٍ وَ

فَذَارَ عَلَى السَّلَامَةِ مِنْ يَمَانِي
وَمِنْ لَمْ تَرْضَ حُبَّتَهُ فَاقْصِهِ
وَمِنْ لَمْ تَرْضَ حُبَّتَهُ فَاقْصِهِ

النَّاسِ أَعْرَفُهُمْ بِنَقْصِهِ
وَأَمْعَهُمْ لَشَهْوَتِهِ وَحَرَبِهِ
وَأَمْعَهُمْ لَشَهْوَتِهِ وَحَرَبِهِ

لَنَامَاتِ دَعْوَى بَغْيِي حَقِّ
إِذَا مَنِ الصَّلَاحِ مِنَ الْمَلِكِ
إِذَا مَنِ الصَّلَاحِ مِنَ الْمَلِكِ

عَرَفْتُمْ حَقَّنَا فَحَسَدْتُمُوهُ
 شناسید حق ما را پس الحاد کردید آنرا
 كَمَا عَرَفَ السَّوَادُ مِنَ الْبَيَاضِ
 همانگونه که سیاه از سفید
 كِتَابُ اللَّهِ شَاهِدُنَا عَلَيْكُمْ
 کتاب خداوند شاهد ما بر شماست
 وَقَاضَيْنَا إِلَٰهَ فَنَعْدُ قَاضٍ
 و قاضی ما را بخداوند دادیم پس قاضی را

وَاصْبِرْ عَلَىٰ لَدُّهُمْ لَا تَغْضَبْ عَلَىٰ أَحَدٍ
 و صبر کن بر چهره ایشان و بر کسی از ایشان
 فَلَا يُرِي غَيْرَ مَا فِي الْوَجِّ مَخْطُوطٌ
 پس چیزی را که در رخسار تو خط شده
 وَلَا تَقِيمَنَّ بِنَارٍ لَا انْتِفَاحَ بِهَا
 و ایستاده نمان در آتشی که از آن نجات نیست
 وَالْأَرْضُ وَاسِعَةٌ وَالرِّزْقُ كَثِيرٌ
 و زمین گشاده است و روزی بسیار

تَوَمَّ امْرُؤٌ خَيْرٌ لِّهٖ مِنْ نَقِيطَةٍ
چهارم در از بیداری و کز

لَمْ يُرِخْ فِيهَا الْكَاتِبُ الْحَفَظَةَ
چهارم در از بیداری و کز

وَفِي صُرُوفِ الدَّهْرِ لَرِّ عِظَةٍ
در کوهش زمانه که میانه رسد و عظمه را

مرد را بغیر دوران و اعطای بیدار

لَكَ كَمْدٌ يَازَا الْجُودَ وَالْجَدُّ الْعُلَى
چهارم در از بیداری و کز

لَمْ يُرِخْ فِيهَا الْكَاتِبُ الْحَفَظَةَ
چهارم در از بیداری و کز

الْهِوْ خَلَقَ لِي وَحَرْزِي وَمَوَلِي
چهارم در از بیداری و کز

وَفِي صُرُوفِ الدَّهْرِ لَرِّ عِظَةٍ
در کوهش زمانه که میانه رسد و عظمه را

اَللّٰهُمَّ خَيَّرْنِيْ اَوْطَدَدْتَنِيْ

ای خداوند من را اگر می پیری خود را بر او از درگاه خود برگزین

فَمَنْ ذَا الَّذِيْ رَجَوُ مِنْ ذَا الشُّفْعِ

پس کیست آنکه امید دارم بدو و کیست آنکه از او شفاعت دارم

اَللّٰهُمَّ اَجِرْنِيْ مِنْ عَذَابِكَ ثَانِي

ای خداوند من را از عذاب خود ایستادگی کن ای خداوند من را از عذاب خود ایستادگی کن

اَسْئِرْ ذَلِيْلًا خَائِفًا لِّكَ اَخْضَعُ

ای خداوند من را در بندگی خود فرومایه گردان و از تو بترسم و در پیش تو خوار گردان

اَللّٰهُمَّ اَنْسِنِيْ بِتَلْقِيْنِ حُجَّتِيْ

ای خداوند من را با دیدن من در روز قیامت

اِذَا كَانَ لِيْ فِي الْقَبْرِ سُوءٌ وَصَحِيحٌ

و اگر در قبر من بدی و خوبی باشد

اَللّٰهُمَّ عَذِّبْنِيْ الْفَحِجَّةِ

ای خداوند من را با عذاب سخت

فَحَبْلُ حَبْلِيْ مِنْكَ لَا يَنْقَطِعُ

و رشته من از تو قطع نگردد

الهی اذنی طعمه عَفْوُكَ یَوْمَ لَا
ایضا ای من اگر عفو تو در آن روزی که
بنویسند و مال هُنَالِکَ نَفِیْسٌ
بسیار آن و نه مال و یا بهر چه در آن روز

الهی اذنی لَمْ تَعَفْ عَنْ غَیْرِ حُسْنٍ
ایضا ای من اگر عفو کنی از غیر نیکی کاران
فَمَنْ لَمْ یَسْرِ بِالْهَوَىٰ یَمِیْتُ
پس ای من که عفو کند از آنها که با هوا می روند

الهی اذنی لَمْ تَعَفْ عَنْکَ ضَایِعًا
ایضا ای من اگر عفو کنی از من ضایع و بی ارزش
و اِنْ کُنْتَ تَرَعَا فَلَستُ اضِیْعٌ
و اگر عفو کنی احوال من پس من که مرا عفو کنی

الهی لَنْ فَرَحْتُ بِطَلَبِ التَّقَىٰ
در طلب تقوی پر میر کار
فَمَا اَنَا اِثْرُ الْعَفْوِ اقْفُوا وَاَسْبَحْ
پس ای من که عفو کنی از من تو میزدی و سبح

اَلْهٰی لَنْ اَخْطَا جَهْلًا ظَالِمًا
 ای خدا ای من اگر خطا کردم به نادانی یا ستم
 رَجُوكَ حَتّٰی قَتَلْنَا هَوٰی بَخْرَجَ
 ای خدا ای من هر چه خواهم تو را میکشیم که او را بگریزانی
 اَلْهٰی ذُنُوْبِيْ بَدَلَتْ الطَّوْدَ وَاعْتَلَتْ
 ای خدا ای من گناهان من بر سر کوهها رسیده و فراوان شده
 وَصَفْحَكَ عَنْ ذَنْبِيْ اَجَلًا وَارْفَعْ
 و صفحه خود را از گناه من دور گردان و بزرگوار گردان

اَلْهٰی مَحْيٰی ذِكْرُ طَوْلِكَ لَوْ عَمِي
 ای خدا ای من یاد کردن عظمت تو مرا
 وَذِكْرُ الْخَطَايَا الْعَيْنُ مَنِيْعٌ
 و یاد کردن گناهان چشم را از چشم من مانع
 اَلْهٰی اَقْلَبْ عَيْنِيْ وَارْجِعْ حُجُبِيْ
 ای خدا ای من برگردان چشم مرا و باز گردان پرده مرا
 فَانِّيْ مُقَرَّبٌ خَائِفٌ لَّكَ اَخْضَعُ
 پس من نزدیک و ترسیده از تو هستم و خوار گردم

اَلْهٰی اَنْفِیْ مِنْکَ رَوْحًا وَدَحْمَةً
 اَی خدا ای منی روح و گوشت
 فَکُنْتُ سَوِیَ ابْوَابِ فَضْلِكَ اَمْرًا
 کیستم من که غیر از درهای فضل تو یکم
 اَلْهٰی اَقْصِیْتَنِیْ اَوْ طَرَدْتَنِیْ
 اَی خدا ای من اگر دور کردی یا از خود
 فَمَا حِیَلَتْنِیْ یَا رَبِّ اَمْ کَیْفًا صَنَعْتَ
 پس چه چاره ای پروردگار من چگونه بود

اَلْهٰی حَلِیْفُ الْحَبِّ بِاللَّیْلِ سَاهِرًا
 اَی خدا ای من هم عهد دوستی از شبها بیدار
 تُنَادِیْ وَیَدْعُو الْمَغْفَلَ لَهْجًا
 و میخوانی و میخوانند غافلانه در خواب
 وَکَلِمَةُ تَرْجُوْنَ اَلْکَ رَاجِیًّا
 و کلمه ای که امید دارند بوی تو
 اِلْحَمَّكَ الْعُظْمٰی وَفِی الْخَلْدِ
 تو را در عظمت و در حیات جاودانه

وَلَا تَجْرِنِي يَا إِلَهِي وَسَيِّدِي
ای خدا من را از بندگی خود دور مگردان
وای همه ذلت تمام
آنست که

شَفَاعَتِهِ الْكَبِيرِ وَذَاكَ الْمَشْفَعِ
از شفاعت بزرگش
حضرت رسالت
که آن شفاعت بزرگتر است
و از شفاعت من

وَصَلِّ عَلَيْهِ بِمَا دَعَاكَ مُحَمَّدٌ
و بر او صلوات کن
تا آن زمان که او صلوات را خواست
تا آن زمان که او صلوات را خواست

وَبَاخَاكَ أَخِيَانِ بِيَاكَ مَكْرُومٌ
و با تو ای خدای من
که از من بگریزی
و تو مرا در محنت و غم

دَعِ الْخُصَصَ عَلَى الدُّنْيَا وَفِي الْعَيْشِ فَلَا طَعْمَ
دعای خاص را بر دنیا
در خوشی و خوبی
چون در دنیا

وَلَا يَنْجِي مِنَ الْمَالِ فَلَا تَدْرِي لِمَ يَكْتُمُ
و نجاتی از مال نیست
مال بداند که
چون نگوید که برای

فَإِنَّ الرِّزْقَ مَقْسُومٌ وَكَذَلِكَ لَا يَنْفَعُ
پس رزق مقسوم است
و بدینسان
چون در دنیا

فَقِيرٌ كُلُّ ذِي حِرْصٍ عَنِ كُلِّ لَبِّ يَتَقَيَّعُ
پس فقیر است هر کسی که حرص دارد
از هر چیزی که بداند
و تو مرا در محنت و غم

فَقِيلَ كُلُّ مَنْ يَطِيعُ غَيْرَ كُلِّ مَنْ يَقِينُ

فَقِيلَ هر که مطیع است غیر از هر که یقین دارد

وَلَا تَدْعُ إِلَىٰ آفَاتِكَ أَمْ فِي غَيْبِهَا يَصْرَعُ

وَلَا تَدْعُ إِلَىٰ آفَاتِكَ هر که در غیبت آن می فریاد کند

ذُنُوبِي إِنْ فُكِّرْتُ فِيهِ كَثِيرَةٌ

ذُنُوبِي إِنْ فُكِّرْتُ فِيهِ كَثِيرَةٌ اگر در مورد گناهاتم فکر کنم بسیار است

وَرَحْمَةُ رَبِّي مِنْ ذُنُوبِي أَوْسَعُ

وَرَحْمَةُ رَبِّي مِنْ ذُنُوبِي أَوْسَعُ رحمت پروردگارم از گناهاتم وسیعتر است

فَمَا طَبَعِي فِي صَالِحٍ قَدْ عَمِلْتُ

فَمَا طَبَعِي فِي صَالِحٍ قَدْ عَمِلْتُ چه طبیعت من در کار نیکی که کرده ام

وَلَكِنِّي فِي رَحْمَةِ اللَّهِ أَطْمَعُ

وَلَكِنِّي فِي رَحْمَةِ اللَّهِ أَطْمَعُ ولیکن من در رحمت خداوند امیدوارم

فَارْزُقْ عُمْرَانَ فَذَاكَ بِرَحْمَتِهِ

فَارْزُقْ عُمْرَانَ فَذَاكَ بِرَحْمَتِهِ پس اگر عیسی را روزی از آسمان بفرستی آن رحمت او است

وَإِنْ تَكُنْ إِلَّا خُرَيْ بِمَا كُنْتَ لَا صَنِيعُ

وَإِنْ تَكُنْ إِلَّا خُرَيْ بِمَا كُنْتَ لَا صَنِيعُ و اگر عیسی را بفرستی که کار او نیست و بفرستی که کار او نیست

هَلْ تَفْرَحُ الصَّخْرُ مِنْ مَاءٍ وَمِنْ مَطَرٍ

ترسج فلک من مت که از زرد شود بکمر سخت از بار باران

هَلْ يَلْحَقُ الرِّيحُ بِالْمَالِ وَالطَّمَحُ

ترسج فلک من مت که برسد بدو مال و طمع کردن

أَنَا عَلَى أَبِي السَّبْطَيْنِ مُقْتَدِرٌ

منم علی بر حسین و حسن که قادر و توانا ام

عَلَى الْعُدَاةِ غَدَاةَ الرُّوعِ وَالْوَعِ

بر دشمنان از یامداد ترس و فریب و غلبه

قَالَ السَّيِّدُ الشَّرِيفُ الْمُتَقِيُّ عِلْمِ الْهَدَى

قدس الله روحه أخبرني الشيخ المفيد رحمه

قَالَ لَمَّا ارَادَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

الْاِخْتِفَاءَ مِنْ قُرَيْشٍ وَاهْرَبَ مِنْهُمْ إِلَى الشَّعْبِ

مُحَوِّقَةً عَلَى نَفْسِهِ اسْتَشَارَا بِاطْلَابِ رِضْوَانِ اللَّهِ

عَنْهُ إِلَى آخِرِ الْكَلامِ

روایت کرده اند از حضرت مرتضی علم الهدی

که روایت کرد با سنا صحیح معتبر از شیخ
 بنفید که او گفت در آن هنگام که حضرت
 صلی الله علیه و سلم هنوز از مکه هجرت نکرد
 ضارید قریب رسیدید که هر روز لواء
 بلند می شود و کار از دست میرود قصد
 علیه السلام کردند و اتفاق بر آن افتاد که
 در شب چند کس میباشند که آن حضرت شوند
 حضرت را خبر شد و شورت کرد یا بوجها

و علی الجمله رأی بر آن قرار یافت که حضرت
 از مکه هجرت فرمایند و اگر اهل توارخ از این سال
 اعتبار را بخیر میکنند و در وقت بیرون رفتن اتفاق
 شد که امیر المومنین علیه السلام برای حضرت صلی الله
 خواب کند تا بی دینان ندانند که حضرت بیرون
 ابوطالب در حال مرگ می باشد و آنرا تسکین
 فایز بیا تا شاکر

اصغر بن یاسنی فان الصبر الح
 صلی الله علیه و سلم
 در این سال با حضرت
 در این سال با حضرت
 در این سال با حضرت

قَدْ بَدَّلْنَاكَ وَالْبَلَاءُ شَدِيدٌ

برستی که با من و یار کردیم
ترا ای علی و یار آنکه بلاء
بخت و عظیم است

لِفِدَاءِ النَّجِيبِ وَابْنِ النَّجِيبِ

و بنده و ایما و ترا ای
علی از برای
ما از فرزند حضرت برگزیده

لِفِدَاءِ الْأَعْيَنِ ذِي الْحَسَبِ

و از برای کما و اعیان آن بزرگوار
که نوزدهمین است از پیشانی
مبارک او در خلافت
و با فضل است

الثَّاقِبِ وَالْبَاعِ وَالْفَنَاءِ الرَّجِيحِ

و آن توربان که در میان
و کما و با زو
و کما و با زو
و کما و با زو

كُلُّ حَيٍّ وَإِنْ تَلَاءَ عَيْشًا

و تمامی زنده بار عالم
اگر چه با نام عیش و طرب
او در ایام کما و با زو

أَخَذَ مِنْ شَهَامِهَا بِنَصِيبٍ

بهر آنکه از دست ایستاد
بهر آنکه از دست ایستاد
بهر آنکه از دست ایستاد

فَقَالَ أَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْكَ يَا لَمَّا

أَبُو طَالِبٍ بِالْمَيْكَةِ عَلَى فَرَّاشِ النَّبِيِّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

لِيَهْدِيَهُ إِلَى الشَّعْبِ وَوَصَّاهُ بِالصَّبْرِ

چون ابوطالب این آیات در وصیت کرد

بصبر علی علیه السلام خاند در حوا

آن آیات علی این نظم انشأ فرمود آن

أَتَاكَمُ وَخِزَانَةُ الصَّبْرِ فِي نَصْرِ أَحْمَدِ

چون که ابوطالب در وصیت کرد که حضرت علی را

فَوَاللَّهِ مَا قُلْتُ الَّذِي قُلْتُ جَانِعًا

که سوگند بخدا که آنچه گفتم من را ازین نرسد

وَلَكِنِّي أَجَبْتُ أَنْ تَرَى نَصْرِي

بلکن دوست میدارم که به نصرت و یاری کردن مرا

وَتَعْلَمُ أَنِّي لَمْ أَزَلْ لَكَ طَائِعًا

ویدانی که من در امری که تعلق بقررت باشد همیشه پیرو دارم

وَسَعَى لَوَجْهِ اللَّهِ فِي نَصْرِ أَحْمَدِ

و سعی و کوشش من در وجه خدا در نصرت برای است حضرت رسالت علیه السلام

بِخَالِدِي الْحَمْدِ دُفِطْلًا وَيَا فِعَا

آن رسولی که بر راه و طریق پیروی است طفلان و جوانان

فی الناس للناس الا الیاس وکبریا

فَاصْبِرْ عَلَى ثِقَةٍ بِاللَّهِ وَارْضَ بِهِ

فَاللَّهُ أَكْرَمُ رِجْلِي وَتَيْبِ

قَدِّمِ لِنَفْسِكَ فِي الْحَيَاةِ تَرْوُدًا

فَعَدَّتْ فَارِقَهَا وَأَتَتْ مُوَدَّعُ

وَجَعَلْ تَرَدُّدَ الْمَخَاقِقِ وَالْتِمَاسَ

قَدْ حَقَّقْتُكَ مِنْ سَائِلِكَ أَسْرَعَ

وَاقْنِعْ بِقُوَّتِكَ وَالْقَنَاعُ هُوَ الْغِنَى

و قاضی کی بقوت و پیشانی کی برکات سے قاضی ہو کر

وَالْفَقْرُ مَقْرُونٌ بِمِنْ لَا يَفْسَعُ

مقدور در شش ماه و در یک استیانه که قاعه

وَاحْذَرُ صَاحِبَةَ الْيَوْمِ فَإِنَّهُمْ

یادی کردن یا
مکان و مردم که

سَعَوْكَ صَفَوْ وِدَادِهِمْ وَتَصْنَعُ

مجلس عمومی مسجد اربعه و مسجد نبوی

أَهْلُ الْمَوَدَّةِ مَا أَنْتَهُمُ الرِّضَى

و کلماتی که در این کتاب آمده است

وَإِذَا سَأَلَ عَنْهُمْ لَكَ مَقَرٌّ

[illegible]

وَأَطِيعُ أَمْرَكَ بِكَلَامٍ أَوْحَى بِهِ

فان كان المراد

ان المطيع اياه لا يتضيع

بره و در ماندن نمی شود و پیشه غریب

رَوَى عَنْ حُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ
وَالْكَرَامُ رَكِبَهُ الدِّينَ فَاجْتَمَعَ إِلَيْهِ اسْرَتُهُ
فَقَالَ لَهُ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ لَوْ كُتِبَتْ إِلَى
مُعَاوِيَةَ لِقَضَى دِينِكَ فَقَالَ لَهُ لَا يَنْبَغِي
لِلْعَبْدِ أَنْ يُسَالَ غَيْرَ اللَّهِ فَلَمَّا انْحَوَّ عَلَيْهِ فَقَالَ
اكْتُبُوا كِتَابًا وَآيَتُونِي بِهِ بِالْعُنْدَةِ فَلَمَّا
أَصْبَحَ بِهِمْ خَرَجَ إِلَيْهِمْ وَفِي كِتَابٍ مِثْلُ

انمله فقال عليه السلام اني لما فارقتكم
دخلت خراين امير المؤمنين عليه فوجدت
هذه الرقعة ولما اري فيها الاثر قبله
واذا ما فيها بخطه

خير عايتكم انه اند يا اسناد صحيح معتبر
که حضرت امير المؤمنين عليه السلام رايشان را که
و ديوعت حيق بسيار د با ميل المؤمنين
وصيتها بود از انجمله که آن بود که روز

گفت حسين که چون ترا عني و صعب
پيش آيد توجه بحضرت حق کن و خدا را
يا دکن و حاجت بخوار و روزي ايها
ويا را که حسين زدا و آمدند و گفتند
ترا قرض بسيار برآمد چه شود اگر کما
بجاي و به نويي تا اين دين شمارا داد
حسين عکس شد و وصيتيد روح
المؤمنين عليه عمل کرد و بخانه درآمد

بر کمالی و علم و دانش و کمال
و در روزی که در آن روز بود
خود بیت را بخانه نوشته که هر که کسی

در مود از حضرت شیخ مودیت

بیکه نه
بزم از رخصت بفرست میاید

فَلَا الدُّنْيَا بَيِّنَةٌ بِحَيٍّ

پس دنیا قیامت ویدوی ماندگی زنده باشد

وَلَا حُجَّةُ عَلَى الدُّنْيَا بِإِقْبَاقٍ

و نیز هیچ زنده دنیا با ویدوی خواهند ماند

رَضِيتُ بِمَا قَسَمَ اللَّهُ لِي

راضی شدم با آنچه قسم داده مرا

وَفَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَى الْخَالِقِ

و باز گذاشتم کار خود را بخدا که آفریننده است

لَقَدْ أَحْزَنَ اللَّهُ فِيمَا مَضَى

در آنچه که گذشته است خدا را که اندوهناک شد

كَذَلِكَ يُحْسِنُ فِيمَا بَقِيَ

و همچنین نیکی می کند در آنچه باقی مانده است

وَكُنْتُ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَى مُعَاوِيَةَ لَمَّا

و من بودم علیه السلام تا معاویه را

بَلَغَهُ أَنَّهُ يُجَاعِدُ رِشْقَ مَنْ مَالٍ

که رسید به او که می جنگد با دشمنان مال

سَمِعْتُكَ تَبْنِي سَجْدًا عَنْ جَبَابَةٍ

شنودام که بنی مسجدی از مال بیت المال

وَأَنْتَ بِحَمْدِ اللَّهِ غَيْرُ مُوَفَّقٍ

و تو بدین کار که می بخند الله که هر که تو می فرستی

كَتُفَقَّةِ الْأَمْوَالِ مُزَكِّبٍ فَرَحُهَا

و بنا کردن مسجد از مال محرم نفقه کردن مال را تا

لَكَ الْوَيْلُ لَا تَرْفُ وَلَا تَصُدَّقْ

و ای بر تو دین کار که پستی کار نداشتی مگر و صدقه

الْعَجْرُ عَنْ دَمِكَ الْأَدْمَالِ إِدْمَالُ

عاجر شدن از دمن آید از دمن کردن

وَأَلْبَحْتُ عَنْ سِرِّ ذَاتِ السِّرِّ إِشْرَافُ

و آلبختی از سر ذات السراشرا

وَفِي سَائِرِهِمَا تِلْكَ الْوَدَى هِمَّةٌ

و در سائر اینها تیلک الودی همت

عَنْ ذِي النَّهْيِ عَجْرَتِ جَنِّ وَالْمَلِكِ

از ذی النهی عجرت جن و الملک

يُهْدِي إِلَيْهِ الَّذِي مِنْهُ إِلَيْهِ هُدًى

راستی نماید نوی
حققت و اسرار الهی
انکس کار دوست
عشق مدتها راست
مستدرک و ولی الله مدناک
طلسم کاری آرد و دوستان
تند اراده در کار

رَوَى عَنْ الصَّارِقِ عَنْ أَبَانٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ

عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّهُ قَالَ إِنِّي

كُنْتُ بِفَدْلِكَ فِي بَعْضِ حَيْطَاتِنَا

وَقَدْ صَارَتْ لِفَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ إِذَا

أَنَا بِأَمْرٍ قَدْ هَجَمْتُ عَلَى وَفِي يَدَيَّ سِجَاهَةٌ

أَنَا أَعْمَلُ بِهَا فَلَمَّا تَطَرْتُ إِلَيْهَا طَارَ قَلْبِي

مِمَّا تَدَاخَلَنِي مِنْ جَمَاهِلِهَا فَشَبَّهْتُهَا

بِثَمِيَّةٍ إِنَّهُ عَامِرٌ الْحَجِّي وَكَانَتْ مِنْ أَجْمَلِ

نِسَاءِ قُرَيْشٍ فَقَالَتْ لِي يَا بَنِيكَ طَالِبُ

هَلْ لَكَ تَزَوَّجَنِي فَأَغْنِيكَ عَنْ هَذِهِ الْمَسْجَاةِ

وَأَرَاكَ عَلَى خَرَائِنِ الْأَرْضِ وَيَكُونُ

لَكَ الْمُلْكُ مَا بَقِيَتْ فَقُلْتُ لَهَا سُنْتُ
 حَتَّى أَخْطُبُكَ عَنْ أَهْلِكَ فَقَالَتْ أَنَا أَلَدْتُ
 فَقُلْتُ إِنْ جِئْتُ فَاطِمَةَ زَوْجًا غَيْرِي فَلَسْتُ
 مِنْ شَأْنِي وَأَقْبَلْتُ عَلَى سَحَابِي وَأَنْشَأْتُ
 رِوَايَتِ كَرْدَهَ أَنْدَا زَامِيَامَ جُجُفَرِ صَادِ
 السَّلَامِ كَامِيرِ الْكُوفَةِ عَلَى عَلَيْهِ السَّلَامُ
 فَنُودِيَ نُوْرِي بِفَدْلِكَ بُوْدَمَ كَهْ
 فَاطِمَةُ عَلَيْهَا السَّلَامُ كُشْتَه بُوْدُو نَخْلَسْتَانَهَا

۱۰۱
 آنرا آب میدادم تا گاه زنی جمیده بر من
 ظاهر شد که از جن و جال او خشم چو
 درین حال همان کردم که او پیشینه است
 که از نیکوترین شراب قریش بود و با من
 درآمد و گفت ای علی چه شود اگر مرا اینجا
 خود در آورستی یا ازین بیل زدن و آوری
 خلاص شوی گفتم تو از قبیله کشتی یا ترا از
 کوهی که در آن کشته بودی و نخلستانها
 کفتم ای کوهی که در آن کشته بودی و نخلستانها
 کفتم ای کوهی که در آن کشته بودی و نخلستانها

لَمَّا خَابَ مِنْ غَرَّتْهُ دُنْيَا دَنِيَا
بدستی که برده شد پس او را دینار دین
وَمَا هِيَ إِلَّا غَرَّتْ قَوْمًا بِطَايِلِ
مردی که در دین خود را دینار دین
اَتَتْنَا عَلَى زِيٍّ الْعَرِزِ ثَنِيَّةٍ
آن دنیا در لباس عریضی که در دین خود را دینار دین
وَنَزْنِيهَا فِي مِثْلِ تِلْكَ السَّائِلِ
و در دین خود را دینار دین

فَقُلْتُ لَهَا غُرِّي سَوَى فَاَتَنِي
فردی که در دین خود را دینار دین
عَرُوفٌ عَنِ الدُّنْيَا وَكُتُبُهَا
شناختم از دنیا و کتابها
فَمَا أَنَا وَالْدُّنْيَا فَارٌّ مَحْمَدًا
پس من و دنیا فرار محمد
رَهْزِينَ بِفَقْرِ بَيْنَ تِلْكَ الْجَنَادِ
رهزینی با فقر بین آن سپاه

وَهُمَا اتَّخَذَا بِالْكَفُورِ دَرَاهِلًا

وکنند آن دنیا را با کفر و ایمان

وَأَمْوَالٌ قَابِضُونَ وَمَلِكُ الْقَبَا

و اموال قابض و ملکی از قبایل

الَّذِينَ جَمَعُوا لِفَنَاءٍ مَصِيرَهَا

و آنانی که جمع کردند برای فنا شدن

وَيَطْلُبُ مِنْ خَزَائِنِهَا بِالطَّوْلِ

و طلب کرد از خزائن آن اموال

فَنَزَعُوا سِوَاءَ فَا تَنِي غَيْرَ مَا عَنِ

و ببردند سوا فانی غیر ما عنی

لِمَا فِيكَ مِنْ عَنِّي وَمَلِكُ وَنَا

لما فی تو از من و ملکی و من

وَقَدْ كَفَعَتْ نَفْسِي بِمَا قَدْ رُقِقَتْ

و قد کفعت نفس من بآنچه ریزش

وَشَانُكَ يَا دُنْيَا وَأَهْلَ الْعَوَالِ

و شان تو ای دنیا و اهل عوالم

خَانِي خَافُ اللَّهَ يَوْمَ لِقَائِهِ
 وَنَاشِئًا زَايِقًا قَوْلُكُمْ كَمَا تَرَسُّمُ أَزْوَاجِي تَحِيَّاتٍ
 وَخَشِي عَتَا بَادِيًا غَيْرُهَا
 وَنَاشِئًا زَايِقًا قَوْلُكُمْ كَمَا تَرَسُّمُ أَزْوَاجِي تَحِيَّاتٍ

وَفِي التَّفْسِيرِ الْمُنْسُوبِ إِلَى الْأَمَامِ الزَّكِيِّ
 الْحَسَنِ الْعَسْكَرِيِّ دَخَلَ حَاجِبُ بْنُ عَبْدِ
 الْأَنْصَارِيِّ عَلَى أَمِيرِ الْمُؤَنِّدِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ

فَقَالَ لَهُ يَا جَابِرُ قَامِ الدُّنْيَا بِأَرْبَعَةِ
 عَالَمٍ يُسَيِّتُ عَلَيْهِ وَجَاهِلٍ لَا يَسْتَكْفِرُ
 أَنْ يَتَعَلَّمَ وَغَنِي جَوَادٍ مَعْرُوفَةٍ وَفَتِيرٍ
 لَا يَمِيعُ آخِرَتُهُ بِدُنْيَا غَيْرِهِ يَا جَابِرُ مَنْ
 كَثُرَتْ نِعَمُ اللَّهِ عَلَيْهِ كَثُرَتْ حَوَاجُ
 النَّاسِ إِلَيْهِ فَارْفَعْ مَا يَحِبُّ اللَّهُ عَلَيْهِ
 عَرْضَهَا الدَّوَامَ وَالْبَقَاءَ وَإِنْ قَصُرَ فِيمَا
 يَحِبُّ اللَّهُ عَلَيْهِ عَرْضَهَا الدُّرُوءَ وَالْفَنَاءَ وَأَنْتَ أَقُولُ هـ

چنین آورد. اندر تقییری که منسوب
با امام حسین عسکری که روزی جابر بن عبد الله
انصاری پیش امیر المؤمنین علی در آمد پس
امیر مروت گفت ای جابر دنیا بچه ها احتیاجم
اولی عالمی که بعلم خود عمل کند دوم آنکه اگر جا
باشد از اخوت من نیک ندهد و چیم توانگری که
مال جلال خود در راه خدا صرف کند و چهارم
فقری که آخرت خود را بوسیله طمع بدنیان نهد

ای جابر که گفته اند ای جابر و بسیار شود
حاجت مردمان با و هم بسیار شود اگر جا
مردمان به او رود آن نعمت دایم و باقی ماند
و اگر بنیاد و در خطای آن راه روزی آورد

ما احسن الدنيا و اقبالها

دوای آوردن بزرگ و بزرگوار

اذا اطاع الله من نالها

چون اطاعت خدا را کردی که نالها

من لم يؤمن بالله و لا باليوم الآخر
فما له من الله من فضل
کفر با خدا و روز قیامت
فما له من الله من فضل
کفر با خدا و روز قیامت

وَاحْذَرُوا قَالِ الْفَضْلُ يَا جَابِرُ

وَحْذَرُوا قَالِ الْفَضْلُ يَا جَابِرُ
از زوال آمدن نعمت و فضل و جبار
و حذر از بیهوشی و غفلت و کبر

وَاعْطِ مَنْ دُنْيَاكَ مِنْ سَبِيلِنَا

و اعط از دنیا که در راه ما
بده از دنیا که در راه ما
بده از دنیا که در راه ما

فَإِنَّ ذَا الْعَرْشِ جَزِيلُ الْعَطَا

فَإِنَّ ذَا الْعَرْشِ جَزِيلُ الْعَطَا
که در عرش که در عرش
که در عرش که در عرش
که در عرش که در عرش

يُصْعَقُ بِالْجَنَّةِ امْتَا لَهَا

يُصْعَقُ بِالْجَنَّةِ امْتَا لَهَا
در دوزخ که در دوزخ
در دوزخ که در دوزخ
در دوزخ که در دوزخ

ثُمَّ قَالَ إِذَا كَثَمَ الْعَالِمُ الْعِلْمَ أَهْلَهُ

وَزُحِيَ الْجَاهِلُ فِي تَعْلَمٍ وَبُجِلَ الْغَنِيُّ

بِمَعْرُوفِهِ وَبَاهَجَ الْفَقِيرُ دِينَهُ بِدُنْيَا

غَيْرِهِ حَلَّ الْبَلَاءُ وَعَظَمَ الْعِقَابُ

بَعْدَ ذَلِكَ كَمَا فِي آيَاتِ الْقُرْآنِ كَقَوْلِهِ

إِذَا جَاءَ رَجُلٌ مِنْكُمْ بِخَبَرٍ فَتَكُفُّوا أَعْيُنَكُمْ عَنْ

رَأْيِهِ وَلَا تَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ قَوْمٍ قَدْ يَفْضَحُوا بِمَا يَكْفُورُونَ

وَقَدْ يَكْفُورُونَ بِالْأَسْوَاقِ الْكَافِرَاتِ الَّتِي لَا تَنْبَغُ

لِلَّذِينَ هُمْ يُقَالُونَ أَنْ يُصَلُّوا فِيهَا وَلَا يَسْمَعُوا دُعَاءَ رُسُلِهِمْ

وَقَدْ يَكْفُورُونَ بِالْأَسْوَاقِ الْكَافِرَاتِ الَّتِي لَا تَنْبَغُ

لَا تَجْعَلْ عَنِّي مِنَ الْهَزْلِ فُرْمًا

جمع و پیدای کن ازین که لاغر و ضعیف و نزاری

زُبْحِ السَّمِينِ وَعَوْفِي الْمَهْرُولِ

وزار که بسیار است که فرشته می شود و زنده ماند لاغر

وَاجْعَلْ فُؤَادَكَ لِلتَّوَّاضِعِ مُنْزَلًا

و بگردان دل خود را از برای تواضع و فروتنی و بجا

إِنَّ التَّوَّاضِعَ لِلشَّرِيفِ جَمِيلٌ

که بدارستی که تواضع و فروتنی در بزرگان را زیاده است

و دا

وَإِذَا حَمَلْتَ عَلَى الْقَبْرِ رَجَبَانَةً

چون حامل شوی و در بویستان و بهرست سستی میستی

فَاعْلَمْ بِأَنَّكَ بَعْدَهَا بِحُمُولٍ

پس بدان که تو بعد از آن بر داری شوم

وَإِذَا وَلَّيْتَ أَسْرَقَ قَمَرِ لَيْلَةٍ

چون ترازو الیوم سازند و کارهای که دوشی

فَاعْلَمْ بِأَنَّكَ عَنْهُمْ سَسُولٌ

پس بدان که تو پس از آن پرسیده خواهی شد از آن

يَا صَاحِبَ الْقَبْرِ الْمُنْقَشِ سَاحِبَهُ

ای صاحب قبر یاد دودوست خود را منقش ساز و ملاک دینداری

وَلَعَلَّهُ مِنْ تَحْتِهِ مَخْلُوبُ

خبر نداری که شاید از دنیا در زیر تو رفته باشد

مَا يَنْفَعُهُ أَنْ يَكُونَ مُنْقَشًا

چه نفع و فایده ای دارد که باشد منقش و یادگار

وَعَلَيْهِ مِنْ خَلْقِ الْعَذَابِ كَبِيرُ

و بر او است از خلق عذاب بزرگوار

لَا تَغْتَرِ بِنَعِيمِهِمْ وَبِمُلْكِهِمْ

مژده شو بخت و خوش حالی و بملک و مال ایشان

وَالْمُلْكُ يُفْنَى وَالنَّعِيمُ يُزُولُ

که پادشاهی و مال و نایب زود می شود و نایب می شود

فَإِنْ يَكُنِ الدُّنْيَا تَعْدُ نَفْسَةً

پس اگر کسی دنیا را بگوید شمار و پند آید آن دنیا پند

فَذَارُ ثَوَابِ اللَّهِ أَعْلَى وَأَسْكُنُ

بگویم و در آن پادشاهی و آنکه از آن پادشاهی بزرگوار

فَقَلَّ حَرَصُ الْمَرْءِ فِي الْكَسْبِ أَجَلَ
 بے حس اگر حد ص مدد کسب کا دینا شد اور

فَمَا بِالْأُنثَىٰ إِذْ يَرْجَىٰ
فَمَا بِالْأُنثَىٰ إِذْ يَرْجَىٰ

فَقَتُلْ اَنْفِي فِي اللّٰهِ بِالسِّيفِ اَفْضَلُ
مکشته شدن در راه خدا با شمشیر افضل است

نقشه پهلوانی که در قیامی نواری

کعبه استی که در آستان و محرابی است که در آن کعبه است

وَلَا تَيْأَسُ فَإِنَّ الْيَأْسَ كُفْرٌ

و نهید مژگ بر سر کسی که یقین ندارد
و نهید از آن که یقین ندارد

لَعَلَّ اللَّهَ يُعْزِي عَزْ قَلِيلٍ

که شاید که ندای حق را تو را که یقین
تو را که یقین ندارد

وَلَا تَطْرُبْ رَبَّكَ خَلَنَ سَوْءٌ

و نه که گمان بدید
و نه که گمان بدید

فَإِنَّ اللَّهَ أَفْضَلُ بِالْجَمِيلِ

که بدی که ندای حق را تو را که یقین
تو را که یقین ندارد

رَأَيْتُ الْعُسْرَ يَتَّبِعُهُ لَيَّارٌ

و از سر آن که در می آید
و از سر آن که در می آید

وَقَوْلُ اللَّهِ أَصْدَقُ كُلِّ قَوْلٍ

و گفته که ندای حق را تو را که یقین
تو را که یقین ندارد

فَلَا تَكْثُرَنَّ الْقَوْلَ فِي غَيْرِ وَقْتِهِ

و نه که گمان بدید
و نه که گمان بدید

وَأَرْسِنْ عَلَى الصَّيِّتِ الْمُنْزِلِ الْعَقْلَ

و مداومت کن بر خاموشی که در می آید
و مداومت کن بر خاموشی که در می آید

مَيُوتُ الْفَتَى مِنْ عَشْرَةِ بِلْسَانِهِ

می میرد جوانمزد از ده زبان خود که بغير کمال است

وَلَيْسَ مَيُوتُ الْمَرْءُ مِنْ عَشْرَةِ الرَّجُلِ

و نمی میرد جوانمزد از ده تن مرد

أَقَلُّهُ مَا عِنْدَنَا خَاصِدٌ

کمتر از آنکه در نزد ما باشد

وَإِنْ لَمْ يَكُنْ غَيْرُ حَبْرٍ وَخَلٍ

و اگر چه نباشد غیر از آنکه در نزد ما باشد

فَأَمَّا الْكَدِيمُ فَرَضِي

و اما کدیم که در فرض است

وَأَمَّا اللَّيْمُ فَمَا إِنْ نَابَكَ

و اما لیم که اگر چه در نزد ما باشد

دَارِي مُنَاخَ عَلَى مِنْ تَرَلٍ

داری مناجای خود را بر سر خود

وَمَرَادِي مُبَايَحَ عَلَى مِنْ أَكَلٍ

و مرادی میبایحی بر سر خود

بُنِيَ إِذَا جَاسَتْ التُّرُكُ فَانْظُرْ

ای پسر که من چون لشکر کشد اهل ام از ترکان

وَلَا يَأْتِيهِمْ دِرْهَمٌ يُقِيمُ فَعَدِلْ

منه و چشمه دریا را ولایت حضرت محمد شود و عدل

وَذَلَّ امْلُوكَ الظَّالِمِينَ آلِهَاشِهِ

و خوار شوند پادشاهان ظالم و ستمکار از آل هاشم

وَيُوجِبُ مِنْهُمْ سَبِيلَ الْفَيْحِ

و باعث از ایشان پستانده خواهد خورد باشد و قوار

صَبِيٍّ مِنَ الصَّبِيَّانِ لَا رَأْيَ عِنْدُ

کودکی از کودکان پادشاهی کند و هیچ مرعش و نرزد او نباشد

وَلَا عِنْدَهُ حِذْوٌ وَلَا هُوَ يُعْقِلُ

و نه نیز نرزد او چیزی که ترسند و عقلی باشد

فَتَشْهَدُ يَوْمَ الْقِيَامِ الْحَقَّ مِنْكُمْ

پس آن هنگام که عالم بدین نوبت باشد بر خیزد قائم آل محمد که

وَالْحَقُّ تَأْتِيكُمْ وَالْحَقُّ يَمْلِكُ

و حق و صدق بیاید شما و حق عمل کند

صنم

سیمی نبی است نفس فدا و ده
فلا تخذله یا نبی و جملوا

اِذَا غَايَشَ امْرُؤٌ سِتْرَ عَالِيَا

اگرگاه که زنه کاظمه در عالم و غیب از حیات مشغول شد

فَنَصْفُ الْعُمُرِ تَحْقُقُ اللَّيَالِي

نیمی از عمر او بشمار می آید که بخواب غفلت می کند

وَنَصْفُ النَّصْفِ يَذْهَبُ لَيْسَ يَدْرِي

و نیمی از نصف عمر که در روز می گذرد در غمی یا غمزدگی که چون

لَغَفْلَتِهِ يَمِينًا عَنْ شَمَالٍ

از برای غفلت و نادانی که در جهت راست و چپ نیست

وَتِلْكَ النِّصْفِ أَمَالٌ وَحَرَصٌ

و سیه کی از این نصف نصف آرزو و هاست و حرص و درزیدن

وَشُغْلٌ بِالْكَاسِبِ وَالْعِيَالِ

و مشغولی بکسبها و تربیت مونس و معاش عیال

وَبَاقِي الْعُمُرِ اسْقَامٌ وَشَيْبٌ

و باقی عمر بیمار است و ایام حلال از صغیر و پیر

وَشُغْلٌ وَارْتِحَالٌ وَانْقِلَابٌ

و مشغولی و غم و الماریت از بار سفر و نقل و تحول ازین سرای فانی به سوی پایدار

نَجْدُ الْمَرْطُولِ الْعِمْرَجِيِّ

مُسْجِدُ كُوشِشٍ رَأَى فِي عَمْرٍاءِ خَلَاءٍ نَادٍ بِسَمِيرَةٍ
وَقَسَمَتُهُ عَلَى هَذَا الْمَثَلِ
وَصَحَّتْ عَمْرٍاءُ فِي تَهْوِيَةِ رَيْسٍ مَسَالٍ

رُؤْيَانُهُ دَخَلَ الْحَارِثُ الْأَعْوَرُ عَلَى
أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ كَيْبًا حَزِينًا مُتَغَيِّرَ
الْوَلَوْنِ فَقَالَ لَهُ يَا حَارِثُ وَمَا لِي

كَيْبًا حَزِينًا مُتَغَيِّرَ الْوَلَوْنِ قَالَ فَقَاتِ
يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ وَكَيْفَ لَا أَكُونُ
كَذَلِكَ وَكَبُرَتْ سَنَنِي وَدَوَّ عَظْمِي وَ
وَاقْتَرَبَ أَجَلِي فَقَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ
خَبِيرٌ رِعَايَتُكَ أَنْدَكُ رَأْمٌ رُؤْيٍ
يَحَارِثُ بْنُ الْهَيْثَمِ الْهَمْدَانِيُّ بِشِمْسِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ
وَأَوَازُ جَاكِرَانَ خَاسِرٍ حَزِينٍ يَبُودُ وَبَسِيًّا
أَزْأَسَرًا يَا أَوْدَ مَيَّانَ يَبُودُ وَكُفْتُ يَا أَمِيرَ

۱۲۵
اتصال خود به شرح دهم که پیش گشته ام و در
تغییر شده و ضعیف و ناتوانی به جد و
غایت بر من مستولی گشته و این
دلیل آنست که اجل من نزدیک شده و
لایمی روم که پیش ازین هرگز نرفته ام
و این مرحله هرگز طی نگرده ام و غمید
که چون خواهم رقت و تقصیر ازلی
بر سر من بسعادت رفته یا بشقاوت

و درین حال نرا دی و راجله که بدان
نجات داشته باشم غیر از محبت تو یا
دوستی اولاد تو چیزی یا خود غی مر
و این تمام بدین جد دارم که حضرت ^{است} سر
فرمود حبت علی بن ابی طالب حسنه است
معها سینه چون چار بسمه این
بگفت همه تسکین و تسلی و وی ^{تصویر} علی
این چند انشا فرمود و اینها ^{است} ایست

لِيَا رَهْدَانِ مَنْ مَيَّتْ يَرْحِي

ای صراط مستقیم
مهر که از دار قیامت برآید
بمیرود در آن زمان
آتش را ولایت می آید
خواهد دید

مِنْ مَوْنٍ أَوْ مُنَافِقٍ لَا

چون آنکه از ایمان و سلام
باشد و چنانچه منافق باین
معانی و رو
باید خواند

يَعْرِفُ طَرَفَهُ وَأَعْرُفَهُ

بشناسد از زمان
و او بداند که
چون میگزیند
بشناسد او را

بَعِيْنَهُ وَأَسْمَهُ وَمَا فَعَلَا

بدان که می بیند و شناسد و این را
و آنچه کرد
صاحب

وَأَنْتَ عِنْدَ الصِّرَاطِ مُعْتَرِضِي

و ای صراط مستقیم
ایستاده در صراط مستقیم
نزد مایه

فَلَا تَخَفْ عَشْرَةَ وَلَا زَلَاكَ

پس نترس ده و نه و از آنکه
بازگردد و از آنکه
افتد و از آنکه

أَقُولُ لِلنَّاسِ حِينَ تَوَقَّفُ

من گویم مردم را
مستحکم بگویم
چون ایستاده اند

لِلْعَرَضِ زَيْدٍ لَا تَقْرَبِ الرَّجُلَا

از برای عرض زید که این صراط
نزد آنکه
نزد آنکه

دُرِّدِه لَا تَقْرِبُهُ اَزَلَه

نیکال او بیکان که برستی که دورا
از تو در آن که حاد است

حَبْلًا يَجْمَلُ الْوَصِي مُتَّصِلًا

بسته بجهت بودن وصی رسول علیه السلام متصل شده
در این حال بود

اَسْقِيكَ مِنْ بَارِدٍ عَلَى ظَمِيٍّ

ای صابرش آب دهم ترا در آن گرمای قیامت
آنی خنک قال سکر

تَحَالَةً فِي تَحْلَاقِ الْعَسَلِ

که آن آب را برودت طی و چاشنی عسل باشد

جَنِيْرًا وَابْتِكَرْدَه اَنْدَكِه جُونِ حَضَرِ

اَلْمُؤْمِنِيْنَ عَلَيَّ دَرْ شَرْفِ لَوْ وَفَضِيْلَتِ اَنْجَنَا

بِسَيِّمِيْنَ مَعْدَا اَصْحَابِ اَشَقُّ وَدَوَقِ دَلَا

اَشَرِّ اَنْ تَزُوْدُوْا مِنْ مَعْدَنِيْ اَوْ تَزُوْدُوْا مِنْ مَعْدَنِيْ

لَوْ كَانَ هَذَا اِلْعِلْمُ يُدْرِكُ مَا لَمْ يَفِ

اگر این علم بودی که از دست می آید
تو از این علم که از دست می آید

مَا كَانَ يَفْقِي فِي الْبَرِّيَّةِ جَاهِلٌ

هر که باقی بر سر ماند در میان آدمیان جاهل و نادان

اجْهَدْ وَلَا تَكْسَلْ وَلَا تَكُ غَافِلًا
فَدَامَةُ الْعُقْبَى لِمَنْ يَتَكَسَّلُ
همد و کوشش کن و کمال مکن و مباش
نقلم و آموختن
فدامت و شمان در غایت و آنکه راست که کمالی کند

تَعْلَمُ بِاتِّقَانٍ وَلَا تَكُ جَاهِلًا
بِأَنْ عَلَى خَيْرٍ حَافٍ وَاعِلًا
بیدار کن علی بن ابی طالب بهترین پادشاهان و بهترین

وَأَنَّ رَسُولَ اللَّهِ أَوْصَى بِحَقِّهِ
ویدانکه رسول خدا وصیت فرمود راست و در اوصی خود

وَأَكْفَى قِيلَهُ فِي الْفَضَائِلِ
ویدانکه نمود در حق بجزایر بسیار که فضیلت او بیان

وَلَا تَجْحَنَّهُ حَقُّهُ وَأَنْ دُرِّ الْوَرَى
ویدانکه نه چنانکه حق او و در دُرّ الوری

إِلَيْهِ فَإِنَّ اللَّهَ كَثِيرُ الْغَافِلِ
باید که بدستی که خداوند بسیار غافل از حال مسکون

فَاهْلًا وَلَيْسَ بِهَا لِضَيْفٍ نَزْلٌ

میکویم خوش آمدی در میهمانی را که دوزخ است نه بهشت
از پیری که در دوزخ است

وَاسْتَوْذَعَ اللَّهَ الْفَارِحَ حِلَّ

و بخدا می سپارم آن خوشبخت را که در دوزخ است

نَقَلَى الشَّبَابُ كَانَ لَمْ يَكُنْ

روی بر کرد باینده جوانی که گویا هم که نبود

وَحَلَّ الْمَشِيبُ كَانَ لَمْ يَزَلْ

دزد آمد پیری که گویا همیشه بوده

كَانَ الْمَشِيبُ كَصَبْحٍ مَبَا

گویی پیری در صفت نور همچون صبح است که روشن است

وَأَمَّا الشَّبَابُ كَبَدٍّ آفَلٍ

و گویی حالت پیری و جوانی همچون غبار است که فرو می آید

سَقَى اللَّهُ ذَاكَ وَهَذَا مَعًا

خوش اراده ای باین جوانی و این پیری را

فَنِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ الْبَدَلُ

پس ای خوشادوستی که در دوزخ است و آن جوانی که در بهشت است
آن نعم البدل که پیر است که فرو آمده

خَلِيلِي خَلِيلِي مَنْ يَدُومُ وَصَالُهُ

خداوند من است که دوست دارد وصال او باد

وَكَلَّمْتُ سَيِّدِي عِنْدَ كُلِّ غَيْدٍ

با پادشاهم در هر روزی که می‌رفت

وَلَيْسَ خَلِيلِي بِالْمَلُولِ وَلَا الَّذِي

نیست دوست من کسی که دور شود و نه آنکه

إِذَا غَبِثُ عَنْهُ بِأَعْيُنِ خَلِيلٍ

وقتی که او را دور کنم با چشمان دوست

الْمُتَرَاتِنَ لِلَّهِ أَبْلَى رَسُولُهُ

کسی که بی‌درنگ در راه خداست پادشاهش

بِلَا عَزِيمٍ بِدِرِّ اقْتِدَارِ وَزِي

بدون یار و یارانش در راه قدرت و بزرگواری

بِمَا أَثَرُ الْكُفَّارِ أَمْدَلِي

به اثر کفر که دورتر است از من

وَلَا قَوَاهِوَانَا مِنْ أَسَارِوسِ

و نه بازیچه‌های ما از اسیران

فَأَمْسَى رَسُولُ اللَّهِ قَدْ عَزَّ نَصْرُهُ

شام که رسول خدا درستی که نزد حضرت
و کان آمین الله ارسل بالعد
بود و مستقیم از نزد خدای سبحان که گشته است

فَجَاءَ بِغُرْفَانِ مِنَ اللَّهِ مَسْرُورًا

و گشت خوش از نزد خدای سبحان که در دو
مُيِّنَةً آيَاتِهِ لِدَفْعِ الْعَقْلِ
در حالتی که ظاهر نمود آیه های خود و دفع

فَأَسْنُ أَقْوَامَ كَرَامَ وَاقْتَنُوا

پس ای قوام کرام و ایقتنوا
و امسوا بحمد الله مجتبع السِّلِ
و شام در آمد سکر خدای سبحان که بیعت

وَأَنكَرَ أَقْوَامَ قَرَأَتْ قُلُوبُهُمْ

و انکار قوام که خواندند و انکار
فَرَادَهُمْ ذُو الْعَرْشِ خَلَا عَلَى خَيْلٍ
فراد کرد ایشان را خدای سبحان که بر روی

وَأَمَّا مَنْ يَنْهَدُ يُؤْمِدُ بِرَسُولِهِ

نفرت دادنی است و از بدو رسول و پیغمبر خود را
وَقَوْمًا غَضَابًا فَعَالَهُمْ أَحْسَنُ الْعَمَلِ
نفرت دادن گروهی را از اسلامان که کار فعل ایشان

بِأَيْدِيهِمْ بَيْضٌ خِفَافٌ قَوَاطِعٌ

در دستهای آن مردان چنگل شمشیرهای سفید سبک بر تنه بود

قَدْ جَادَتْهَا بِالْحَبْلَةِ وَالْبَصْفِ

که بدستهای او گره شده بود و از زاری و جلد

فَنَزَّيْحًا الدُّنْيَا الْعَيْشُ لَسِيرُهُ

مهرگی که محدودش گوید دنیا را از برای زندگی که شادمانی که اندوختن

فَشَوْفَ لَعْمِي عَنْ قَلِيلٍ أَلْيَوْمَهَا

مسی زود باشد که از آن روز کاری طلبت کنی

إِذَا أَقْبَلْتُ كَأَنْتَ عَلَى الْمَرْءِ فِتْنَةً

چون روی آوردن دنیا به باشد آن دنیا مرد را فتنه

وَأِنْ أَدْبَرْتُ كَأَنْتَ كَثِيرًا لِّمِثْلِهَا

و چون روی بگرداند بسیار باشد غمهای او

لَا تَطْلُبَنَّ إِذَا مَا كُنْتَ مُقْتَدِرًا

فلا بستم مکن چون باشی بجا و قدر است

فَالظُّلْمَ مَرَّتَهُ يُفْضِي إِلَى النَّدَمِ

که ظلم و ستم عاقبت کار آدمی کشد به ندامت و پشیمانی

سَامِعِينَكَ وَالْمَظْلُومُ مُنْتَصِرًا

در جواب است حق تو و ستم رسیدن باری بوقت است

يَدْعُوا عَلَيْكَ وَعِزُّ اللَّهِ لَكُمْ تَنْتِمِ

و دعای بر علیه بر تو و عزای تعالی پنا و کما است

إِذَا كُنْتَ فِي نِعْمَةٍ فَإِنْ عَمَّا

چون تویی در ناز و نعمتی پس نگاه داشت بر کوی

فَإِذَا الْمَعَاصِيَ تَنْزِيلُ النِّعَمِ

که بد استی که معصیت زایل میکند نعمتها را

فَإِذَا الْفِتْرُونَ وَمِنْ حَوْلِهِمْ

پس بجا انداز آن مردمان و همسران آنها که در میان بودند

تَفَانُوا جَمِيعًا وَرَبِّيَ الْحَكِيمُ

فانی و نیست شد همه ایشان و تعالی مصلح است

دیش خواه اساتید و فراگیران و خواستار دانش و فراگیران.

۱۳۳۲ کفحه تختانی کوزه ای حضرت مکی نعم

میشود و در نهایت به برقراری صلح و امنیت منتهی می‌گردد.

۳ که در دنیا هستند آسایش خواهی خود میگردان

آنکه محمود و سید در میان عاقبت و سید است

۱- سرمه که بابت نخواستن آوردنش را

چون نزدیک کار می آید تا نزدیک نقصان

جمع میارزوال را چون گفته شود که

وَكَمْ قَدَرِ رَبِّ فِي غَفْلَةٍ

بسیار قدر رب که کسی غفلت
در آن قدر رب که کسی غفلت

فَلَمْ يَشْعُرِ النَّاسُ إِلَّا هَجَهُ

پس آنکه غمی که آدمیان را و نگاه خود می

قَالَ فِي وَصِيَّةِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهَا السَّلَامُ

تَنَزَّ عَنْ مُصَادَقَةِ الْيَوْمِ

نیز که شود مصداق باری کردن و زمان

وَالْمَدِّ بِالْكَرَامِ بَنِي الْكَرَامِ

و در آینه بزرگان بزرگ که پسران بزرگان باشند

وَلَاتِكْ وَاثِقًا بِاللَّهِ نَوِيًّا

و اعتماد کن که من روزگار مکار نیاید از روزی

فَإِنَّ اللَّهَ مِنْهُ خَلَّ النَّظَامُ

که بدستی که حل و عقد نظام روزگار است

وَلَا تُحْسِنُ عَلَى الْمَعْرُوفِ وَلَا تُجْهِدُ فِيهِ
و بانی این را نیاید از اسلام و بانی این را نیاید از اسلام

وَتَقِ اللَّهَ رَبَّكَ ذِي الْعَالِي

اعتمادی بر خداوندی که بر هر کار و قدرتی است

وَذِي الْآلَاءِ وَالنِّعَمِ الْحَسْبَامِ

و خداوند نعمتی که آن نعمتی بزرگوار

وَكُنْ لِلْعِلْمِ ذَا طَلَبٍ وَبَحْثٍ

و باش در طلب علم و دانش و از آن که بپایان

وَتَأَقِمْ فِي الْحَلَالِ وَفِي الْحَرَامِ

و کار و کوشش کن در حلال و حرام و در حرام که حرام

وَبِالْجَوْدَاءِ لَا تَنْطِقُ وَلَكِنْ

و زبان خود را که بگویند و بی گناه

بِمَا يُرْضَى إِلَهُ مِنْ الْكَلَامِ

مخبر گویند آن که رضای خداوند است از کلام

وَارْخَانَ الصِّدِّيقِ تَوَفَّلَا تَحْنُ

و اگر خیانت کند یار دوست تو مرا که خیانت مکن

وَدُمُ بِالْحِفْظِ مِنْكَ وَبِالدِّعَامِ

و مرا در حفظ کن از دست خود و در دعام

وَلَا تَحْمِلْ عَلَى الْأَخْوَانِ ضِعْفًا

وهر کوزه دل میزد از یاران برادران هر کوزه باریک

وَعُدُّ بِالصَّغْرِ تَنَجُّ مِنَ الْأَثَامِ

در کوزه از تنج بگو تا بخاری از گناه

فَقَاتِ عَلَيَّ لِمَ إِنَّ الْعَقْلَ

لِقَامَةِ سَمِ الْعِبُودِيَّةِ لَا لِأَرْكَاتِ

سِرِّ الرُّبُوبِيَّةِ وَأَنْشَاءُ يَقُولُ

بَعَثَ فِي هَذِهِ كَلَامَ بِنْتَطَامِ أَنْتَ كَيْفَ عَقْلُ وَهَدٍ

أَنْتَ لِي بِنَادِ اسْتَنْ مَرَامِ عِبُودِيَّةِ وَ

بِنْدِ كَيْسَتِ نَهْ أَنْتَ لِي أَدْرَاكِ وَدَرْ بَاقَتِ سِرِّ

رَبُوبِيَّةِ زِيَرَاكَ أَنْتَ لِي عَمَلِ شُجُوذِ وَابْنِ

وَأَنْتَ لِي شَاد كَرْدِ دَرْ حَالِ بَارِ كَرْتِ

كَيْفِيَّةُ الْمَرْءِ لَيْسَ الْمَرْءُ يَدْرِكُهَا

کیفیت درخت نیست درخت کی می رسد به آن

وَكَيْفَ كَيْفِيَّةُ الْجَبَّارِ فِي الْقَدْرِ

در کوه کیست کیفیت و کوه کی خضر فالق حجاب
که همه چیزها آفریده اوست و علم قیوم صفت

هُوَ الَّذِي أَنْشَأَ الْأَشْيَاءَ مُبْتَدِعًا

او نشان دهنده آنکه او خالق و آفریننده است و از عدم بوجود آورده است
و کيف يُدْرِكُهُ سُبْحَتُ النِّسَمِ
= پس چگونه ادراک او تواند آن کسی که نبوده و نبوده بود

وَالسِّرُّ عِنْدِي فِي بَيْتٍ لَهُ خَلْقُهُ

و السِّرُّ در نزد من در خانه ای که خلقت او در آنست
قَدْ صَنَعَ مِفْتَاحَهُ وَالْبَابُ مَخْتُومٌ
و یکس از خانه که گشوده و در آن گشوده شده است

لَا تُقْدِعُ السِّرَّ إِلَّا عِنْدِي كَرَمٌ

و سیرت من را که هیچ کس را و نمی تواند آنرا که نزد من است

وَالسِّرُّ عِنْدَ كَرَامِ النَّاسِ مَكْتُومٌ

و سیرت آنکه آنرا در میان بزرگان پنهان است

رَوَايَتُ كَرَمِهِ إِمَامٌ عَلَى الطَّبَرِيِّ رَحِمَهُ اللَّهُ

عَلَيْهِ أَرْجَا عَقْدَ ثِقَاتِهِ عَلَيْهِ كَرَمُ زِي

حَضَرَتِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ

در حیرانی میگذاشت بدامان کوی رسید
در حال آزد لک بیاده شد و فرمود تا اصحاب
همه بیاده شدند و محطه در آن حوالی حضرت
مرغی علی سیر فرمودند پیش اصحاب
آمد و سبکی در دست و این شک
۵۱۱۱ ام ۵۱۱۱ بوان سنک نقش
کرده بود آنحضرت فرمود که این اسم
اعظم خدای تعالی است و چندین

۱۷۴
بیت در ترتیب است کال آن فرمودند و آن
ثلث عصی صفت بعد خاتم

در ترتیب این کلمات که در این صورت است
علی راسه مثل السنان المقوم
که بر سر آن شلی کشیده شد و زینت در آن است
و یم طیسر است در تم سلم

و می که بر سر آن کور شده بعد از آن زینت در آن است
الحکام اول و لیس سلم
که بر سر آن کور شده بعد از آن زینت در آن است

وَحَاتَمُ خَيْرِ ثَمَّهَا مُقَوِّبُ

دعای بهتر از آن نام که برای کار کردن

عَلَيْهَا إِذَا يَدُوكَا بُنُوتِ عَجْمُ

کبر آن کار کردن بدتر از بنویسم

وَارْبَعُ مِثْلُ الْأَصَابِعِ صَفَفَتْ

و چهار انگشت که بر مثل چهار انگشت برابر کشیده

يُشِيرُ إِلَى الْخَيْرَاتِ مِنْ غَيْرِ مَعْصَمِ

که اشاره به نیکوکاران غیر از معصم

فَيَا حَامِلَ الْأَسْمِ الَّذِي لَيْسَ مِثْلُهُ

ای کسی که اسمی که نیست مثل آن

تَوَقَّ بِدِكُلِّ الْمَكَارِ شُلْمُ

نگاه دار به هر یک از کارها شلوم

فَذَلِكَ اسْمُ اللَّهِ جَلَّ جَلَالُهُ

پس آن نام خداوند است که بزرگوار است

إِلَى كُلِّ إِنْسَانٍ فَصِيحٌ وَعَجْمُ

که هر دو اسم برای هر کسی فصیح و عجم

در کتاب بحجج الارواح که شیخ سعدی
حموی در اشکال نوشته شرح و خاصیت
بسیار جمه این شکل نوشته یکی آنکه
در هر خانه که باشد مرکز برکت و جمعیت
از آن خانه واده نرود و همیشه آباد
باشد و در آن خانه در نیاید و اگر
بر پشت کتابی نقش کنند هر که آن کتاب
مفقود نشود و اگر با خود دارند در سفر

۱۸۱
از خطرات درمانان باشند و شرح آن
بسیار است بدین قدر اختصار کرده شد

چنین روایت است از امام علی بن احمد الوادی که
گفت جماعتی از اهل نفاق و شقاق که
بظاهر لباس اسلام پوشیده و بعد از
نقل حضرت علیه الصلوة والسلام بدار بقا

نخستین از این که خود را می سودند
لحمه الله علیهم و علی آبائهم
کافر شدند و روزی
نشسته بودند و در هر یک

مشغولی دارید گفتند که هر یک

يَا ذِي كُنْهٍ اَنْ مَنَاقِبِي كَلِمَةً اَوْ حُرْفَةً

رسالت نسبت بما واقع شده

پس حضرت امیر المؤمنین علی علیہ السلام

وگفت
 همین چال برآشفت از دروغ آن دنیان

حسنوید

کتابشنوید از من و دراستاد و این کتابت

لَفَدَعَلِمُ الْاِنَامِ بَانَ سَهْمِي

۶۰. کسی که بگوید که ایمان که فتنه و تضییع می

مِنْ الْإِسْلَامِ بِفَضْلِ كُلِّ سَهْوٍ

از اسلام فاسل ترو افرون تراز نامی به سینه

عليه السلام صلى الله عليه وآله
وآل بيته

وَأَنِّي قَائِدٌ لِّلنَّاسِ طَرًّا

به راستی که من رهبر و پیشرو شما هستم و به سوی شما میروم

إِلَى الْإِسْلَامِ مِنْ عَرَبٍ وَعَجَبُهُ

و اسلام را از عرب و آنرا که عجز و استغما

وَقَائِلُ كُلِّ صَنْدِيدٍ رَيْشٍ

و من گویند که من رهبر و پیشرو شما هستم و به سوی شما میروم

وَجَبَّارٍ مِّنَ الْكُفَّارِ ضَخْمٍ

و دگرگون کننده از کفار و دگرگون کننده

وَفِي الْقُرْآنِ أَلْمَنَّهُمْ وَلَا يَ

و در کلام الله از شما استغما لازم کرد اینده

وَأَوْجِبَ طَاعَتِي فَرَضًا بَرِّعِم

و واجب و فرض کرد اینده بر شما

كَاهِرُونَ مِنْ مُوسَى أَخُوهُ

و قهرمانان از موسی و برادر او

كُنَّا أَنَا أَخُوهُ وَذَلِكَ أَسْمَى

و ما منیم که من و او و آنرا که اسم و پرسم

كَانَ أَقَامَهُ إِمَامًا

چون اقامت کردم ای امامت قیام

وَخَبَرَهُمْ بِهِ بَعْدَ رُخْصَةٍ

و خبر داد ایشان را بعد از رخصت

فَمَنْبُكُمُ يُعَادِلُنِي بَيْنَهُمْ

پس گویید از شما که بر من است

وَإِسْلَامِي وَسَابِقَتِي وَرَحْمِي

و اسلام من و سابقه من و رحمت من

قَوْلَ تَوِيلًا تَوِيلًا

قوله که چنانچه در وای پس

لَمْ يَلْقَ إِلَّا اللَّهَ غَدًا يَظْلِمُ

را آنکس که در وای قیامت

وَوَيْلٌ تَوِيلًا تَوِيلًا

و همان چنانچه در وای پس

مِنْ أَحَدٍ طَاعَتِي وَمُرِيدِي هَظِي

را آنکس که از احد فرمان کند

وَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كُفُّوا سَفَاهًا

دوای آنکه که شایسته و زشتی و بنیاد و زشتی

يُرِيدُونَ أَتَىٰ مِنْ غَيْرِ حُجْمٍ

خواهد که بامری عداوت و دشمنی که از غیر آنکه از آنجا

مُحَمَّدًا النَّبِيَّ أَخِي وَصَهْرِي

محمد که بنده و برادر من است و در خانه من است

وَحَمْرَةٌ سَيِّدَةُ الشُّدَّاءِ عَمِّي

و حمزه که لقمه و لقمه شهید است عم من است

وَجَعَلَ الَّذِي يُضَيِّعُ وَيُؤَيِّنُ

و جعفری که بامداد و شبانه می کند

يَطِيرُ مَعَ الْمَلَائِكَةِ ابْنِ عَمِّي

و با فرشتگان در یاقوت بهشت می پروازد

وَبَيْتٌ مُحَمَّدٌ سَكَنِي وَعَمْرِي

و دهن محمد ساکن خانه من و دهن من است

سَيُخَوِّطُ لِحْمَاهُ بَدِي وَحَمِي

و آنکه می بخشد گوشت و خون من

وَسَبُّطًا أَحْمَدٌ وَلَدَايَ سَيِّ

دو فرزند زاده حضرت محمد که حسن و حسین و فرزند بنت

وَأَيُّكُمُ لَهُ سَنَمٌ كَسَمَّيْ

پس که آن از شما در شمار روز قیامت و نصیبی است به حق تعالی و نصیب من

سَبَقْتُكُمْ إِلَى الْإِسْلَامِ طَرًّا

بسیقتی و من پیش از شما به ایمان و اسلام در راه

غُلَامًا نَابِلَغْتَ وَأَنَا نَحْلِي

که کودکی بودم و نرسیده بودم بحمل بلوغ خود

وَأَوْجَبَ لِي وَكَايَتَهُ عَلَيْكُمْ

و فرزند و واجب کرد ایستادن و اطاعت شما را بر شما

رَسُولُ اللَّهِ يَوْمَ غَدَايِهِمْ

پیغمبر خدا ایستاد در روز غدا و بر شما که در روز غدا

أَنَا الْبَطْلُ الَّذِي لَمْ تُتَكَّرُوا

و منم آن دلاوری و دلاوری که ایستادند و نگذاشتند

لِيَوْمِ كَرِهَيْتَ وَلِيَوْمِ سَلَمٍ

در روزی که نپسندیدم و در روزی که تسلیم شدم

اللَّهُ أَكْرَمُنَا بِصَنِيعِهِ

خدای تعالی که بزرگوارتر است از صنایع خود
بفرموده که ما را بزرگوارتر از هر که داشت ما را

وَبِنَا أَقَامَ دَعَائِمَ الْأَسْلَاحِ

و ما برپا داشت ستونهای ایستادگی و اسلحه را

وَبِنَا أَعَزَّنِيهِ وَكِتَابَهُ

و ما بزرگوارتر کرد او را با کتاب خود
و ما را بزرگوارتر کرد او را با کتاب خود

وَأَعَزَّنَا بِالْضَرْوِ وَالْأَقْدَامِ

و ما را بزرگوارتر کرد او را با ضرورت و اقدام
و ما را بزرگوارتر کرد او را با ضرورت و اقدام

فِي كُلِّ مَعْرَكَةٍ تَطِيرُ سُيُوفُنَا

در هر محله و لشکری که در حرکت است شمشیرهای ما

فِيهَا الْجَمَاجِمُ عَنْ فَرَاحِ الْهَامِ

در آن لشکری که بر سر دارد و شمشیرهای ما

وَنُورُ نَاجِيٍّ يَلِي أَيْنَانَا

و زیارت میکند ما را و نور جانمان را

بِفَرَايِضِ الْأَسْلَاحِ وَالْأَحْكَامِ

و برافروزدی که در فرایض اسلحه و احکام
و برافروزدی که در فرایض اسلحه و احکام

لَا تَمُحِزَّ الرَّجَالُ أَنْ مَزَحُوا

مزاح و میزاح و اگر ایشان مزاح کنند

لَمَّا رَفَعُوا تَمَازُحًا سَلَمُوا

که هر که میزدیم که وی را که مزاح کردند سلامت ماندند

فَالْجُحُّ جُحُّ اللِّسَانِ تَعْلَهُ

یعنی جحش و جحش زبانت میسر است

وَبَقُولٍ يَسِيلُ مِنْهُ دَمٌ

و بر آن کلمات که از او خون در میان دم

وَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَى قَائِمَةِ النُّونِ

وَمِمَّا نُسِبَ إِلَيْهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ

فِي الْمُنَاجَاةِ وَقِيلَ لِأَبِي الْعَنَاهِيَّةِ

الْحَيُّ لَا تُغَدِّبُنِي فَإِنِّي مُقَرَّبٌ إِلَيْكَ قَدْ كَانَ مِنْ

ای خدای من عذاب من را که بدوستی که من اقرار کنند با من که از من

فَنَالِ حِكْمَةً إِلَّا سَجَابِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
مگر امیدواری کن
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لِعَفْوِكَ أَنْ عَفَوْتَ وَحَسَنَ

بِعَفْوِكَ أَمْرٌ زَنْتُ
اگر عفو کنی و گناه من ببشوی
بِعَفْوِكَ أَمْرٌ زَنْتُ

فَلَمْ يَنْزِلْ لِي إِلَّا الْخَطَايَا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
در خطایا و گناهان
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَضِضْتُ أَنَا بِلِي وَقَعْتُ سَنَ

اگر بکشی و در میان من گزیده شد
عَضِضْتُ أَنَا بِلِي وَقَعْتُ سَنَ

لِيْزِلُ النَّاسُ فِي خَيْرٍ أَوْ لِيْ

کام می کنند زمان بدستی که من
لِيْزِلُ النَّاسُ فِي خَيْرٍ أَوْ لِيْ

لِيْزِلُ النَّاسُ فِي خَيْرٍ أَوْ لِيْ

مرا بدترین آدمی اگر عفو کنی از من
لِيْزِلُ النَّاسُ فِي خَيْرٍ أَوْ لِيْ

وَيَنْزِلُ لِيْ سَحَابٌ طَوِيلٌ

و بام من آنست که باران دراز
وَيَنْزِلُ لِيْ سَحَابٌ طَوِيلٌ

كَأَنِّي قَدْ دُعِيتُ لَهُ كَأَنِّي

گویم که می خوانند مرا بخواب و بخواب
كَأَنِّي قَدْ دُعِيتُ لَهُ كَأَنِّي

اجز بنهرة الدنيا حينئذ

فرشته شام عقل را می کشند بر سطح فرشته شام

واقف العصر منها بالتمني

وینت کرد ایندم خود را از آن دنیا باز آرزو

فلو اصدق الزهد فيها

یعنی اگر من را پیوستم در این دنیا در دنیا و این عالم

قلبت لاهلها اظهر الحزن

بر کردارم از اهل دنیا پشیم بر این عالم
برای دنیا با اهل آن من گشتم و پشیم بر کردارم و دنیا را

انا نغزبك لا انا على ثقة

بر اینست که من تو را نغز نمی کنم زیرا که من بر آن اعتماد داشته باشم

من الحق ولا كرسنة الدين

از منم کافری که راسته و یسک این نیست پنهان

فلا المغرربا و بعد مينة

نه آنکسی که او را می پشندم نه باقی

ولا المغرربا فان عاشا الى حين

و نه کسی که او را می پشندم و اگر زنده بماند تا آخر عمر

يَا أَكْرَمَ الْخَلْقِ عَلَى اللَّهِ

ای بزرگترین آفرینش بر خدای تعالی

وَالْمُصْطَفَى الشَّرِيفَ الْبَاقِي

وای برگزیده اوقات باقی بودارش و فضل کثرتش

مَحَبَّةُ الْخَنَازِرِ مَهْمَا آتَى

محبت محمدی که بخانه دین برسد

مِنْ مُحَدَّثٍ مُسْتَظْهِرٍ نَاهِي

وای که از محدثان پیروان است و ناهیه

وَأَنْدَبُ لَهُ حَيْدَرٌ لَا غَيْرَهُ

و آنخوان مرد و راجد در کارزار

فَلَيْسَ بِالْغُرِّ وَلَا اللَّاهِي

که نیست آن سید کاریناز خود و نیست لاهوتی

تَرَى عِمَادَ الْكُفْرِ مِنْ سَيْفِهِ

تو می بینی ستون کفر از شمشیر خود

مِنْكَسًا بِاطْلَالِهِ وَاهِي

که نهار و پیکر کشته و ازین که دوست دارد

سَيَهْرُهُ أَجْمَعُ عَلَى عَقْبِهِ

نمود باشد که به نیت روزه جماعت مبارک و باز که در عقب خود
بجای آورد و الله

رُبَّ يَوْمٍ بَكَيْتُ مِنْهُ فَلَا

بسا از روزی که گریستم من از محنت و مشقت آن روزی چون
صِرْتُ فِي غَيْرِهِ بَكَيْتُ عَلَيْهِ
واقع شد در غیر آن بلای شد که آن روزی با
باز چشتم و بدخوت آن گریستم و باز چشتم

عَجَبًا لِلزَّمَانِ فِي جَالِيهِ

عجبت بسیار از زمان در دایره او
و بلاء دَفَعْتُ مِنْهُ إِلَيْهِ
و در دایره بلای که افتاد به من از این زمان در آن

لَا تَعْتَبَنَّ عَلَى الْعِبَادِ فَإِنَّمَا

ما از تو نگذارم بر بنده خدا و قیامت
يَأْتِيكَ رِزْقُكَ حِينَ يُؤْذَنُ
تو می آید روزی تو به وقت آمد و هنگامی که تو

سَبَقَ الْقَضَاءُ لَوْفِهِ فَكَأَنَّمَا

بیشتر از کوفت قضا پیش از او افتاد و از او پیشتر
بیتیک حِينَ الْوَقْتِ أَقْبَاتِيهِ
موقعی که وقت فرا رسید و او را پیشتر

فَتَقَرَّرَ مَوْلَاكَ الْكَرِيمُ فَإِنَّهُ

بِالْعَبْدِ أَنْفٍ مِنْ أَبِي بَكْرٍ
بپسند خود را از آنکه از پدرش است

وَأَسْعَ غِنَاكَ وَكَرُّ لِفَقْرِكَ صَانًا

توانمندی خود را و بازگشت از فقر را
بُضْعِي حَشَاكَ وَأَنْتَ لَا تَبْدُ
پاره دل من را و تو ندانی

إِنَّ الْمَكَارِمَ أَخْلَاقَ مُطَهَّرَةً

فَالِدِينُ أَقْلَهَا وَالْعُقُلُ ثَانِيهَا
پسین اول آفاق است و عقول دوم است

وَالْعِلْمُ نَالِثُهَا وَالْحِلْمُ رَابِعُهَا

وَالْحُجُودُ خَاسِمُهَا وَالْفَضْلُ سَاسِمُهَا
*علم و دانش هم گزند و حیا و بزرگواری هم گزند
و خود بخشش هم گزند و فضل و شرف هم گزند*

وَالنَّفْسُ تَعْلِمُ إِنِّي لَا أَصَادِقُهَا

وَلَسْتُ أَنْتَدُ الْأَحِينَ أَعْصِيهَا
*و نفس می میداند که من نمی توانم از او اطاعت کنم
و من نیستم آنکه در این روزگار او را اطاعت کنم*

يَا أَيُّهَا الْمُبْتَغَى عَلِيًّا

ای آنکه می جوئی بزرگت تمام علی را

إِنِّي أَرَاكَ جَاهِلًا غَنِيًّا

من می بینم که تو را نادان و غنی می بینم

قُلْتُ قَدْ سَأَعَنْ لِقَاكَ غَنِيًّا

من گفتم که بخواهم از تو بزرگواری بپرسم

هَلْ فَادَنَ هَهُنَا إِلَيَّا

آیا تو را نزد من در اینجا می آید

وَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يُرْسِلُ رَسُولَ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ
این چند بیت حضرت امیر المومنین علی انشا
فرموده اند مرثیه حضرت رسول علیه

الْأَطْرَقَ النَّاعِي بَلِيْلَ قَرَأَنِي

وَأَرْقَى لَنَا اسْتَهْلَ مُنَادِيًا
بدان که ناکا بیت خرم که در مشعر است اینم
و بخواب که دم اوجون آواز داد در طای که خوانند

فَقُلْتُ لَهُ لِمَا رَأَيْتُ الْكَذِبَ آتِي

أَغْيَرُ رَسُولَ اللَّهِ إِنْ كُنْتُ نَاكِيًا
این کتب از آن خبر دهند را
حق دیدم که کسی آید و با زنی کرد
که غیر از رسول خدا را
خمسرد اگر منی خبر کرد

فَحَقَّقْنَا الشُّفَقْتُ مِنْهُ وَلَمْ يَكُنْ

وَكَانَ خَلِيْلِي عَزَّزِي وَجَمَالِيَا
این تحقیق شد با من
که از آن و با کذا شد از آن خبر
و بود این دوست من و عزیز من و نیکو کار من

فَوَاللَّهِ مَا انْسَاكَ أَحْمَدُ مَا شَتَّ

یعنی خدا سوگند که هرگز فراموش نکنم ترا ای احمد مادام که می رود

بِابِ الْعِيسَى فِي أَرْضِ جَاوَزَتْ قُلْدِيَا

ماشته یسین در زمین مادام که می گذرم از رودخانه

وَكُنْتُ مَتَى أَهْبَطُ مِنَ الْأَرْضِ تَلْعَةً

بودم که تا فرود آیم از پشتها و میدانها می خورم

أَرَى أَثَرَ أَقْبَلِي حَبِيدًا وَعَافِيَا

می بینم نشانی و اثری پیش خود تو و عافیت

جَوَاذُ تَشْطَى الْخَيْلُ عَنْهُ كَانَمَا

جوانمزی بود که می آویختند در جنگ از سواران از ترس و میسرت کو بیاید

يَرِينِ بِهِ لَيْثًا عَلَيْهِ زَصَارِيَا

می بینند آن سواران شیری را که بر دوش حمل می آید

مِنْ الْأَسَدِ قَدْ أَحْيَى الْعَرِينِ مَهَابَةً

آن چنان شیری را زنده کرد که در آن نگاه می دارند از ترس و در آن خود را از او

تَقَادِي سَبَاحِ الْأَرْضِ مِنْ تَقَادِيَا

در تازی می جویند در آن زمین از وی در تازی

شَدِيدُ جَزَاءِ الصَّادِرِينَ مُصَدَّرًا

بشری سخت دتر و بدل و با قوت و بخت و خستید

يُؤَالِيكَ مُعَدُّ تَأْعَلِيهِ وَعَادِيًا

او تنگای تیرهای که بروی کشد و او می کشد

لِيَبْكُ رَسُولُ اللَّهِ صَفُّ مُقَدَّمٍ وَبِشْرٍ مُفْتَدٍ

باید که بگریزد رسول خدا صف مقدم و پیشی گرفته

إِذَا كَانَ ضَرْبُ الْهَامِ تَقَفَاتِفًا

چون متفرق و پراکنده و با قوت و بخت از آن

وَلَوْ كُنَّا إِذَا امْتَنَّا تَرْكُنَا

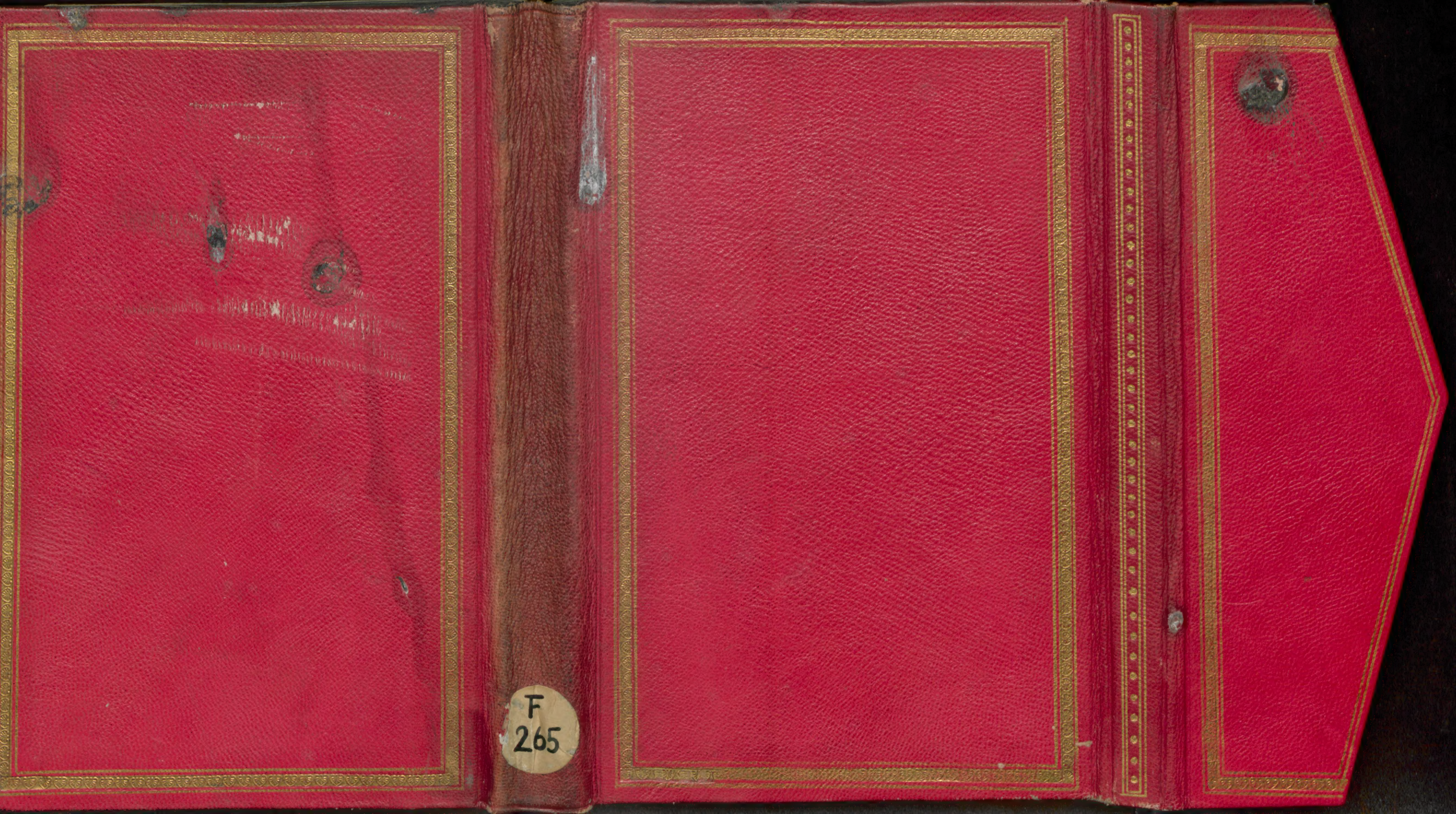
بستد بکردیم

و بچین که میستیم اگر نترستیم و یکد از ندمار او

لَكَانَ الْمَوْتُ رَاحَةً كُلِّ

مرا ایند باشد مرگ و قناریت و آسایش

وَلَوْ كُنَّا إِذَا امْتَنَّا تَرْكُنَا
و بچین که میستیم اگر نترستیم و یکد از ندمار او

F
265